

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY
BISKUPIEC**

JEDNOLITY TEKST

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA TLE
UWARUNKOWAŃ ROZWOJU. POLITYKA PRZESTRZENNA**

**ZAŁĄCZNIK NR 2 DO UCHWAŁY RADY GMINY NR XLVII/457/18
Z DNIA 9 MAJA 2018 ROKU**

2016/2017 ROK

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

- mgr inż. **Teresa Szymankiewicz – Szarejko – Główny Projektant**
(uprawnienia urbanistyczne nr 1576),
- mgr inż. **Maciej Smółka – ochrona zabytków**
- Inż. arch. krajobrazu **Dariusz Niedziela – uwarunkowania przyrodnicze, prognoza strategiczna**
- Inż. **Hanna Jędrasik – komunikacja**
- mgr **Piotr Jędrasik – opracowanie komputerowe.**

ZMIANĘ STUDIUM OPRACOWANO NA PODSTAWIE PIERWSZEGO STUDIUM GMINY I ZMIANY STUDIUM OPRACOWANEGO PRZEZ NASTĘPUJĄCY ZESPÓŁ PROJEKTOWY,;

Gł. Projektant

mgr inż. arch. **Marian Kopliński**
(upr. urb. MGPIB Nr 983/89)

Projektanci

mgr inż. arch. **Szymon Zabokrzecki**
mgr **Zbigniew Zaprzęski**
mgr **Marzena Belowska**
mgr inż. **Hanna Jędrasik**
tech. el. **Zbigniew Duchliński**
inż. **Mirosław Kaim**
mgr inż. planowania przestrzennego **Celina Ślęczek**

Opracowanie graficzne

mgr **Marzena Belowska**
mgr inż. arch. **Szymon Zabokrzecki**

Opracowanie wykonano w:
Biurze Architektoniczno - Urbanistycznym "BDK" s.c.
10-579 Olsztyn, ul. Grotha 3

SPIS TREŚCI	strona
I. WSTĘP	5
II. Synteza diagnozy uwarunkowań rozwoju gminy	9
II. 1. Uwarunkowania przyrodnicze	10
II. 2. Uwarunkowania kulturowe	10
II. 3. Uwarunkowania społeczne i demografia	11
II. 4. Problemy gospodarcze	13
II. 5. Komunikacja	15
II. 6. Zaopatrzenie w Infrastrukturę techniczną	16
III. Kierunki zagospodarowania przestrzennego z określeniem polityki przestrzennej	20
III. 1. Kierunki oraz zasady ochrony i kształtowania środowiska	20
III.1.1. Tereny i obiekty prawnie chronione	20
III.1.2. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego	30
III. 2. Kierunki oraz zasady ochrony i wzbogacania środowiska kulturowego	37
III.2.1. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego	37
III.2.2. Wytyczne konserwatorskie	38
III. 3. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych	42
III.3.1. Rolnictwo	42
III.3.2. Leśnictwo	43
III.3.3. Turystyka	44
III.3.4. Przemysł i rzemiosło produkcyjno - usługowe	45
III. 4. Kierunki rozwoju sieci osadniczej oraz obsługi ludności	46
III.4.1. Ocena warunków mieszkaniowych, oraz bilans terenu z uzasadnieniem rozwiązań studium	47
III. 5. Kierunki przekształceń struktury funkcjonalno przestrzennej gminy	50
III.6. Podstawowe standardy zagospodarowania przestrzennego przyjęte w studium gminy	56
III.7. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego	57
III.7.1. Funkcjonalny układ drogowy w gminie	57
III.7.2. Kolej (Teren zamknięty)	58
III.7.3. Szlaki rowerowe	58
III.7.4. Polityka przestrzenna w zakresie komunikacji	59
III.8. Kierunki rozwoju Infrastruktury technicznej	60
III.8.1. Gospodarka wodno – ściekowa	60
III.8.2. Elektroenergetyka	61
III.8.3. Telekomunikacja	61

III.8.4. Zaopatrzenie w gaz ziemny	62
III.8.5. Gospodarka ciepła	62
III.8.6. Gospodarka odpadami	62
III.8.7. Gospodarka niskoemisyjna, energia odnawialna	63
III.9. Podstawowe elementy polityki przestrzennej	65
III.9.1. Lista zadań wynikająca z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego	65
III.9.2. Lista ważniejszych zadań dla realizacji celów publicznych	65
III.9.3. Polityka w zakresie sporządzania planów miejscowych	66
III.9.4. Polityka gospodarki nieruchomościami gminnymi	67
III.9.5. Polityka przestrzenna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa	67
III.9.6. Ochrona przeciwpożarowa	68
IV. Interpretacja niektórych pojęć przyjętych w studium gminy	69
V. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Biskupiec	71

I. WSTĘP

Podstawa prawna, cel i zadania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

Pierwsze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało sporządzone w 1999 r. w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r., Nr 15 poz. 139 z póź. zm) i uchwalone uchwałą Nr III/44/2001 Rady Gminy Biskupiec z dnia 17.05.2001r.

Pierwsza zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy została opracowana zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku Art. 9 (Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717 z późn. zmianami), wynikała ona z bieżących potrzeb Samorządu gminy wynikających ze zmian gospodarczych oraz legislacyjnych. Pierwsza zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec, zatwierdzona została uchwałą Nr XX/177/08 Rady Gminy z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec.

Po opracowaniu „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i oceny aktualności studium i planów miejscowych”, Rada Gminy przyjęła uchwałą wyniki ww. oceny(nr Uchwały). W wyniku opracowanej Analizy, Rada Gminy podjęła uchwałę nr XXIII/289/16 z dnia 30 sierpnia 2016 roku o przystąpieniu do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy .

W 2014 roku została opracowana „Strategia Rozwoju Gminy na lata 2014 - 2020”, która stanowi podbudowę gospodarczo – społeczną do niniejszego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec.

Metoda opracowania:

Przy opracowaniu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec zwanego dalej „studium gminy”, przyjęto następującą kolejność wykonywanych prac:

- rozpoznanie zasobu istniejących materiałów oraz opracowań,
- analiza zmian w uwarunkowaniach rozwoju zewnętrznych oraz wewnętrznych gminy;
- wprowadzenie proponowanych zmian oraz zmian wynikających z obowiązujących obecnie przepisów odrębnych;
- czynności formalno-prawne przeprowadzone w oparciu o projekt rozporządzenia (z dnia 3 grudnia 2003r.) w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

Poszczególne etapy opracowania zostały poddane konsultacji z Wójtem Gminy oraz społecznością lokalną.

Podstawową fazą prac nad studium gminy, decydującą o kierunkach jej rozwoju oraz zasadach zagospodarowania przestrzeni jest analiza i następnie diagnoza uwarunkowań rozwoju, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju, wynikają z położenia gminy w województwie w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych. Dotyczą one różnych dziedzin, np. środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, systemów transportowych, wdrażanych programów rządowych i innych dokumentów nie wynikających

z działań samorządów. Do uwarunkowań zewnętrznych należą także obowiązujące ustawy i rozporządzenia.

Uwarunkowania wewnętrzne stanowią o wartości i możliwości wykorzystania głównych potencjałów rozwoju, tj: przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego. Podsumowaniem uwarunkowań rozwoju jest diagnoza, w której przedstawiony jest pełen obraz gminy z określeniem barier, ograniczeń, konfliktów oraz zagrożeń i preferencji rozwoju. Wartość potencjałów rozwojowych gminy w minionym okresie (od 2001r do 2008r i do chwili obecnej) uległa nieznacznym zmianom. W większości zwiększyła się wartość potencjałów jakimi dysponuje przestrzeń gminy. Nie wystąpiły tu elementy degradujące wartość środowiska przyrodniczego, a niekorzystne procesy zostały zahamowane, przez zaostrzenie rygorów w obszarach objętych ochroną oraz przepisach obowiązującego prawa.

Potencjały zawarte w sferze społeczno - gospodarczej zostały przedstawione w opracowanej w 2014 roku strategii rozwoju gminy. Wynika z niej, że Gmina dysponuje znacznym potencjałem społeczno – gospodarczym, którego wartość sukcesywnie wzrastała, w miarę rozwoju inwestycji. W związku z powyższym do obecnie przeprowadzanej zmiany studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przyjmuje się część diagnostyczną uwarunkowań opracowaną do pierwszej edycji studium z oceną aktualności studium oraz przyjętą przez Radę Gminy „Strategię Rozwoju Gminy na lata 2014-2020.” Synteza diagnozy uwarunkowań została przedstawiona na wstępie niniejszego opracowania zawierająca wyniki analiz z trzech wymienionych powyżej dokumentów oraz ekofizjografii wykonanej na potrzeby niniejszego opracowania, oraz bazy danych sporządzonych przez Gminę.

W okresie od uchwalenia poprzedniego studium w przestrzeni gminy zaszły niewielkie zmiany i nie dotyczyły one wartości potencjałów rozwoju gminy bo ich mobilność w tak krótkim okresie jest niewielka, a wynikały one głównie z uwarunkowań zewnętrznych to jest zmian legislacyjnych, w tym głównie:

- wynikających z ustawy o ochronie przyrody tj. wprowadzeniu obszarów chronionych Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu;
- zmiana ustawy o ochronie przyrody;
- zmiana prawa ochrony środowiska;
- nowa ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- zmiana ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- zmiana ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego;
- zmiana ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami;
- zmiana ustawy o drogach publicznych,
- zmiana ustawy o odnawialnych źródłach energii;
- zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Istotną zmianą mającą wpływ na politykę przestrzenną gminy jest uchwalenie przez Sejmik Województwa Warmińsko- Mazurskiego w dniu 27 maja 2015 roku Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego.

Nadal głównym zadaniem studium gminy jest ustalenie kierunków rozwoju oraz zasad polityki przestrzennej gminy na podstawie rozpoznanych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w oparciu o strategię rozwoju gminy.

Podstawowe zadania studium, to:

- koordynacja przestrzenna podejmowanych przez samorząd decyzji w sprawie sporządzania planów miejscowych,

- płaszczyzna negocjacji wprowadzania zadań rządowych i zadań samorządu wojewódzkiego służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych wpisanych do rejestru,
- koordynacja czasowa i przestrzenna podejmowania przez samorząd przedsięwzięć komunalnych,
- prowadzenie długofalowych działań w gospodarce nieruchomościami komunalnymi,
- programowanie w gminach przedsięwzięć publicznych,
- stanowanie bazy informacyjnej przy wydawaniu decyzji przestrzennych,
- wspomaganie działań podmiotów gospodarczych i promocji gminy.

Powyższe czynności stanowią zatem formę nowelizacji dokumentu będącego w legalnym obrocie prawnym na podstawie art. 87 ust. 1 w/w ustawy, a jej treść materialna nie skutkuje zmianą podstawowych zasad i kierunków polityki przestrzennej gminy, określonych w studium.

Metoda opracowania:

Przy opracowaniu „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zwanego dalej studium gminy, przyjęto następującą kolejność wykonywanych prac:

- rozpoznanie zasobu istniejących materiałów oraz opracowań,
- analiza zmian w uwarunkowaniach rozwoju zewnętrznych oraz wewnętrznych gminy;
- wprowadzenie proponowanych zmian oraz zmian wynikających z obowiązujących obecnie przepisów szczególnych;
- czynności formalno-prawne przeprowadzone w oparciu o ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzenia (z dnia 3 grudnia 2003r.) w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

Poszczególne etapy opracowania zostały poddane konsultacji z Wójtem oraz społecznością lokalną.

Podstawową fazą prac nad studium gminy, decydującą o kierunkach Jej rozwoju oraz zasadach zagospodarowania przestrzeni jest analiza i następnie diagnoza uwarunkowań rozwoju, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju, wynikają z położenia gminy w województwie w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych. Dotyczą one różnych dziedzin, np. środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, systemów transportowych, wdrażanych programów rządowych, zawartych umów międzynarodowych.

Uwarunkowania wewnętrzne stanowią o wartości i możliwości wykorzystania głównych potencjałów rozwoju, tj. przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego. Podsumowaniem uwarunkowań rozwoju jest diagnoza, w której przedstawiony jest pełen obraz gminy z określeniem barier, ograniczeń, konfliktów oraz zagrożeń i preferencji rozwoju.

Elaborat studium:

Elaborat „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” składa się z dwóch części.

Pierwszą część opracowania stanowi część diagnostyczna uwarunkowań opracowaną do pierwszej edycji studium.

Wprowadzona do niniejszego opracowania **synteza diagnozy uwarunkowań rozwoju** oparta jest o elementy zmian jakie zaszły w uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych

na przestrzeni od ostatniej zmiany studium tj od roku 2008. Stanowi ona uzasadnienie przyjętych rozwiązań w aktualnej zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy .

Drugą część opracowania stanowiąca załączniki uchwały Rady Gminy stanowią:

- Rysunek zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w skali 1 : 25 000 zatytułowany: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna” stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały
- Jednolity tekst zatytułowany „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego na tle uwarunkowań rozwoju. Polityka przestrzenna” stanowiący załącznik nr 2 do uchwały z dokumentacją formalno – prawną studium oraz mapami w skali 1 : 50 000:
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Ochrona zabytków i ochrona przyrody. Skala 1: 50 000

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, ZGODNIE Z ART. 9 USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 ROKU USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM, NIE JEST AKTEM PRAWA MIEJSCOWEGO. USTALENIA STUDIUM SĄ WIĄŻĄCE DLA ORGANÓW GMINY PRZY SPORZĄDZANIU PLANÓW MIEJSCOWYCH.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BISKUPIEC ZOSTAŁA UCHWALONA PRZEZ RADĘ GMINY BISKUPIEC UCHWAŁĄ NR..... Z DNIA

II. SYNTEZA DIAGNOZY UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

II.1. Uwarunkowania przyrodnicze

Obszar gminy położony jest w większości w obrębie mezoregionu fizyczno – geograficznego zwanego Pojezierzem Brodnickim, wchodzącym w skład makroregionu Pojezierzy Chełmińsko – Dobrzyńskich. Od północy teren gminy graniczy z Pojezierzem Iławskim. Jednostki te stanowią część Pojezierzy Południowo bałtyckich, razem z którymi wchodzi w skład około - bałtyckiej strefy pojeziernej. Dominującą przestrzennie jednostką morfogenetyczną jest falista wysoczyzna moreny dennej, która obejmuje północną, środkową i zachodnią część gminy. Są to generalnie tereny objęte użytkowaniem rolniczym.

Drugą jednostką morfogenetyczną o wieloprzestrzennym zasięgu jest falisty, a miejscami prawie równinny piaszczysty sandr zwany sandrem brodnickim, obejmujący południowo-wschodnią część gminy. Tereny sandru prawie w całości pokryte są lasami

Charakterystyka obszarów funkcjonalnych gminy:

Obszar gminy charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami fizjograficznymi i potencjałem przyrodniczym. Szczegółowa analiza poszczególnych elementów środowiska pozwoliła na wyznaczenie na jej terenie obszarów o podobnym potencjale środowiska naturalnego, podobnych ograniczeniach i preferencjach rozwoju. Generalnie obszar zgodnie z warunkami geomorfologicznymi można podzielić na dwa obszary funkcjonalne różniące się wrażliwością na antropopresję, a co za tym idzie, preferowanymi kierunkami rozwoju i ograniczeniami dla pozostałych kierunków. **Obszar funkcjonalny „B” z ośrodkiem w Biskupcu** (dominujące funkcje: rolnictwo, przedsiębiorczość i usługi) oraz **Obszar funkcjonalny „Ł” z ośrodkiem w Łąkorzu** (dominujące funkcje: leśnictwo, turystyka, rolnictwo).

Obszar funkcjonalny „B”

Położony jest w środkowej i zachodniej części gminy. Głównym ośrodkiem obsługi jest miejscowość Biskupiec, który jest głównym ośrodkiem obsługi gminy. Obszar charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami do rozwoju rolnictwa, oraz zdecydowanie mniejszą wrażliwością na antropopresję od pozostałej części gminy. Oprócz Biskupca w tej części gminy zlokalizowane są cztery duże miejscowości jak Bielice, Krotoszyny, Lipinki, Piotrowice. Przez obszar przebiega droga wojewódzka - droga nr 538 (Radzyń Chełm. - Łasin) - Nowe Miasto Lubawskie - Uzdowo – Rozdroże.

Jest to droga o znaczeniu regionalnym. Droga ta zapewnia połączenie gminy z drogą ekspresową S7 z autostradą A1 oraz z miejscowościami na terenie województwa. Przez obszar funkcjonalny, a właściwie po jego granicy z pozostałym obszarem gminy przebiega linia kolejowa I - rzędna nr 353 Poznań – Toruń – Iława – Olsztyn – Korsze - Skandawa, dwutorowa, zelektryfikowana. W/w linia wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa – Gdańsk oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

Główną funkcją gospodarczą obszaru jest rolnictwo, a właściwie gospodarka żywnościowa. Występują tu korzystne warunki do rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa rolno – spożywczego, które rozwijać się może w oparciu o miejscowość Biskupiec oraz Bielice, Krotoszyny, Lipinki , Piotrowice oraz inne miejscowości dobrze powiązane z nadrzędnym układem komunikacyjnym. Funkcjami gospodarczymi uzupełniającymi są: turystyka krajoznawcza i pobytowa na bazie agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz przetwórstwo surowców lokalnych jak kruszywo naturalne, oraz związane z zasobami leśnymi tartaki i stolarnie i inne w oparciu o surowiec – drewna.

Obszar funkcjonalny „Ł”

Obszar funkcjonalny obejmuje południową i wschodnią część gminy. Funkcje gospodarcze podporządkowane są ochronie środowiska naturalnego, ponieważ występuje tu wiele form ochrony przyrody. Największa ich koncentracja jest w części południowej, gdzie dominują kompleksy leśne. Zasoby ochrony środowiska na obszarze, to cztery rezerваты przyrody, w tym „Jezioro Karaś” chroniony także w ramach konwencji Ramsar oraz objęty ochroną Natura 2000, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk nr PLH280003. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na konieczność ochrony tego obszaru jest położenie na ławskim Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych 210. Występują tu znaczne ograniczenia do rozwoju funkcji gospodarczych, w tym intensywnego rolnictwa.

Na zachodnią i południową części obszaru sięga Brodnicki Park Krajobrazowy z Natura 2000 SOO siedlisk Ostoja Brodnicka nr PLH040036 ważny z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności. Główne jednostki osadnicze to: Łąkorz (781M) oraz Ostrowite (476 M) oraz mniejsze miejscowości Osetno (215 M), Łąkorek (163 M), Wardęgowo (129 M). Cechą charakterystyczną tej części obszaru jest występowanie oprócz terenów chronionych złóż kruszywa naturalnego w eksploatacji.

Warunki zaopatrzenia w wodę podziemną na terenie gminy są dość korzystne. Najważniejszym zasobem wód podziemnych na terenie gminy jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych GPWZ 210 – ławski. Obejmuje on swym zasięgiem północno-wschodnią część gminy (obszar miejscowości Szwarcenowo i Piotrowice Małe). Ta część gminy wyróżnia się też stosunkowo dobrym rozpoznaniem warunków hydrogeologicznych, gdyż w 1996 roku przez Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Gdańsku została wykonana „Dokumentacja hydrogeologiczna głównych zbiorników wód podziemnych nr 209 – Karnicki, nr 210 – ławski, nr 211 – Samborowski.” Zasięg jej rozpoznania obejmuje rejon Szwarcenowa, Wonnej, sięgając na zachód do Piotrowic i Czachówki.

Dominujące funkcje gospodarcze to: leśnictwo i rolnictwo oraz rekreacja z turystyką pobytową oraz krajoznawczą.

II.2. Uwarunkowania kulturowe

Teren gminy wyposażony jest w znaczną ilość obiektów zabytkowych, które są świadectwem bogatej historii tych terenów. Rozpoznanie zasobów i stanu zachowania zabytków pozwala na wskazanie zagrożeń oraz sposobów reagowania w celu ich ochrony.

Obecnie Gmina jest w trakcie sporządzania Gminnej Ewidencji Zabytków zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014r poz. 1446 z późn. zm). Celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami powinno być zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, jego ochrona przed degradacją oraz efektywne zarządzanie zabytkami poprzez działania dążące do poprawy ich stanu technicznego, odbudowy, adaptacji i rewitalizacji.

Sporządzony projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ośrodka gminnego wprowadza delimitację strefy ochrony konserwatorskiej, pokrywającą się z granicami przestrzennymi średniowiecznego miasta lokacyjnego. Projekt ustaleń dla tej strefy określa warunki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu mające na celu zainwestowanie wyburzonych w II-giej wojnie światowej parceli oraz przekształcenia zabudowy istniejącej zgodnie ze skalą i charakterem architektonicznym zabudowy historycznej, jak też historyczną sylwetą miejską w krajobrazie kulturowym.

Znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach w gminie, zabytkowe układy ruralistyczne, oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur powinny być zachowane i przystosowane do funkcjonowania w obecnych czasach pod nadzorem Konserwatora Zabytków. Jest to istotne ze względu na znaczenie zabytków w procesie

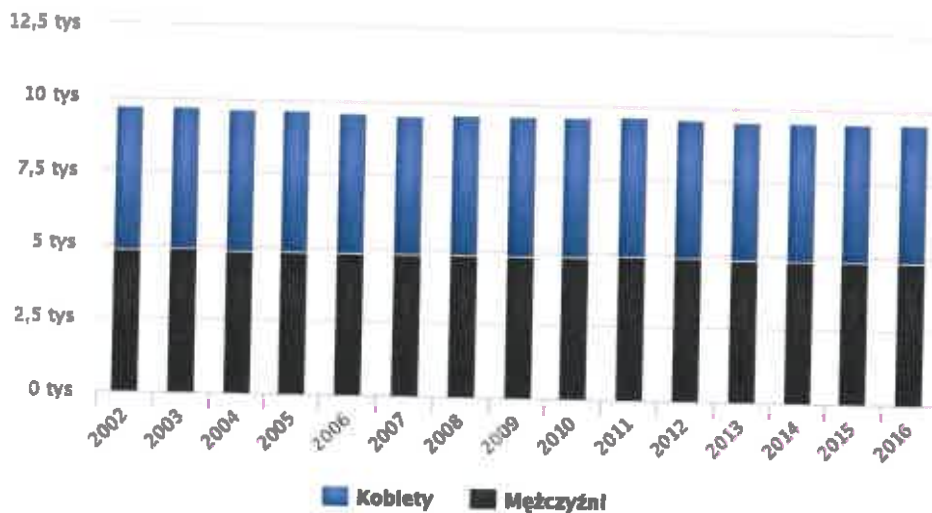
edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, wreszcie także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.

II.3. Uwarunkowania społeczne I demografia

Gmina w 2016 roku liczy 9521 mieszkańców, z czego 49,2% stanowią kobiety, a 50,8% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 1,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,0 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Populacja – Gmina Biskupiec w latach 2002 – 2016

(Źródło: GUS)

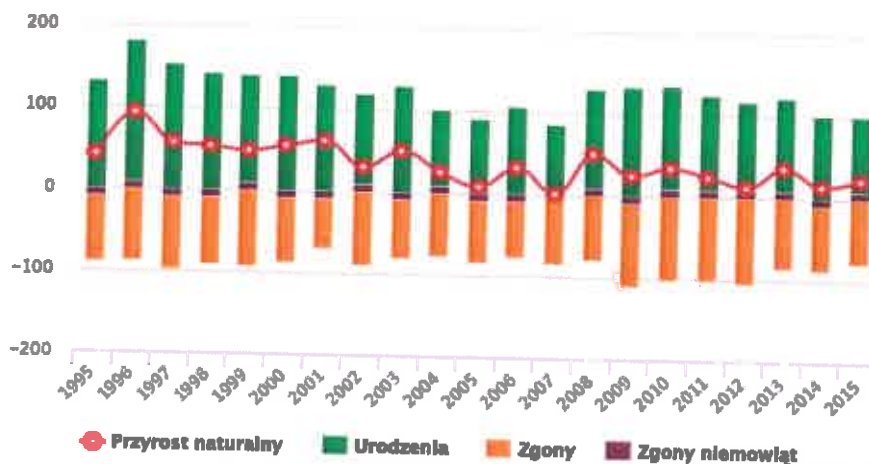
www.polskawilczbach.pl

W 2015 roku zarejestrowano 52 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 120 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy -68, co jest częściowo rekompensowane dodatnim przyrostem demograficznym.

Korzystna sytuacja demograficzna jest także w dziedzinie przyrostu naturalnego, który w Gminie jest dodatni i wynosi 22. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,3 na 1000 mieszkańców gminy. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,25 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2015 w gminie Biskupiec

(Źródło: GUS)

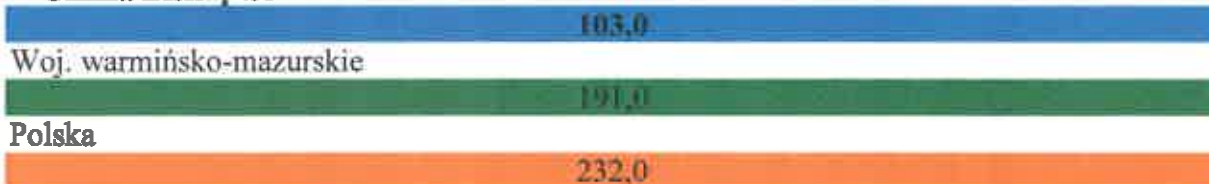

www.polskawilczbach.pl

Analizując gminę pod względem ekonomicznej struktury wieku: 63,2% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 20,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym stawia gminę na drugim miejscu w powiecie po gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Analiza liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym wykazuje w ostatnich latach tendencje zniżkową, jednak w porównaniu do województwa struktura wieku ludności w wieku przedprodukcyjnym jest bardzo korzystna.

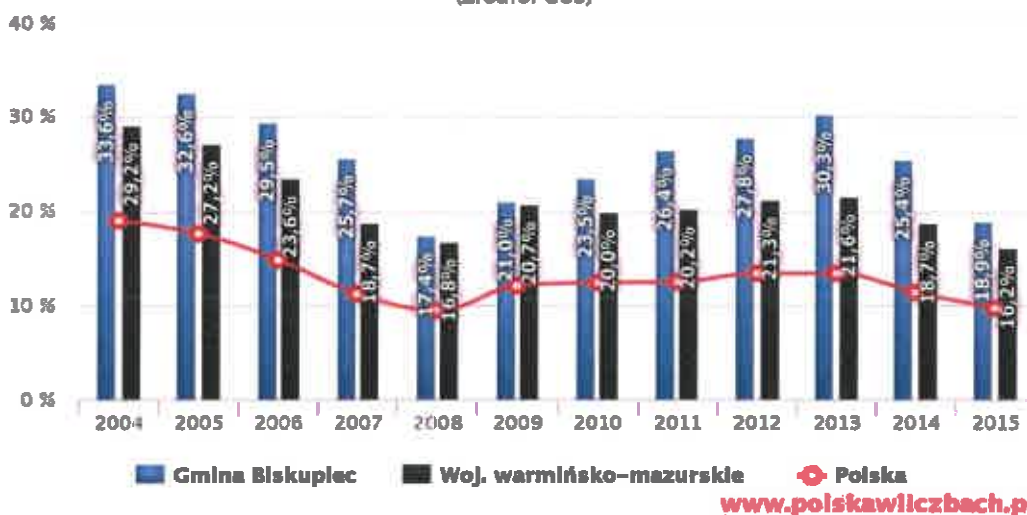
W gminie wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców wynosi 103 osoby. Kobiety stanowią 46,2% wszystkich pracujących ogółem, a 53,8% mężczyźni. Wskaźnik jest liczony bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

• **Gmina Biskupiec**

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Biskupiec w latach 2004 – 2015

(Źródło: GUS)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie w 2015r wynosiło 2 878,10 PLN, co odpowiada 69,30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 463 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 127 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc ujemne saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -336.

44,9% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 26,7% w przemyśle i budownictwie, a 18,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja

i komunikacja) oraz 18,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W dalszym rozwoju gminy niezbędne jest zwiększenie liczby miejsc pracy przez rozwój skupu, dystrybucji i przetwórstwa surowców lokalnych. Wskazana jest także analiza możliwości zmiany części planów w pod zabudowę rekreacji indywidualnej na turystykę pobytową, która oprócz generowania liczby miejsc pracy zwiększy zapotrzebowanie na rozwój ilości i jakości usług.

Sieć osadnicza i obsługa ludności

Sieć osadnicza gminy charakteryzuje się znaczną koncentracją. Duże miejscowości rzędu 500 – 700 mieszkańców (8 miejscowości) stanowią 68% ludności gminy, która w 2016 roku liczyła ok. 9500 mieszkańców. Główny ośrodek obsługi gminy miejscowość Biskupiec (1899 M) wyposażona jest w urządzenia usługowe do obsługi mieszkańców całej gminy.

Obsługa mieszkańców gminy jest realizowana w głównym ośrodku obsługi miejscowość Biskupiec, oraz w siedmiu ośrodkach pomocniczych. Są to jednostki osadnicze o znacznej koncentracji usług dla ludności: w Bielice (767 M), Krotoszyny (716 M), Łąkorz (781 M), oraz Lipinki (697 M), Piotrowice (561 M), Szwarcenowo (562 M) i Ostrowite (476 M). Wyposażenie powyżej wymienionych jednostek osadniczych w usługi dla ludności zabezpiecza potrzeby w tym zakresie dla ludności wszystkich miejscowości w gminie. Sieć szkolną stanowi pięć szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi, dwa niepubliczne przedszkola „Słoneczko” i „Talencik” oraz dwa publiczne przedszkola w miejscowości Lipinki i Krotoszyny.

W miejscowości Bielice Zespół Szkół w którego skład wchodzi zasadnicza szkoła zawodowa, LO, gimnazjum oraz szkoła podstawowa). Usługi, które zasięgiem oddziaływania obejmują więcej niż jedną miejscowość zlokalizowane są w głównym ośrodku obsługi gminy w Biskupcu jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Zdrowia w którym jest poradnia neurologiczna, oddział rehabilitacji, stomatologia, poradnia ginekologiczna, laboratorium - punkt z głównego laboratorium z Żuromina. (źródło: Strategia Gminy). Usługi handlu, kultury, gastronomii i administracji, zlokalizowane są w Biskupcu i innych ośrodkach usługowych. Pozostałe miejscowości wyposażone są w usługi tzw. elementarne typu handel, świetlica.

W dziewięciu miejscowościach na obszarze gminy zlokalizowane są dobrze wyposażone jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, są to Biskupiec, Krotoszyny, Gaj, Piotrowice, Wonna, Łąkorz, Sumin, Osetno, Lipinki.

Wszystkie nawet najmniejsze jednostki osadnicze znajdują się w zasięgu izochron dojazdu do ośrodków usługowych.

II.4. Problemy gospodarcze

Rolnictwo

Analiza uwarunkowań rozwoju rolnictwa na obszarze gminy (dokonana na podstawie strategii) pozwala na przestrzenne rozmieszczenie wyników analiz. Wykonana ocena warunków przyrodniczych i przyrodniczo – rolniczych pozwala na wyodrębnienie na jej obszarze terenów o preferencjach do rozwoju dużych gospodarstw o charakterze farmerskim lub mniejszych, specjalistycznych.

Najkorzystniejsze tereny do rozwoju tych form gospodarstw rolnych, to tereny położone w środkowej i zachodniej części gminy w rejonie miejscowości: Piotrowice, Podlasek, Słupnica, Lipinki, Bielice, Tymawa Wielka. Dotychczas w produkcji rolnej dominowała produkcja roślinna (głównie zboża).

Korzystna struktura agrarna gospodarstw rolnych (ponad 43% gospodarstw powyżej 10 ha, w tym ok. 30% powyżej 15 ha gruntów) z dobrymi trendami przemian w kierunku powiększania areалу daje dobre prognozy do rozwoju funkcji rolnej w systemie gospodarki rynkowej. Obecnie funkcjonuje znaczna ilość ferm zwierzęcych oraz powstają nowe zlokalizowane w wielu miejscowościach. W dużych gospodarstwach rolnych istnieje możliwość zagospodarowania nawozu naturalnego z ferm bez uciążliwości dla zabudowy. Z uwagi na niewielką ilość użytków zielonych w strukturze użytków rolnych, dominuje chów trzody i drobiu.

Na terenie gminy intensywną działalność rolniczą w produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzą cztery dużooobszarowe gospodarstwa zlokalizowane w miejscowościach: Czachówki, Łąkorek, Ostrowite i Szwarcenowo. Oprócz gospodarstwa w miejscowości Czachówki, wszystkie pozostałe znajdują się na terenach o znacznej wrażliwości na antropopresję, w sąsiedztwie jezior w południowo – zachodniej i wschodniej części gminy. Zwłaszcza w miejscowości Szwarcenowo, gdzie znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych ferma zwierzęca powinna być monitorowana pod względem zabezpieczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych.

Dobre gleby (kompleks pszenny dobry, z szerokim wachlarzem doboru roślin uprawnych jak pszenica, buraki cukrowe, rzepak i inne), mniejsza niż na pozostałym obszarze gminy wrażliwość terenu na antropopresję to zespół uwarunkowań rozwoju funkcji rolnej na terenie obszaru funkcjonalnego „B”. Na obszarze tym istnieją już obecnie duże gospodarstwa rolne. Ważnym czynnikiem stymulującym rozwój gospodarczy jest stwarzanie przez samorząd warunków sprzyjających nowym inwestycjom związanym z przetwórstwem rolno – spożywczym (przestrzenne przygotowanie terenów, uzbrojenie w infrastrukturę techniczną itp.) oraz skupem i logistyką dystrybucji.

Na pozostałym obszarze gminy obszaru funkcjonalnego „L” gospodarstwa rolne mają szereg ograniczeń do produkcji rolnej wynikających z wrażliwości obszaru na antropopresję oraz z funkcji ochronnych terenu. Obszar ten preferowany jest do rozwoju gospodarstw rolnych zintegrowanych (o ekologicznych metodach gospodarowania) z możliwością powiązania ich z rozwojem bazy agroturystycznej.

Leśnictwo

Lasy terenu gminy wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna oraz zachowania bazy genetycznej ekotypów sosny brzozy i olszy i innych drzew takich jak buk, jawor, cis, których granice zasięgu przebiegają przez gminę.

Ze względu na wielostronne funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym, działalność gospodarcza winna być prowadzona z zachowaniem rozwoju zrównoważonego. Zadaniem współczesnego leśnictwa jest znalezienie kompromisu między zasadnym prawem ludzi do wypoczynku w lesie, a ochroną jego ekosystemów i zasobów produkcyjnych.

Powierzchnia lasów na obszarze gminy Biskupiec wynosi ok. 6770 ha co daje wskaźnik lesistości 27,4.(województwo ok 29%). Na obszarze gminy dominują lasy państwowe i stanowią ok. 89% powierzchni leśnej. Średni wiek drzewostanu wynosi: dla lasów państwowych 60 lat, lasów prywatnych 30 lat i lasów komunalnych 50 lat (dane ze strategii rozwoju gminy)

Bardzo cenne pod względem botanicznym są rzadko występujące fitocenozy: fragmenty gradów z bukiem, brzeziny bagienne, łągi źródliskowe, mszyste zbiorowisko na torfowiskach niskich i przejściowych. W lasach ochronnych prowadzona gospodarka zapewnia utrzymanie funkcji ochronnych. Część lasów ochronnych możliwa jest do wykorzystania do celów rekreacyjnych.

Turystyka

Zainwestowanie turystyczne gminy w stanie istniejącym stanowi siedem gospodarstw agroturystycznych na około 49 miejsc noclegowych łącznie. Agroturystyka jest kierunkiem rozwoju turystyki, który na terenie gminy ma wyjątkowo korzystne warunki rozwoju.

Wybitne walory krajobrazowe stwarzają potencjał do rozwoju turystyki krajoznawczej i pobytowej w oparciu o miejscowości położone na terenach z licznymi jeziorami oraz kompleksami leśnymi. Miejscowość Biskupiec z bogatą historią, zabytkowym układem urbanistycznym oraz jest miejscem korzystnym do lokalizacji bazy turystycznej z hotelem.

Południowa część gminy posiada warunki do rozwoju turystyki pobytowej, kompleksy leśne z licznymi jeziorami sprzyjają rozwojowi turystyki całorocznej o wysokim standardzie wyposażenia. Liczne rezerwy terenu pod zainwestowanie turystyczne wyraźnie określają kierunek rozwoju tej części gminy. Duże ograniczenia stwarzają rygory wynikające z ochrony środowiska, ponieważ większość obszarów objętych ochroną znajduje się w tej części gminy.

Turystyka alternatywna jako dodatkowy kierunek rozwoju turystyki na terenie gminy. Jest to rodzaj turystyki preferujący, w odróżnieniu od turystyki masowej, ścisły związek turystów ze społecznościami miejscowymi. Turystyka ta wykorzystuje walory istniejącej zabudowy w taki sposób, aby w największym stopniu zachować środowisko przyrodnicze. Głównym celem jest poznanie kultury ożywionej lub nieożywionej, jak również historii, gospodarki i sposobu życia mieszkańców.

Przemysł

W dotychczasowym rozwoju gminy przedsiębiorczość związana była głównie z rolnictwem i przetwórstwem rolno spożywczym i drzewnym. W miejscowościach Mierzyn i Lipinki zlokalizowane są zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego. Na obszarze gminy w oparciu o surowiec zawarty w kompleksach leśnych powstawały tartaki i stolarnie oraz inne zakłady przetwórstwa drewna.

Na terenie gminy działały niewielkie zakłady produkcyjne i usługowe, nie tworząc wydzielonych przestrzennie terenów przemysłowych, poza terenami eksploatacji kruszywa, z obszarami górnymi: Osetno, Tymawa Wielka II i Ostrowite I.

Dotychczas na obszarze gminy drobny przemysł związany był z przetwórstwem surowców lokalnych jak rolnictwo, leśnictwo i wydobywcie kruszywa.

II.5. Komunikacja

Diagnoza uwarunkowań rozwoju układu komunikacyjnego gminy, pozwala na określenie hierarchii systemu komunikacyjnego, który zbudowany jest z układu nadrzędnego, podstawowego i uzupełniającego.

W układzie nadrzędnym pozostaje droga wojewódzka:

- droga nr 538 (Radzyń Chełm. - Łasin) - Nowe Miasto Lubawskie - Uzdrawo - Rozdroże;

Jest to droga o znaczeniu regionalnym. Droga ta zapewnia sprawne połączenie gminy z układem dróg szybkiego ruchu tj. z drogą ekspresową S7 oraz z autostradą A1, a także z miejscowościami na terenie województwa.

Do układu podstawowego zalicza się drogi powiatowe i gminne wiążące duże miejscowości z ośrodkiem obsługi gminy.

Układ uzupełniający stanowią pozostałe drogi gminne, których sieć jest wyjątkowo gęsta.

Ograniczeniem w prawidłowym funkcjonowaniu układu komunikacyjnego dróg kategorii wojewódzkiej i powiatowej jest ich stan techniczny jest nieodpowiedni do zakładanej klasy technicznej drogi.

Dodatkową barierą w prawidłowym funkcjonowaniu dróg powiatowych i gminnych jest gęstość – dotyczy to szczególnie dróg gminnych o niespotykanej w innych gminach ilości kilometrów. Drogi te należałoby przeanalizować pod kątem funkcjonalności i ewentualnie obniżyć kategorie dróg niespełniających wymagań zawartych w ustawie o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985r.

Kolej

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa I- rzędna nr 353 Poznań – Toruń – Iława – Olsztyn – Korsze - Skandawa, dwutorowa, zelektryfikowana. Linia ta wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa – Gdańsk oraz z przejściem granicznym w Skandawie. Stacje handlowo – towarowe to: Biskupiec (Bielice), Lipinki i Ostrowite. Kolej na obszarze gminy stanowi teren zamknięty zgodnie z Decyzją Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 roku (Dziennik Urzędowy MIR poz. 25 z 2014r.)

Szlaki rowerowe

Przez teren gminy przebiegają dwa międzyregionalne szlaki rowerowe:

- szlak rozpoczynający się w Toruniu a kończący w Iławie. Przez teren gminy przebiega drogą asfaltową m.in. przez Łąkorz następnie do granic gminy. Łączna długość w/w odcinka wynosi 10km.
- szlak z Łąkorza do Grudziądza. Przez teren gminy przebiega drogą asfaltową przez miejscowości: Łąkorz – Sumin – Osówko – Tymawa Wielka. Łączna długość w/w odcinka wynosi 12km.

Oba szlaki zostały oznakowane jedynie tabliczkami. W/w trasy wymagają zagospodarowania w odpowiednią infrastrukturę turystyczną z małą architekturą (ławeczki, zadaszenia, kosze na śmieci). Opracowanie „Koncepcje szlaków turystycznych na terenie gminy ” zakłada stworzenie 4 szlaków w formie pętli zaczynających się i kończących w głównych miejscowościach gminy – w Biskupcu i Łąkorzu. Szlaki o różnym stopniu trudności przechodzić będą też przez wiele innych miejscowości.

II.6. Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Poza miejscowością Biskupiec występują 3 podstawowe ujęcia wody wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odżelazianie) oraz wodociągami grupowymi, które są we władaniu gminnym.

Podstawowe ujęcia wody:

- wodociąg grupowy obsługujący poza Biskupcem, Fitowo, Piotrowice, Piotrowice Małe, Słupnica, Podlasek, Podlasek Mały, Wielka Tymawa, Osówko, Babalice;
- **Szwarcenowo** - wodociąg grupowy obsługujący Szwarcenowo, Wonna, Wielka Wólka, Czachówki, Krotoszyny, Bielice;
- **Łąkorz** - wodociąg grupowy obsługujący poza Łąkorciem, Sumin, Mierzyn, Lipinki, Łąkorz, Gaj, Ostrowite, Wardęgowo, Rywałdzik, Osetno.

- (Sędzice (alternatywa) – wodociąg obsługujący obiekty zakładu rolnego posiadający warunki do rozbudowy,

Parametry istniejących ujęć wodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Miejscowość	Ilość studni	q studni w m ³ /h	H głęb. w m	Wydaj. stacji Q=m ³ /h	Wodociąg obsługujący miejscowości
1	2	3	4	5	6	7
1.	Biskupiec	2	70,0 60,0	39,0 35,0	130,0	Fitowo, Piotrowice, Piotrowice Małe, Słupnica, Podlasek, Podlasek Mały, Wielka Tymawa, Osówko, Babalce
2.	Szwarcenowo	1	90,0	40,0	72,0	Szwarcenowo, Wonna, Wielka Wólka, Czachówki, Krotoszyny, Bielice
3.	Łąkorek	2	83,0 83,0	39,0 42,0	100,0	Łąkorek, Sumin, Mierzyn, Lipinki, Łąkorz, Gaj, Ostrowite, Wardęgowo, Rywałdzik, Osetno

Gmina zwodociągowana jest w prawie 100% (dane GUS z grudnia 2015r) a ok. 97% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę są wodociągi zbiorowe przesyłowe obejmujące zasięgiem kilka miejscowości. Wodociągi te są ze sobą połączone tworząc "sperścieniowany" system, gdzie w przypadku awarii jednej ze stacji zaopatrzenie w wodę przejmuje inna. Wydajność istniejących ujęć wodnych jest wystarczająca na zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych gminy. Można stwierdzić, że zaopatrzenie w wodę nie stanowi bariery rozwojowej gminy.

Gospodarka ściekowa

Według danych UG w Biskupcu 98,8% mieszkańców aglomeracji korzysta z wodociągów oraz 95% - z kanalizacji (wg Master Planu KPOŚK z maja 2015r. aglomeracja Biskupiec skanalizowana jest w 97,61%)

W 2015r. (dane GUS) na terenie gminy jest zlokalizowana 1 zbiorowa oczyszczalnia ścieków, w Biskupcu, 29 przydomowych oczyszczalni oraz 373 zbiorniki bezodpływowe. Skanalizowanie gminy można określić liczbą mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków. W 2013 roku liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków wynosiła 5041M (56,6% ogółu mieszkańców), a roku 2015 – 5501M co skanowiło 57,7% mieszkańców gminy.

Z uwagi na warunki środowiska przyrodniczego w gminie, wskazane jest przyjąć w polityce przestrzennej funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Biskupcu za główny, scentralizowany punkt odbioru ścieków z obszaru gminy. Gmina posiada 1 zbiorową mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Biskupcu. Obecna przepustowość oczyszczalni ścieków w Biskupcu wynosi śr. 980 m³ ścieków/dobę. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Osa w km 77+435. W roku 2015 r. do zbiorowej sieci kanalizacji odprowadzono 271 802 m³/r, co średniorocznie daje 747 m³/d. Natomiast do oczyszczalni ścieków z taboru asenizacyjnego rocznie według danych za 2015 dowożono 5,0 tys. m³/r.

Przy obecnej zdolności przepustowej oczyszczalni ścieków w Biskupcu bilansuje się skanalizowanie sieci osadniczej, obejmujące miejscowości: Fitowo, Krotoszyny, Bielice, Czachówki, Szwarcenowo, Piotrowice, Piotrowice Małe, Podlasek, Słupnica, Lipinki, Sędzice, Łąkorz, Łąkorek, Gaj. Natomiast przyłączenie do gminnego systemu kanalizacji sanitarnej terenów rozwojowych funkcji turystyczno-wypoczynkowych w otoczeniu jezior:

Głowińskie i Osetno (pd. część gminy) wraz z miejscowościami: Wardęgowo, Osetno, Ostrowite i Rywałdzik nie mieści się w bilansie możliwości odbioru ścieków dla obecnej wielkości przepustowości oczyszczalni ścieków w Biskupcu.

UCHWAŁA NR XX/473/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski) oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski) (Dz.U. Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 października 2016r. poz. 4025)

Wyznaczona została się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego aglomeracja Biskupiec (pow. nowomiejski) o równoważnej liczbie mieszkańców 8 536, z czterema oczyszczalniami ścieków w miejscowościach: Biskupiec, Sumin, Osówko i Ostrowite, obejmującą swym zasięgiem miejscowości z terenu gminy Biskupiec, pow. nowomiejski: Piotrowice, Czachówki, Słupnica, Biskupiec, Fitowo, Bielice, Lipinki, Łąkorz, Gaj, Łąkorek, Osówko, Mierzyn, Ostrowite, Szwarcenowo, Sędzice, Krotoszyny, Sumin.

Rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej muszą być zgodne z założeniami przyjętymi w ostatnio przyjętej przez Sejmik Województwa Aglomeracji.

Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową przetargową na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych przekazywane były do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. oraz MOBO Prabuty.

Gmina zgodnie z przyjętym podziałem w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego – należy do Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami. Dla tego obszaru zostały wskazane jako regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych m.in. instalacje w Rudnie (prowadzona przez ZUOK Rudno Sp. z o.o.) oraz w Działdowie (którą prowadzi Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”).

Zgodnie z zapisami znowelizowanej ustawy o czystości i utrzymaniu porządku, Gmina przejęła obowiązki od mieszkańców w zakresie odbioru, oraz i zagospodarowania odpadów komunalnych. Odpady są gromadzone w sposób selektywny i odbierane nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu.

Zamknięte składowisko odpadów komunalnych w Łąkorzu zostało zrehabilitowane. Gmina w zakresie gospodarki odpadami postawiła sobie następujące zadania:

- ☐ ograniczenie niepożądanych kosztów, związanych z funkcjonującym systemem gospodarki i wprowadzenie jako powszechnie obowiązującej zasady „zanieczyszczający płaci”,
- ☐ zapewnienie powszechnej akceptacji przyjętego systemu gospodarki odpadami,
- ☐ skuteczna egzekucja przepisów,
- ☐ zachowanie zgodności podejmowanych działań z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i strategiami.

Zaopatrzenie w gaz ziemny

Obecnie gmina nie posiada na obszarze systemu przesyłowego gazu ziemnego. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego planowana jest realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia Brodnica – Nowe Miasto Lubawskie – Kurzętnik – Iława (w trakcie realizacji – 2013 r.) zgodnie z Planem rozwoju PSG Sp. z o.o. o/Gdańsk. Jest to magistrala gazociągu wysokiego ciśnienia przebiegająca

w niewielkiej odległości od gminy . PGNiG w Gdańsku nie przekazało wniosku do projektu studium w tym zakresie.

Gospodarka ciepła

Gospodarka ciepła na terenie gminy opiera się o kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła, poza niewielką ciepłownią osiedlową w miejscowości Biskupiec. Kotłownie opalane są głównie paliwem stałym (węgiel) oraz coraz częściej projektowanymi kotłowniami na olej opałowy lekki typu Ekoterm.

Istniejące źródła ciepła zaspokajają poszczególnych odbiorców, jednakże stan techniczny tych obiektów w większości nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one nieekonomiczne. W związku z tym zachodzi konieczność modernizacji źródeł ciepła, co prowadzi do racjonalizacji wykorzystania energii i ochrony powietrza atmosferycznego.

Nastąpi to poprzez eliminację nierentownych źródeł ciepła w wyniku kompleksowego zastosowania automatyki i najnowszych technologii oczyszczania spalin. Co jest zgodne z opracowanym planem gospodarki niskoemisyjnej. Natomiast gazyfikacja gminy stanowi szansę na znaczący udział w gospodarce ciepłej gazu przewodowego jako nośnika energii cieplnej.

Elektroenergetyka

Na terenie Gminy usytuowane są następujące elementy sieci elektroenergetycznej:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna WN 110 kV relacji Łasin PERN-Podlasek, Podlasek-Łława,
- napowietrzne i wewnętrzne stacje transformatorowe 15/0,4 kV,
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne SN 15 kV i nN 0,4 kV.

Istniejący stan sieci oraz jego układ w sposób zadawalający zapewnia odbiorcom dostawę energii elektrycznej. Przyszłe działania inwestycyjne związane z zasilaniem w energię elektryczną gminy będą wynikały z jej rozwoju w tym intensyfikacji zabudowy. Posiadane rezerwy mocy w stacjach 110/15 kV GPZ Jabłonowo, GPZ Nowe Miasto Lubawskie i GPZ Łasin, z których napowietrznymi i kablowymi liniami SN 15 kV zasilana jest gmina powinny być wystarczające w zakresie przyszłego zapotrzebowania gminy na energię elektryczną.

Energia odnawialna

Na terenie gminy wyznaczone są tereny pod lokalizację elektrowni wiatrowych powyżej 100kW. Lokalizacje wynikają z opracowanych i zatwierdzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębach Piotrowice, Podlasek i Szwarcenowo. Ostatnia lokalizacja w obrębie Szwarcenowo jest kolizyjna z uwagi na Wyrok WSA w Olsztynie II SA/OI 678/16 z dnia 2016.10.11 stwierdzający nieważność uchwały Rady Gminy z dnia 4 listopada 2011r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy w obrębie geodezyjnym Szwarcenowo. Wyrok jest nieprawomocny. Na obszarze elektrowni wyznaczonym pod elektrownie wiatrowe istnieje możliwość budowy systemów hybrydowych energii odnawialnej.

Obecnie na terenie gminy zlokalizowane są trzy elektrownie wodne w Piotrowicach, Babalicach i Słupnicy. Zainstalowano pompy ciepła w Szkołach Podstawowych w Łąkorzu i Lipinkach oraz gimnazjum w Bielicach o łącznej mocy ok. 500 kW.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z OKREŚLENIEM ZASAD POLITYKI PRZESTRZENNEJ

III. 1. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA

III.1.1. Tereny i obiekty prawnie chronione

Brodnicki Park Krajobrazowy

Brodnicki Park Krajobrazowy utworzony został na mocy Uchwały Nr V/32/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Toruniu z dnia 29 marca 1985 r. w sprawie ochrony walorów krajobrazowych na terenie części Pojezierza Brodnickiego (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 5 poz. 135 z 1985 r.).

Dane pozostałych aktów prawnych: Rozporządzenie nr 16/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 16.06.1998 r. w sprawie Brodnickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego nr 18, poz. 107). Rozporządzenie powyższe zostało utrzymane w mocy obwieszczeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu obowiązujących aktów prawa miejscowego wydanych przed dniem 1 stycznia 1999 r. przez b. Wojewódzkie Rady Narodowe, b. Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych oraz Wojewodów: Olsztyńskiego, Elbląskiego, Suwalskiego, Ciechanowskiego, Ostrołęckiego oraz Toruńskiego (Dz. Urz. Województwa Warmińsko – Mazurskiego Nr 15, poz. 122). Rozporządzenie zachowuje w mocy zatwierdzony wcześniej rozporządzeniem nr 18/97 Wojewody Toruńskiego z dnia 30.05.1997 r. (Dz. Urz. Województwa Toruńskiego Nr 19, poz. 145) „Plan ochrony Brodnickiego Parku Krajobrazowego”. Dzieli on obszar Parku na jednostki elementarne, dla których ustanawia szczegółowe zasady gospodarowania.

Plan ochrony Brodnickiego Parku Krajobrazowego pokrywa się częściowo (zachodnia i południowa część obszaru) z obszarem Natura 2000 SOO siedlisk Ostoja Brodnicka nr PLH040036. Zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zakres Planu zadań ochronnych dla Brodnickiego Parku Krajobrazowego uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036 ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 5 stycznia 2017 r. poz.265.

Na terenie Brodnickiego Parku Krajobrazowego obowiązują zakazy zawarte w §4 rozporządzenia Nr 36 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2005r. w sprawie Brodnickiego Parku Krajobrazowego w części dotyczącej województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 140, Poz. 1648).

Na terenie gminy Biskupiec w granicach Parku znajdują się jego południowe fragmenty. Szczególnym celem ochrony Parku jest ochrona występujących rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz siedlisk gatunków ptaków chronionych oraz ochrona śladów kultury materialnej regionu i popularyzacja walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych regionu.

Polodowcowa rzeźba terenu Parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Współdominują tu pagórkowate obszary wysoczyzny morenowej oraz bardziej płaskie, pokryte lasami powierzchnie sandrowe, rozcięte rynnami polodowcowymi, wśród których swą wielką malowniczością wyróżniają się rynny Skarlanki i Strugi Brodnickiej, łączące ciągi jezior. Na obszarze Brodnickiego Parku Krajobrazowego znajduje się około 60 jezior

W szacie roślinnej Parku przeważają lasy, których rozległy kompleks zajmuje ponad 40% powierzchni Parku. Dominują tu różne postacie borów mieszanych i sosnowych.

Mniejsze powierzchnie zajmują lasy liściaste takie jak grądy, łęgi i olsy. Bardzo duży udział mają tutaj lasy ochronne, a także drzewostany nasienne i ostoje zwierzyny.

Charakterystyczną cechą Brodnickiego Parku Krajobrazowego jest występowanie naturalnych zbiorowisk torfowiskowych, szuwarowych i wodnych.

Flora Parku charakteryzuje się dużą różnorodnością i bogactwem gatunków. Zaobserwowano tutaj około 950 gatunków roślin naczyniowych, z których wiele podlega ochronie całkowitej bądź częściowej, zachowały się tu także gatunki reliktowe.

Bogata jest również fauna Parku. Wśród ptaków do osobliwości zaliczyć należy m.in. orlika krzykliwego, bociana czarnego, perkoza dwuczubego (godło Parku), żurawia i kormorana czarnego. Zaobserwować tutaj można także orla bielika. Na wodach jezior licznie występują łabędzie, kaczki krzyżówki i perkozy. Z grupy ssaków na uwagę zasługują sprowadzone do Parku bobry.

W Parku wprowadza się następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 zm.1));
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na

istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania turystyki i wypoczynku. Na terenie gminy obszary chronionego krajobrazu zajmują ok. 25% powierzchni.

– „**Skarliński Obszar Chronionego Krajobrazu**” zajmuje powierzchnię 6 349 ha. Położony jest na terenie gmin Biskupiec , Nowe Miasto Lubawskie. W gminie Biskupiec są to obszary w południowej i południowo-wschodniej części gminy, na których obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem Nr 135 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Skarlińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2617).

– „**Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Goryńskiego**”, zajmuje teren o powierzchni 1 463,0 ha. Położony jest na terenie gmin Biskupiec , Kisielice. W gminie Biskupiec są to obszary wzdłuż północnej granicy gminy, bezpośrednio wchodzi na teren gminy w rejonie jeziora Trupel. Na terenie tego obszaru obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 70, poz. 1342).

Na w/w obszarach chronionego krajobrazu wprowadzone zostały między innymi następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.1);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Rozporządzenia określają również wyjątki, kiedy zakazy, o których mowa powyżej, nie obowiązują.

Rezerваты przyrody

Na obszarze gminy Biskupiec znajdują się 4 rezerваты przyrody. Trzy z nich Kociołek, Łabędź i Uroczysko Piotrowice w całości leżą na terenie gminy, natomiast rezerwat „Jezioro Karaś” – w południowo-zachodnim fragmencie znajduje się w granicach gminy.

Rezerwat Jezioro Karaś – Rezerwat faunistyczny „Jezioro Karaś” utworzony został 30.05.1958 r. położony jest na terenie gmin Nowie Miasto lubawskie oraz Iława, jego powierzchnia wynosi 815,48 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zarastającego jeziora wraz z otaczającymi je bagnami jako miejsca lęgowego ptactwa wodnego i błotnego.

Rezerwat ten został wpisany na listę obiektów o międzynarodowym znaczeniu dla ptactwa wodno-błotnego, chronionych w ramach konwencji Ramsar. Wody stanowią 47 % powierzchni rezerwatu, lasy 29 %, a bagna 24 %.

Rezerwat Kociołek - Rezerwat torfowiskowy „Kociołek” utworzony został 15.03.1958 r. położony jest na obszarze Nadleśnictwa Jamy. Powierzchnia rezerwatu to 7,44 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych zespołu pierwotnej roślinności torfowiskowej.

Rezerwat Łabędź – Rezerwat przyrody utworzony w 1958 r. (MP nr 16, poz. 107), położony jest na terenie gminy w leśnictwie Krotoszyny, w Nadleśnictwie Łąkorz. Jest to rezerwat ściśły o charakterze torfowiskowym o powierzchni 10,61 ha, która w 1987 roku została powiększona do 13,82 ha. Obejmuje ochroną torfowisko przejściowe wraz z typowymi dla niego zespołami roślinności oraz rzadkimi składnikami naszej flory.

Rezerwat Uroczysko Piotrowice – Rezerwat przyrody położony utworzony w 1998 roku (MP nr 161, poz. 1102) na powierzchni 49,07 ha w celu utrzymania naturalnych ekosystemów torfowiskowych wraz z przyległymi do nich powierzchniami leśnymi. Rezerwat położony jest w pobliżu wsi Piotrowice Małe, na wschód od drogi -Susz, w Nadleśnictwo Jamy, w leśnictwie Krotoszyny.

Na obszarach rezerwatów wprowadzono szereg zakazów i ograniczeń wynikających z zadań ochronnych określonych w odpowiednich aktach prawnych. Obowiązują między innymi zakazy:

- wycinania drzew i pobierania użytków drzewnych, z wyjątkiem wypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego,
- zmieniania stosunków wodnych, jeżeli taka zmiana mogłaby w sposób istotny naruszyć warunki ekologiczne,
- polowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor i gniazd, wybierania jaj, wybierania piskląt wszystkich gatunków ptaków,
- przebywania poza miejscami wyznaczonymi oraz zakładania obozowisk i biwaków.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych.

Na terenie gminy znajduje się 25 pomników przyrody, które przedstawia poniższa tabela:

l.p.	Rodzaj pomnika (obwód; wysokość drzewa w m.)	Określenie położenia	rok uznania
1	Dąb „Kubuś” (4,44; 16)	Park Wielka Tymawa	1954
2	Lipa drobnolistna (3,4; 22)	Park Babelice	1985
3	Dąb szypułkowy (3,9; 23)	Park Sędzice	1985
4	Skupienie 2 drzew: lipa drobnolistna (7,7; 32), kaszaniec (3,7; 30)	Park Łąkorek	1986
5	Skupienie 2 drzew: sosna pospolita (2,62; 22), buk pospolity (2,31; 24)	Leśnictwo Grabiny	1988
6	Skupienie 3 dębów (3,8 – 4,2; 23 - 25)	(kościół ewangelicki)	1993
7	Buk pospolity (4,36; 25)	Park Wielka Tymawa	1993
8	Jawor (3,25; 24)	Park Wonna	1993
9	6 żywotników zachodnich (1,52 – 2,30; 20 – 24)	Oddz. Leśny 41m Krotoszyny	1994
10	Skupienie 2 drzew: lipa drobnolistna (4,75; 23), brzoza brodawkowata (2,75; 23)	Oddz. Leśny 1h Krotoszyny, nad jez. Trupel	1994
11	Dąb (3,2; 33)	Nad jez. Trupel oddz. 3b	1994
12	Skupienie 12 drzew: 2 wiąz szypułkowe (2,58 – 4,12; 22–24), dąb szypułkowy (3,29; 22), 4 klony zwyczajne (2,58 – 3,15; 20 – 28), lipa drobnolistna (3,95; 24), 2 graby pospolite (2,01– 2,9; 19 -20), jawor (2,72; 24), topola biała (4,83; 32)	Park w Łąkorku	1994
13	Modrzew (2,64; 30)	Oddz. 197t Leśnictwo Lipowa Góra	1994
14	Aleja 780 drzew: 731 dębów, 45 lip, 3 jesiony, klon (0,74 – 3, 81; 8 – 35)	Przy drodze: – Piotrowice – granica powiatu	1996
15	Klon srebrzysty (3,05; 18)	Przy drodze Sędzice – Mierzyn	1996
16	Skupienie 66 daglezi (1,51 – 2,30; 20 – 35)	Oddz. 161a Leśnictwo Lipowa Góra	1996
17	Skupienie 6 modrzewi (2,15 – 2,87; 35 – 36)	Oddz. 138a I 138c Leśnictwo Wąkop	1996
18	Dąb szypułkowy (3,30; 18)	Przy Szkole Podstawowej w Biskupcu	1998

19	Skupienie 9 drzew: 2 dęby szypułkowe (3,62; 20) (3,88; 22), 3 buki pospolite (3,0 – 3,2; 20), 3 lipy drobnolistne (3,11– 5,04; 19–25), buk pospolity odm. czerwonołstna (2,94; 20)	Park w Czachówkach	1998
20	Skupienie 4 dębów szypułkowych (3,32 – 4,28; 18 – 22)	Czachówki przy drodze polnej w strefie ochronnej parku wiejskiego	1998
21	Skupienie 3 drzew: 2 buki pospolite (3,5; 22), (3,97; 16), jawor (3,76; 18)	Czachówki	1998
22	Żywotnik zachodni (2,30; 18)	Ostrowite dz.96/1	2000
23	Jabłoń płonka (1,12; 13,5)	Krotoszyny dz. 39 LP	2002
24	Jabłoń płonka (1,12; 18)	Krotoszyny dz. 40 LP	2002
25	Modrzew (2,6; 32)	Krotoszyny dz. 39 LP	2002

Obszary Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej.

W skład sieci NATURA 2000 na terenie gminy Biskupiec wchodzi:

Jezioro Karaś (kod PLH280003) - Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) - 815,5 ha. Obszar ostoi stanowi jezioro Karaś wraz z kolejnymi stadiami jego lodowacenia. Jezioro położone jest w dolinie uformowanej przez cofający się lodowiec. Jego dno budują utwory zastoiłkowe formujące się od holocenu (gytie, torfy, piaski pylaste, pyły i namuły piaszczyste o łącznej miąższości 2-3 m, a na zachodnimi północno-zachodnim brzegu jeziora 10-12 m). Obecnie jezioro jest bardzo płytkie (śr. głębokość 0,5 m, maks. 2 m), tworzy dwa oddzielne akwony, na których występują zespoły hydrofitów (głównie zespoły ramienicowe i rdestnicowe) oraz szuwały (głównie szuwar trzcinowy i zachylnikowo-trzcinowy).

Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 3 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Karaś doskonale zachowane są zespoły hydrofitów jeziornych, a wśród nich bardzo rzadkie zespoły ramienicowe. Spośród budujących je gatunków ramienic, 7 znajduje się w rejestrze czerwonej księgi glonów zagrożonych w Polsce. Na terenie rezerwatu proces ładowacenia przebiega stosunkowo szybko, a powstająca roślinność torfowiskowa obejmuje szeroką gamę typów fitocenoz. W rezerwacie możemy obserwować powstawanie różnych typów lasu - od stadiów inicjalnych do postaci dojrzewających. Zbiorowiska wykazują bardzo wysoki stopień naturalności, a nawet szereg cech pierwotnych. Licznie reprezentowana jest tu grupa roślin ginących i zagrożonych lokalnie. Występują tu 3 gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Ostoja od północy granicy z lasami, z pozostałych stron otaczają ją grunty orne oraz nieduże powierzchniowo ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska. Z południowej części jeziora wypływa rzeka Gać.

Identyfikacja zagrożeń:

Kluczowe zagrożenie w ostoi

- próby obniżenia poziomu wody w otoczeniu ostoi,
- obniżenie zastawki piętrzącej na rzece Gać,
- udroźnienie istniejących rowów odwadniających w obrębie i na obrzeżach ostoi.
- aktywność kłusowników na jeziorze,
- pozostawianie rozstawionych sieci,
- stosowanie przez rybaków nieodpowiednich narzędzi połowowych (sprzętu ciągnionego).

Ostoja Brodnicka (PLH040036)

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) - 4176,9 ha. Obszar w jednej trzeciej pokrywają jeziora i nieliczne rzeki, w jednej trzeciej lasy iglaste. Pozostała część to głównie lasy mieszane, siedliska rolnicze, w mniejszym stopniu lasy liściaste. Ostoja Brodnicka obejmuje silnie zróżnicowane tereny krajobrazu młodoglacjalnego z licznymi jeziorami i torfowiskami oraz nielicznymi rzekami. Wykształciły się tutaj rozmaite formy rzeźby - pagórkowata lub pofalowana wysoczyzna morenowa, płaskie lub faliste powierzchnie sandru, wzgórza kemowe, wcięte w powierzchnie sandru rynny subglacjalne, obniżenia wytopiskowe, itp. Teren w znacznym stopniu jest pokryty lasami.

Obszar Ostoi Brodnickiej jest ważny z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności. Łącznie zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk przyrodniczych. Są tu dobrze zachowane, o cechach naturalnych, ekosystemy wodne i bagienne, z licznymi i różnorodnymi zbiorowiskami roślinności wodnej, szuwarowej i torfowiskowej. Cenne są także niektóre fragmenty roślinności leśnej, m.in. bory i brzeziny bagienne, mniejsze znaczenie mają lasy bukowe, np. w rezerwacie "Mieliwo". Liczne i bogate są populacje rzadkich gatunków flory wodnej i torfowiskowej (4 gatunki z zał. II Dyrektywy Siedliskowej), w tym bardzo bogate stanowisko zastępcze aldrawandy pęcherzykowatej. Na uwagę zasługuje stanowisko obuwika na wyspie na jeziorze Wielkie Partęczyny. Nieco mniejsze znaczenie ma obszar dla ochrony fauny, choć znane są stanowiska 3 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Identyfikacja zagrożeń:

- presja turystyczna, w tym nielegalna zabudowa terenu i zanieczyszczanie wód,
- antropogeniczne lub naturalne obniżanie się poziomu wody w niektórych kompleksach wodno-torfowiskowych
- naturalne procesy sukcesji na torfowiskach
- pinetyzacja i monotypizacja lasów
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036 ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 5 stycznia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz., z 2017 r. poz. 265) na terenie gminy Biskupiec przewiduje:

- w odniesieniu do starorzeczy i naturalnych zbiorników wodnych planuje się zapewnienie odpowiedniego dla siedliska składu i struktury ichtiofauny poprzez niezarybianie zbiorników wodnych gatunkami roślinożernymi.
- w odniesieniu do naturalnych, dystroficznych zbiorników wodnych planuje się zachowanie właściwego stanu siedliska poprzez wyłączenie z użytkowania

- w odniesieniu do torfowisk: planuje się ustawienie w każdym płacie siedliska lizawki dla zwierzyny płowej w celu jej zwabienia na mechowisko, planuje się działania obligatoryjne, w tym ekstensywne użytkowanie kośne, planuje się działania fakultatywne, w tym usunięcie krzewów i podrostu drzew, koszenie zgodnie z wymogami programu rolno-środowiskowo-klimatycznego dla siedliska przyrodniczego o kodzie 7230
- w odniesieniu do grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego, do łęgów planuje się wprowadzenie odpowiedniej gospodarki leśnej (pozostawianie martwego drewna pozostawionego do naturalnego rozkładu, zastosowanie rębni złożonych, kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego, obniżanie poziomu piętrzenia wody – w przypadku łęgów)
- w odniesieniu do borów i lasów bagiennych i brzoźowo-sosnowych bagiennych lasów borealnych planuje się zapobiegnięcie przekształceniu siedlisk poprzez pozostawienie ich bez użytkowania
- W zakresie monitoringu planuje się monitoring parametrów fizykochemicznych wody, monitoring wskaźników ekspansji krzewów i podrostu drzew

Dolina Kakaju (PLH280036)

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) – 1428 ha. Teren ten znajduje się w rozległym kompleksie leśnym na sandrze brodnickim. Ostoja obejmuje dolinę rzeki Kakaj (Laka) wraz z dwoma przyległymi obszarami położonymi na północ (rezerwat torfowiskowy Łabędź) i na zachód (jezioro Osetno).

Na stosunkowo niewielkim obszarze "Doliny Kakaju" odnotowano 13 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Zajmują one łącznie ponad połowę jej powierzchni. Należą do nich dobrze zachowane jeziora eutroficzne, naturalne dystroficzne zbiorniki wodne oraz twarde wodne mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienicowymi. Duży udział mają grądy subkontynentalne i niżowe łęgi jesionowo-olszowe. Występują tu ponadto: bory bagienne, brzeziny bagienne, sosnowo-brzoźowy las bagienno-wiązowo-jesionowy łęg śledzienicowy, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla nadrzeczne, łąki rajgrasowe, niżowe torfowiska wysokie, torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu, torfowiska źródłiskowe i przepływowe Polski północnej. Na obszarze tym występują gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto występuje tu duża liczba zagrożonych gatunków roślin związanych z torfowiskami.

Podstawowym celem ochrony jest zachowanie naturalnych ekosystemów charakterystycznych dla jezior eutroficznych oraz niżowych łęgów jesionowo-olszowych.

Identyfikacja zagrożeń:

- rozwój sieci osadniczej, a zwłaszcza intensyfikacja zagospodarowania turystycznego brzegów jezior.
- Postępująca eutrofizacja jezior. Jest wynikiem splywów biogenów i nieczystości z przyległych miejscowości. Zaśmiecanie terenu widoczne jest w miejscach łowisk wędkarskich.
- Powszechny spadek poziomu wód (szczególnie widoczny na obszarach sandrowych) znacznie przyspiesza ewolucję biocenotyczną (głównie na torfowiskach), a tym samym otwarte zbiorowiska torfowiskowe przekształcają się w kierunku zbiorowisk leśnych (rezerwat Łabędź).
- Piętrzenie wody i zalewanie obszarów wokół rzeki, powodowane przez bobry, sprzyja ekspansji szuwarów i wypiera mechowiska (przepust na Kakaju, przy szosie Skarlin-Bielice).

- Niektóre przejawy gospodarki leśnej mogą negatywnie wpływać na roślinność leśną, np. wprowadzanie obcych gatunków drzew, nadmiar wprowadzanej sosny.
- Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, usuwanie martwych i umierających drzew (mała ilość martwego drewna)
- Szkody wywołane przez roślinożerców
- Problematiczne gatunki rodzime na torfowiskach i zbiornikach wodnych

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kakaju PLH280036, zwanego dalej „obszarem Natura 2000” (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 29 grudnia 2014 roku, Poz. 4306) zakłada:

- W odniesieniu do twardowodnych zbiorników wodnych, starorzeczy, naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych wprowadza się ograniczanie lub brak możliwości stosowania zanęt w obrębie zbiornika, kontrole antropopresji, akcje informacyjne
- W odniesieniu do łąk użytkowanych ekstensywnie przewiduje się użytkowanie kośne, nawożenie, odpowiednie koszenie
- W odniesieniu do torfowisk przewiduje się odpowiednią gospodarkę polegającą na regulacji siedlisk (wycinka drzew i krzewów, koszenie trzciny, właściwe utrzymanie zlewni torfowisk)
- W odniesieniu do grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych, do borów i lasów bagiennych, łągów przewiduje się wprowadzenie odpowiedniej gospodarki leśnej (pozostawianie martwego drewna pozostawionego do naturalnego rozkładu, zastosowanie rębni złożonych, kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego, obniżanie poziomu piętrzenia wody – w przypadku łągów)
- W zakresie monitoringu przewiduje się monitoring stanu ochrony siedlisk zgodnie z metodyką GIOŚ (raz na 3 do 6 lat, maj – październik), zależnie od siedliska. Przewiduje się ocenę stanu fizyko-chemicznego wód.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Biskupiec występuje znaczna ilość fragmentów terenu (ponad 130), zakwalifikowanych do ochrony jako użytki ekologiczne, czyli pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i zasobów genowych. Są to głównie tereny leśne i torfowiskowe o niewielkiej powierzchni, naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Użytki ustanowiono następującymi uchwałami i rozporządzeniami:

Lp.	Nazwa	Pow. (ha)	Przedmiot ochrony	Akt powołania	Dziennik Urzędowy
1	Iwanki -Zgniłki	17,23	ostoja chronionych gatunków roślin i zwierząt	Uchwała Nr XXXIV/311/10 Rady Gminy Biskupiec z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego	Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. Z 2010 r. Nr 50, poz.852
2	Brak nazwy (bagna)	3,89	ostoja chronionych gatunków roślin i zwierząt	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 05.02.2004 r. Nr 8, poz. 76

3	Brak nazwy (plazowina nad Jeziorem Pawłówko)	0,4	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z 15.05.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego	Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 16, poz. 88
4	Bagna, łąki i oczka śródleśne Nadleśnictwa Jamy	176,84	śródleśne tereny podmokłe i bagienne (śródleśne łąki i pastwiska oraz bagna i oczka wodne) w ilości 122. Ich powierzchnia wynosi przeważnie ułamek hektara, wyjątkowo kilkanaście hektarów.	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998	Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 16 poz. 88 z 1998 r.
5	Bagna śródleśne Nadleśnictwa Brodnica	18,63	śródleśne tereny podmokłe i bagienne (porośnięte wierzbą, olszą i brzozą) na terenie gminy w ilości 7.	Uchwała Nr XIX/210/16 Rady Gminy Biskupiec z dnia 21 kwietnia 2016 r.	

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie użytków ekologicznych obowiązują następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt a także minerałów,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na terenie gminy to:
 - „Oz Tymawski” o powierzchni 13,75 ha, ustanowiony rozporządzeniem Nr 100 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Oz Tymawski” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1733),

- - „Las Słupnicki” o powierzchni 1,37 ha, ustanowiony rozporządzeniem Nr 98 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Las Słupnicki” (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 105, poz. 1731),

Lasy ochronne

Część kompleksów leśnych rosnących na obszarze gminy, została uznana jako lasy ochronne. Najliczniej, według kategorii ochrony, występują tu lasy wodochronne. Wysoki procent udziału lasów wodochronnych na obszarze gminy wynika w szczególności z dużej ilości zbiorników wodnych oraz występujących tu form ochrony przyrody, w tym znacznej ilości użytków ekologicznych. Chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz regulują stosunki hydrologiczne. Pozostałe kategorie ochrony lasów występujące na obszarze gminy to: lasy glebochronne, drzewostany nasienne, lasy ochronne związane z ostoją zwierząt. Powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy Biskupiec na dzień 1 stycznia 2017 roku wynosi łącznie 1411,42 ha.

Większość lasów skupiona jest w południowo-wschodniej części gminy na powierzchniach sandrowych Pojezierza Brodnickiego. Niewielki kompleks leśny zalega wzdłuż zachodniego brzegu jeziora Trupel. Wśród typów siedliskowych lasu pozycję dominującą zajmują kompleksy żyzne, a wśród nich wysokoprodukcyjny las mieszany świeży.

Dużą część terenów leśnych znajduje się w obrębie obszarów objętych ochroną rezerwatową, na obszarach Natura 2000 w parkach krajobrazowych i użytkach ekologicznych. Zasady gospodarowania wynikają z planów ochrony tych obiektów. Zapisy określające te zasady powinny znaleźć odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin. Na wyżej wymienionych obszarach stosuje się również zasady określone w aktach prawnych o utworzeniu tych obiektów a także zasady ogólne normowane przez ustawę o ochronie przyrody.

Ochronę najcenniejszych lasów przed zmianą zagospodarowania zapewniają przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Gleby chronione

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 909 z późn. zm) obowiązuje ochrona gleb kl. I – III oraz gruntów leśnych. W granicach opracowania występują kompleksy gleb klasy III. Zgodę na zmianę użytkowania gruntów rolnych klasy III można uzyskać w trybie procedury planu miejscowego. Pod nowe zainwestowanie powinno się przeznaczać grunty o najniższej wartości użytkowej dla rolnictwa.

Z mocy ww. ustawy ochronie podlegają również grunty lesne oraz gleby pochodzenia organicznego, mające dość znaczący udział wśród trwałych użytków zielonych. Zmiana ich użytkowania wymaga wyłączenia z użytkowania rolniczego.

Zlewnie chronione

Ustawa prawo wodne z 18.07.2001 r., która weszła w życie 1 stycznia 2000r. ustanowiła zakaz wprowadzenia ścieków do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż jedna doba. Zakaz ten dotyczy obiektów nowych, wybudowanych po dniu wejścia w życie ustawy.

Gmina znajduje się na terenie zlewni dwóch dopływów Wisły. Większa jej powierzchnia – północna, środkowa i zachodnia – odwadniana jest do Osy. Natomiast część południowa leży w dorzeczu Drwęcy. Cały obszar gminy położony jest w obrębie zlewni pojezierniej.

III.1.2. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego

Wody powierzchniowe

Jednym z podstawowych problemów jest stan czystości wód powierzchniowych. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód w gminie są dopływy zanieczyszczeń z nieskanalizowanych miejscowości, a także niezinventaryzowane źródła punktowe, bytowo-gospodarcze i komunalne. O klasyfikacji czystości wód powierzchniowych przesądzają wskaźniki fizykochemiczne, głównie związki azotu i fosforu.

Wrażliwość wód powierzchniowych wynika z położenia całej gminy w zlewni jezior, które z natury mają niewielką zdolność do samooczyszczania – w porównaniu do wód płynących. Położenie w zlewni pojezierniej powoduje konieczność wysokiego stopnia oczyszczania ścieków z uwagi na możliwość zanieczyszczenia jezior. Wśród jezior objętych monitoringiem większość ma wody, zaliczane do II klasy czystości.

W zlewni jezior powinna być prowadzona ochrona jakości wód. Powinno się minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól zwłaszcza nad niedużymi jeziorami o małej odporności na antropopresję.

W związku z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opracował Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, stanowiący aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Dz.U. poz. 1911.

W Planie zweryfikowano metody wyznaczania JCWP, ustalono cele środowiskowe w zakresie oceny stanu chemicznego, hydromorfologicznego monitoringu JCW. Dla niektórych JCWP rzecznych został wskazany uszczegółowiony cel środowiskowy, jakim jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego. Celem środowiskowym dla JCW przejściowych i przybrzeżnych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest dobry stan wód (II klasa). Natomiast dla JCW monitorowanych, które według oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągnęły bardzo dobry stan ekologiczny, celem jest utrzymanie parametrów oceny na poziomie I klasy jakości wód. Jeziorom, w których proces naturalnej eutrofizacji jest silnie zaawansowany (nie da się go odwrócić) przypisano też mniej rygorystyczny cel środowiskowy.

Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód płynących w latach 2010 – 2014 dla rzeki Osa od wypływu z jez. Trupel do wpływu do jez. Płowęż :

- kod JCW PLRW200019296559
- Region wodny - region wodny Dolnej Wisły
- ocena biologiczna II, hydromorfologiczna II.
- CEL ŚRODOWISKOWY DLA JCWP (dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Osa od Jeziora Płowęż do Jeziora Trupel, dobry stan chemiczny)

Zgodnie z Programem Wodno-Środowiskowym Kraju, stan ilościowy i chemiczny jednolitej części wód, która obejmuje omawiany teren oceniono jako dobry, a osiągnięcie celów środowiskowych, tj. dobrego stanu jakości wód do 2027r., ze względu na presję antropogeniczną uznano za zagrożone.

Wody podziemne

Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych użytkowego poziomu wodonośnego jest szczególnie możliwe w części wschodniej obszaru gminy. Są to obszary o zróżnicowanej izolacji do wód podziemnych i o wysokim stopniu zagrożenia wód podziemnych. Podstawowymi odbiornikami oczyszczonych ścieków powinny być wody płynące. Możliwości odprowadzania oczyszczonych ścieków w grunt są ograniczone lub ich brak. Zagrożeniem dla indywidualnych ujęć wody i wód gruntowych może być niewłaściwie prowadzona gospodarka ściekowa.

We wschodniej części gminy znajduje się obszar ochrony ławskiego GZWP 210 gdzie wodonoścem jest pierwszy międzymorenowy poziom wodonośny zlodowacenia bałtyckiego, stadiału pomorsko-leszczyńskiego. Są to wody infiltracyjne, których wiek nie przekracza 36 lat. Średni wiek określono na 15 lat. Na obszarze GPWZ 210 potencjalne wydajności pojedynczych studni przekraczają 70 m³/godz. Spodziewane mniejsze wydajności (10-30 m³/godz.) dotyczą wschodniej części gminy, porośniętej kompleksem leśnym. Pierwsza użytkowa warstwa wodonośna na terenie gminy występuje dość płytko – przeważnie na głębokości 5 – 30 m, lokalnie nieco głębiej – 30 – 60 m. Poza obszarem zbiornika w pojedynczych studniach można się spodziewać wydajności rzędu 15 – 70 m³/godz.

Na obszarze GZWP i gminy dominują wody klasy IC. Cechuje je głównie ponadnormatywna zawartość żelaza i manganu. Wady te dają się usuwać poprzez uzdatnianie. Generalnie nie stwierdzono w wodach zbiornika obecności zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego. W dokumentacji opracowanej na określono stopień odporności wód zbiornika na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni. Ustalono 4-stopniową skalę stopnia zagrożenia:

- IA- wysoki (bardzo wysoki), o czasie pionowego przesiąkania od kilku dób do kilku miesięcy. Na terenie gminy objętym badaniem nie występuje;
- IB- wysoki, o czasie pionowego przesiąkania od roku do 25 lat. Obejmuje tereny w rejonie jez. Trupel i strugi Gać oraz przy jez. Karaś;
- II- średni, który obejmuje obszary w zasadzie całkowicie izolowane utworami nieprzepuszczalnymi o czasie przesiąkania przekraczającym 25 lat (do 100 lat). Obejmuje on pozostałą część GZWP;
- III- niski, wyznaczany o ciągłą pokrywę utworów izolujących o miąższości powyżej 40 m. Czas pionowego przesiąkania przekracza 100 lat. Obszary takie na terenie gminy Biskupiec nie występują.

W 2011 roku został opracowany dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanowieniem Obszarów Ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 210 Ława. Dokumentację wykonano na zlecenie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego. Celem prac była ocena warunków hydrogeologicznych GZWP nr 210 Ława i jego pozycji w systemie wodonośnym w świetle prac i badań geologicznych wykonanych w rejonie zbiornika po 1996 r., tj. po zakończeniu prac nad jego dokumentowaniem. Konieczność opracowania nowej dokumentacji wynika ze zmienionych, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, uwarunkowań prawnych dotyczących ustalania obszarów ochronnych dla GZWP.

W fazie przygotowawczej wykonano analizę materiałów archiwalnych, zebrano wyniki badań wód powierzchniowych i podziemnych przeprowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie. W ramach działań PSH w 2005 r. została przeprowadzona weryfikacja danych o ujęciach wód podziemnych. Dokonano kartowania hydrogeologicznego istniejących otworów,

kartowania sozologicznego. Dane z otworów zebranych do dokumentacji (łącznie 787) nie zmieniają budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych na tym obszarze. Z analizy zebranych materiałów geologicznych i hydrogeologicznych wynika zatem, że nie ma podstaw do zmiany granic GZWP nr 210 ława.

Z analizy wyników badań wód pobranych w trakcie kartowania hydrogeologicznego w 2010 roku (dla wód pierwszego poziomu międzymorenowego) wynika, że woda z aktualnie eksploatowanych ujęć ma korzystniejszą jakość – IIa i IIb klasy w porównaniu do jakości wody podziemnej analizowanej w okresie wykonywania „Dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 210”. Podwyższone zawartości jonów żelaza i manganu są wynikiem naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych. Brak zanieczyszczeń antropogenicznych. Skład chemiczny wód drugiego poziomu międzymorenowego jest zbliżony do składu chemicznego wód poziomu pierwszego.

W obrębie obszaru GZWP wydzielono obszary o różnym zagrożeniu wód podziemnych:

- Obszary silnie zagrożone – wyznaczone na obszarach o bardzo niskiej odporności, pozbawione izolacji od powierzchni terenu (na terenie gminy nie występują)
- Obszary średnio zagrożone – wyznaczone na obszarach o niskiej odporności, gdzie czas dopływu mieści się od 5 – 25 lat. Poziom wodonośny GZWP jest chroniony utworami słabo przepuszczalnymi o niewielkiej miąższości (na terenie gminy nie występują)
- Obszary słabo zagrożone – wyznaczono na obszarach o średniej i wysokiej odporności, na których czas przesiąkania przekracza 25 lat. Obszary takie zajmują większość powierzchni GZWP 210

Na terenie gminy występują obszary słabo zagrożone dla wód podziemnych, na których czas przesiąkania pionowego przekracza 25 lat.

Koncepcję ochrony zbiornika proponuje się realizować poprzez system zakazów i nakazów nałożonych na obszary ochronne. Wyznacza się 6 obszarów ochronnych, enklawy o łącznej powierzchni 155,3 km². Nie proponuje się zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.

Głównym celem ochrony wód podziemnych w obrębie udokumentowanego zbiornika jest: zachowanie naturalnej ich jakości i zapobieganie procesom zanieczyszczenia wód podziemnych oraz zapewnienie racjonalnej gospodarki wodami w ramach zasobów odnawialnych i dyspozycyjnych.

W dokumentacji GZWP 210 określono, że suma poborów z ujęć wyniosła 10% wielkości zasobów eksploatacyjnych. Można wnioskować, że ten wskaźnik podobnie kształtuje się w odniesieniu do całego terenu gminy Biskupiec. Przyrodnicze możliwości zaopatrzenia w wodę podziemną nie powinny stanowić bariery dla rozwoju gminy.

Gleby

Ze względu na rolniczy charakter gminy, ważne jest racjonalne gospodarowanie tymi zasobami oraz skuteczna ich ochrona. Ostatnie lata pokazują znaczące nasilenie się negatywnego oddziaływania człowieka na gleby przez zaniechanie ich użytkowania lub nieprawidłową ich eksploatację przez melioracje wyłącznie odwadniające.

Widoczny jest permanentny spadek ilości użytków rolnych przez ich zabudowę lub wyłączenie z użytkowania rolniczego przez podziały i sprzedaż działek, na których

zaniechane jest użytkowanie rolnicze. Dlatego w studium przyjęto zasadę nie rozpraszania nowej zabudowy, tylko wykorzystanie uzupełnień i robudowy istniejących miejscowości.

Inne zagrożenia

Na terenach o zróżnicowanej rzeźbie gleby narażone są na erozję. Na terenie gminy tereny o zróżnicowanej rzeźbie są zalesione. Brak jest terenów osuwiskowych.

Zagrożeniem dla krajobrazu jest mało estetyczna i chaotyczna zabudowa szczególnie na obszarach wyróżniających się pod względem geomorfologiczno-krajobrazowym. Powinno dbać się o odpowiedni wygląd architektoniczny wznoszonych budowli.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

W granicach gminy Biskupiec wyznacza się obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią od rzeki Osy, na których mają zastosowanie przepisy prawa wodnego. W/w obszar został wyznaczony w oparciu o opracowanie pt: „Wyznaczanie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - etap II Osa”, które powstało na zlecenie dyrektora RZGW Gdańsk i jest częścią Studium Ochrony Przeciwpowodziowej Regionu Wodnego.

Dnia 18 marca 2011 r. weszła w życie Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 15 lutego 2011 r. nr 32 poz. 159). Obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią uznaje się za „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”, określone w art. 9 ust. 1 pkt 6c w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą.

Na terenie gminy Biskupiec obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat znajdują się wzdłuż rzeki Osy i Strugi mierzyńskiej.

Zakazy obowiązujące na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zostały określone w art. 88l ust.1 i art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r. poz. 145 z późn.zm.). Zgodnie z ustawą Prawo wodne na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują następujące rygory w zagospodarowaniu przestrzeni:

1. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
2. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:
 - a) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
 - b) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
 - c) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów

przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego.

Dla ograniczania ryzyka powodziowego niezbędne jest:

- unikanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (w tym wyznaczenie stref zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tam, gdzie jeszcze ich nie wyznaczono);
- Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego, poprzez ochronę/zwiększanie retencji (w tym budowę obiektów retencjonujących wodę), stosowanie mobilnych systemów ochrony przed powodzią, budowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych oraz budowli ochronnych pasa technicznego i kanałów ulgi, regulacje oraz prace utrzymaniowe rzek, budowę i odtwarzanie systemów melioracji, dostosowanie koryta wód powodziowych do wielkości przepływu, usprawnienie reguł sterowania obiektami i urządzeniami technicznej ochrony przed powodzią, poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej;
- Poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od powyższych zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony przed powodzią.

Złóża surowców

Występujące zasoby kopalin na terenie gminy nie są wciąż wystarczająco udokumentowane. Największe bezsprzecznie są zasoby kruszywa naturalnego oraz kopaliny rolnicze (kreda jeziorna).

Złóża kruszywa naturalnego, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2015r. to:

Złóża kopalin podlegają ochronie (na podstawie Prawo Ochrony środowiska i Prawo geologiczne i górnicze), która polega na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody w środowisku (art. 125 i 126 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.).

W/w ustawa zobowiązuje prowadzącego eksploatację złóż kopalin do podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych oraz do sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych

SYMBOL	ELEMENTY ŚRODOWISKA, OBSZARY, OBIEKTY	ZASADY UŻYTKOWANIA, ZAKRES OCHRONY
Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem), objęte obszarem I terenem górniczym oraz koncesją zezwalającą na eksploatację.		
PG1	Osetno dz. 55 Objęte obszarem górniczym – zasoby geologicznie bilansowe 180 tys. t, (przemysłowe 176 tys.t, wydobyte 15 tys.t.).	Funkcja eksploatacji kopaliny prawnie przesądzona. Ochrona przed trwałym zainwestowaniem jest obligatoryjna.
PG2	Tymawa Wielka II Objęte obszarem górniczym – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe 1 175 tys. T (przemysłowe 933, wydobyte 68 tys. T)	
PG3	Ostrowite I Objęte obszarem górniczym – zasoby geologicznie bilansowe 151 tys. t, (wydobyte 12 tys.t)	
Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) nie objęte obszarem górniczym i koncesją zezwalającą na eksploatację.		
PE4	Tymawa Wleika – Udokumentowane w 1986 roku. Złoże rozpoznane wstępnie, zasoby geologiczne bilansowe 3220 tys. t,	Funkcja eksploatacji kopaliny nie jest prawnie przesądzona. Ochrona przed trwałym zainwestowaniem jest obligatoryjna.
PE5	Osetno – udokumentowano w 1989 roku kartą rejestracyjną, zasoby geologicznie bilansowe 163 tys. t,	
PE6	Wichertowo – złożo rozpoznane wstępnie, udokumentowane w 1989 roku zasoby geologiczne bilansowe 2419 tys. t. Złoże częściowo jest uszczuplane poprzez dorywczą eksploatację.	
PE7	Tymawa Wielka III – złożo rozpoznane szczegółowo, zasoby geologiczne bilansowe 314 tys. t,	

Ponadto stwierdzono występowanie niedużych skupień kruszywa naturalnego w rejonie kol. Olszaki i na zachód od Ostrowitego. Mogą one mieć znaczenie lokalne, lecz częściowo położone są w Parku Krajobrazowym Pojezierza Brodnickiego.

Dopuszcza się wydobywanie kopalin ze złóż udokumentowanych obecnie i w przyszłości. Eksploatacja odkrywkowa może być prowadzona wyłącznie na terenach nie kolidujących z ochroną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody i innych ustaw. Eksploatacja odkrywkowa złóż powinna się odbywać zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego – także w zakresie ustalenia granic i sposobów zagospodarowania terenów i obiektów podlegających ochronie.

W celu ochrony terenów i obiektów chronionych, w tym terenów obcych, należy stosować odpowiednie normy górnicze. W szczególności wydobywanie kopaliny powinno być prowadzone przy zachowaniu odpowiednich filarów ochronnych od terenów i obiektów sąsiednich (zgodnie z obowiązującą normą - obecnie PN-G-02100) oraz przy zachowaniu normatywnych standardów zanieczyszczeń i uciążliwości dla terenów i obiektów chronionych.

Działalność związana z eksploatacją złoża musi być prowadzona w taki sposób, aby nie powodować szkód i uciążliwości na terenach sąsiednich nieruchomości. Odpowiedzialność za ewentualne szkody związane z tą działalnością regulują przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz Kodeksu Cywilnego.

W celu ochrony terenów i obiektów chronionych, w tym terenów obcych, należy stosować odpowiednie normy górnicze. W szczególności wydobywanie kopaliny powinno być prowadzone przy zachowaniu odpowiednich filarów ochronnych od terenów i obiektów

sąsiednich. Ustala się, że eksploatacja odbywać się będzie przy zachowaniu naturalnego poziomu wody gruntowej. Nie powinno się sztucznie obniżać lustra wody gruntowej w celu wydobycia kruszywa. Działalność gospodarczą ustala się prowadzić w taki sposób, aby nie pogorszyć jakości wód. Ustalenia te powinny sprzyjać zachowaniu poziomu i jakości wód gruntowych.

Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych winna być prowadzona sukcesywnie w kierunku rolno-leśnym, dopuszcza się wodny kierunek rekultywacji (powstały po rekultywacji zbiornik może pełnić funkcje rekreacyjne dla terenów zabudowy rekreacyjnej). Należy ograniczyć do minimum skutki dla środowiska w wyniku zniekształcenia rzeźby terenu spowodowane eksploatacją. W wyniku rekultywacji obszaru objętego przedmiotowym przeznaczeniem jego wartość przyrodnicza może ulec znacznej poprawie.

Na terenach górniczych obowiązuje zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych i pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją, przetwarzaniem i produkcją kopaliny. Po zakończeniu eksploatacji obiekty te powinny zostać usunięte. Należy ustalić pasy ochronne terenów górniczych od terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją zgodnie z przepisami odrębnymi. Na terenach eksploatacji powierzchniowej nie występują zagrożenia osuwiskowe i wodne.

W trakcie eksploatacji oraz po jej zakończeniu należy zapewnić ochronę złóż surowców mineralnych, która w szczególności ma polegać na:

- prowadzeniu eksploatacji złóż w sposób gospodarczo uzasadniony oraz z zastosowaniem środków ograniczających szkody w środowisku i zapewniających maksymalną ochronę walorów krajobrazowych,
- racjonalnym gospodarowaniu złożem,
- rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Ochrona środowiska przyrodniczego

Przed nadmierną antropopresją w szczególności powinny być chronione tereny odznaczające się najwyższymi wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi, do których należą lasy, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, doliny rzeczne wraz z roślinnością brzegową i porastającymi tarasy formacjami łąkowymi, a także założenia zieleni parkowej w obrębie terenów zabudowanych. Tereny te tworzą lokalny system powiązań przyrodniczych umożliwiający migrację gatunków i genów, a także dają schronienie dla zwierząt.

Przewidziane w Studium zagospodarowanie powinno zagwarantować utrzymanie właściwego stanu siedlisk, które występują na terenie gminy. Istotne jest zachowanie odpowiedniego reżimu wód, mającego wpływ na utrzymanie podmokłości. Ważna jest także ochrona linii brzegowych zbiorników wodnych, w szczególności poprzez konsekwentne utrzymywanie wokół jezior i rzek stref ochronnych zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych i zakaz zabudowy rekreacji indywidualnej w bezpośrednim sąsiedztwie wód. Konieczne jest zachowanie różnicowania biotycznego środowiska oraz zachowanie istniejących połączeń przyrodniczych.

Rolniczy charakter gminy przy jednocześnie znacznym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych pozwala na zachowanie urozmaiconego krajobrazu wypełnionego skupiskami zadrzewień i zakrzewień, oczek wodnych, terenów podmokłych itp. Są to miejsca decydujące o różnicowaniu biologicznym terenu gminy. Niski stopień zurbanizowania pozwala utrzymać komponenty przyrodniczo i krajobrazowo cenne w dobrym stanie. Przemieszczenie się gatunków umożliwi obecność terenów otwartych ekosystemu rolniczego oraz brak barier

technicznych. Szlakami migracyjnymi są również przepływające przez teren gminy ciek, które nie powinny być przegradzane budowlami wodnymi.

Korytarze ekologiczne

W 2005 r. na zlecenie Ministra Środowiska opracowano kompleksowy projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Głównym celem wyznaczenia sieci korytarzy migracyjnych (ekologicznych) jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na obszarach sieci Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Projekt został rozwinięty następnie w 2011 roku (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011).

Przy ustalaniu przebiegu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć NATURA 2000 uwzględniono wcześniejsze projekty przygotowane w Polsce, w tym przede wszystkim: projekt korytarzy ekologicznych dla dużych drapieżników autorstwa Jędrzejewskiego i in.(2004), projekt ECONET-PL (Liro 1995, 1998) oraz projekt korytarzy ekologicznych autorstwa Kiczynskiej i Weigle (2003).

Przez teren gminy Biskupiec, zgodnie z projektem korytarzy ekologicznych z 2011 roku, przebiega Północny i Północno-Centralny korytarz ekologiczny. Korytarz północny obejmuje fragment zachodni i wschodni obszaru gminy (KPn-14B Lasy Brodnickie – Dolina Wisły, GKPn-14A Lasy ławskie - Bory Tucholskie, GKPn-13 Lasy ławskie. W części wschodniej częściowo pokrywa się z terenami objętymi ochroną prawną (OChK Jeziora Goryńskiego, rezerwat Jezioro Karaś, Specjalny obszar ochrony siedlisk Jezioro Karaś. Korytarz Północno-centralny obejmuje większość terenów objętych ochroną prawną w części południowo-wschodniej gminy (KPnC – Lasy Brodnickie).

Występowanie na terenie gminy tak ważnych powiązań przyrodniczych o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym wynika z wysokich walorów przyrodniczych tego obszaru. Obszary korytarzy w dużym stopniu pokrywają się z granicami terenów podlegających prawnej ochronie wg ustawy o ochronie przyrody m.in. z obszarem Natura 2000 oraz rezerwatami.

Zasadne jest zachowanie i podtrzymanie trwałości powiązań ekologicznych. Istotnym działaniem w tym zakresie jest m.in. wprowadzenie zalesień, zadrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy w celu wzmocnienia wewnętrznej spójności całej sieci, budowa przejść dla zwierząt na drogach o dużym natężeniu ruchu (nie występują na terenie gminy Biskupiec), ograniczenie zabudowy ciągłej (plany miejscowe), szczególna ochrona odcinków zagrożonych (nie występują na terenie gminy Biskupiec).

III.2. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY I WZBOGACANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

III.2.1. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, jak również dorobek naszych czasów. Zawiera w sobie skutki środowiskowe wynikające z interakcji pomiędzy ludźmi a otoczeniem na przestrzeni dziejów. Utożsamiane jest z reguły z architekturą i sztuką, jednak formy gospodarowania i wiele innych przejawów życia

i rozwoju społeczności stanowią też elementy kultury. Dorobek ten ulegał przekształceniom na przestrzeni lat, wskutek czego jedynie część przejawów kultury naszych przodków dotrwało do współczesności.

Dla integrowania społeczności lokalnej bardzo ważne staje się dziedzictwo regionalne, na które składają się zabytki o znaczeniu lokalnym związane z tradycją i historią danego miejsca. Obszar gminy Biskupiec jest bogaty w dziedzictwo kulturowe i historyczne. Znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur powinny być zachowane i przystosowane do funkcjonowania w obecnych czasach pod nadzorem Konserwatora Zabytków. Jest to istotne ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, wreszcie także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.

Kierunkiem wszelkich działań w zakresie obiektów zabytkowych na terenie gminy Biskupiec powinna być ich ochrona i zabezpieczenie dla przyszłych pokoleń. Działania realizujące ochronę to:

- ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednich zaleceń dotyczących zasad ochrony zabytków,
- niezbędna ścisła współpraca władz, właścicieli oraz użytkowników obiektów zabytkowych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- przebudowa obiektów dysharmonijnych zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi,
- popularyzacja rodzimych tradycji, zabytków i kultury,
- adaptacja obiektów zabytkowych z zachowaniem walorów i wartości historycznych z równoczesnym realizowaniem celów edukacyjnych, poznawczych, turystycznych i naukowych,
- korzystanie z funduszy i programów unijnych.

W procesie kreowania nowych wartości kulturowych, koniecznym działaniem jest stworzenie obrazu współczesnej wsi regionu. Postuluje się nawiązywanie do tradycji w nowej architekturze budynków, to jest:

- wysokość budynków mieszkalnych na wsi do 2 kondygnacji, w tym poddasze użytkowe,
- dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci od 35° do 45°, pokryte dachówką lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni lub ceglastym. Dopuszcza się stosowanie innych materiałów tradycyjnych właściwych dla regionu,
- tradycyjne ozdoby budynków,
- kalenice budynków mieszkalnych równoległe lub prostopadłe do ulic,
- nowa zabudowa powinna nawiązywać do historycznych układów nie niszcząc zabytkowych założeń wiejskich.

III.2.2. Wytyczne konserwatorskie

Nadrzędnym celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami powinno być zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, jego ochrona przed degradacją oraz efektywne zarządzanie zabytkami poprzez działania dążące do poprawy ich stanu technicznego, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji. Osiągnięcie tego celu pozwoli w pełni wykorzystać potencjał związany z posiadanym lokalnym dziedzictwem kulturowym. Tym samym przyjmuje się zasady zagospodarowania, dla których priorytetem powinna być:

- ochrona zabytkowej struktury architektoniczno-przestrzennej,
- ochrona historycznego układu ulic i placów, sposobu zabudowy wsi i zależności przestrzennych występujących pomiędzy poszczególnymi częściami składowymi wsi,
- zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych,

- ochrona zabytkowych cmentarzy, parków, zabytkowej zieleni zorganizowanej np. aleje przydrożne,
- ochrona historycznej skali zabudowy,
- ochrona obiektów historycznych,
- dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołów i obiektów oraz eliminacja funkcji uciążliwych.

Dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace prowadzone w zabytkach i w ich otoczeniu zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dla obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, a nieujętych wpisem do rejestru zabytków istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na inwestycje budowlane zgodnie z ustawą Prawo budowlane. Gminna ewidencja zabytków, prowadzona jest w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. Powinny być w niej ujęte:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru,
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Gminna ewidencja zabytków winna podlegać okresowej aktualizacji, polegającej m.in. na wykreśleniu z niej obiektów nieistniejących oraz gruntownie przebudowanych (zmiana bryły budynku, układu i wielkości otworów okiennych, skucie wystroju elewacji etc.), a także uzupełnianiu o wpisy do rejestru zabytków, nowe ustalenia naukowe dotyczące uzupełniania i weryfikacji wykazu zabytków i stanowisk archeologicznych na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Do niniejszego studium oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków załączony został wykaz stanowisk archeologicznych jak również wykaz alei przydrożnych położonych przy drogach powiatowych i drodze wojewódzkiej włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Pozostałe obiekty zabytkowe dostępne będą w zbiorze kart adresowych sporządzonej w przyszłości i aktualizowanej gminnej ewidencji zabytków.

Wytyczne konserwatorskie dla indywidualnych budynków objętych ochroną konserwatorską

Obowiązuje ochrona obiektów historycznych uwzględniająca:

1. Zachowanie istniejącego detalu architektonicznego.
2. Utrzymanie kolorystyki elewacji charakterystycznej dla regionu.
3. Zachowanie formy, kształtu, kąta nachylenia oraz pokrycia połąci dachów.
4. Zachowanie pierwotnej artykulacji i sposobu opracowania elewacji tj. ilości i kształtu ościeży otworów drzwiowych zewnętrznych i otworów okiennych.
5. Zachowanie pierwotnej stolarki okiennej i drzwiowej lub jej odtworzenie.
6. Zakaz dokonywania zmian w budynkach historycznych, mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej (wyburzenia, nadbudowy, zmian kształtu dachów, zmian rodzaju pokrycia dachowego, zmian w obrębie elewacji z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonywanych na podstawie wytycznych konserwatorskich). Remonty budynków historycznych należy prowadzić na zasadach pozwalających zachować jako eksponowane walory zabytkowe elewacji tj. kompozycja, detal architektoniczny, rodzaj wykończenia, historyczny rodzaj materiałów budowlanych.

Wytoczne konserwatorskie dla historycznych parków i cmentarzy

1. Na terenach historycznych parków obowiązuje ochrona układu przestrzennego i historycznego sposobu zagospodarowania, ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych elementów małej architektury tj. ogrodzenia i inne.
2. Na terenach historycznych cmentarzy obowiązuje ochrona układu przestrzennego (alei, układu kwater), ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury tj. grodzienia, kaplice.
3. Na terenach zabytkowych parków i cmentarzy zakazuje się zmian układu przestrzennego (aleje, nasadzenia, kwatery), likwidacji historycznych elementów małej architektury, a w przypadku cmentarzy także zabytkowych nagrobków.
4. Wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy poprzedzić właściwą dokumentacją konserwatorską, prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego użytkowania.

Wytoczne konserwatorskie ochrony archeologicznej

1. Strefa bezwzględnej ochrony relikwów archeologicznych obejmuje obszary, na których występują stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Obowiązuje tu zakaz jakiegokolwiek ingerencji w strukturę ich nawarstwień zaś opieka powinna sprowadzać się do prac pielęgnacyjnych po uzyskaniu pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
2. W przypadku realizowania inwestycji na obszarze stanowiska archeologicznego, znajdującego się w ewidencji zabytków AZP, prace ziemne należy poprzedzić weryfikacyjnymi sondażowymi badaniami archeologicznymi. Ich wyniki pozwolą na zajęcie stanowiska konserwatorskiego odnośnie zagospodarowania terenu.
3. Stanowiska o własnej formie krajobrazowej (np. grodzisko) widoczne w terenie wymagają bezwzględnego zachowania.
4. W bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk archeologicznych w przypadku inwestowania należy prowadzić obserwację archeologiczną.
5. Na wszelkiego rodzaju badania archeologiczne należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Oblekty wpisane do Rejestru Zabytków w gminie Biskupiec

Lp.	Miejscowość	Oblekt	Numer rejestru	Data Wpisu
1.	Babalce	Park krajobrazowy	A-1554	1 lipca 1984 r.
2.	Bielce	Park dworski wraz z częścią dawnego podjazdu do dworu	A-3979	8 kwietnia 1997 r.
3.	Biskupiec	Układ urbanistyczny z pozostałościami dawnej zabudowy z I połowy XVIII w. wraz z kościołem ewangelickim i murami	A-76	20 kwietnia 1950 r.
4.	Biskupiec	Ratusz	A-3049	25 maja 1990 r.
5.	Biskupiec	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Nepomucena i Matki Boskiej Różańcowej wraz z terenem przykościelnym otoczonym murem	A-3654	31 grudnia 1993 r.
6.	Biskupiec	Kościół pomiędzy ulicami Szkolną i Kościelną	A-75	22 sierpnia 1980 r.
7.	Biskupiec	Pozostałości miejskich murów obronnych	A-527	22 sierpnia 1960 r.
8.	Czachówki	Zespół pałacowo-parkowy (z zabudową folwarczną) w tym:	A-4020	21 listopada 1997 r.

		Pałac	A-2268	29 września 1987 r.
		Dworek	A-2956	14 grudnia 1989 r.
9.	Lipinki	Kościół parafialny pod wezwaniem Św. Piotra i Pawła wraz z cmentarzem przykościelnym	A-1040	29 lipca 1968 r.
10.	Łąkorek	Zespół pałacowo-parkowy (10 obiektów) w tym:	A-3866	30 grudnia 1995 r.
		Pałac	A-1745	20 grudnia 1986 r.
11.	Łąkorz	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja wraz z cmentarzem przykościelnym	A-1039	29 lipca 1968 r.
12.	Łąkorz	Wiatrak holenderski	A-1318	11 lipca 1980 r.
13.	Łąkorz	Chałupa wraz z otoczeniem w postaci ziemiarki, przedogródka i podwórza gospodarczego	A-4595	11 czerwca 2012 r.
14.	Osówko	Park krajobrazowy	A-1590	9 września 1985 r.
15.	Ostrowite	Zespół pałacowo-parkowy (9 obiektów) w tym:	A-3933	28 listopada 1996 r.
		park krajobrazowy	A-1598	1 października 1985 r.
16.	Ostrowite	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła	A-581	20 grudnia 1964 r.
17.	Piotrowice	Kościół rzymskokatolicki parafialny pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego	A-4560	27 października 2010 r.
18.*	Piotrowice	Dwór z parkiem	A-691	19 listopada 1967 r.
19.	Sędzice	Park krajobrazowy	A-1553	1 lipca 1984 r.
20.	Szwarcenowo	Kościół parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja wraz z cmentarzem przykościelnym	A-1067	2 sierpnia 1968 r.
21.	Wardęgowo	Kaplica pod wezwaniem Niepokalanego Serca Maryi Panny - Sanktuarium Matki Bożej Wardęgowskiej z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 - 100m	A-945	7 czerwca 1968 r.
22.	Wardęgowo	Dwór wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 100 m.	A-946	7 czerwca 1968 r.
23.	Wardęgowo	Park krajobrazowy	A-1589	9 września 1985 r.

*dwór nie istnieje (nie zaznaczono na rysunku studium), źródło: WUOZ w Olsztynie

Stanowisko archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków na terenie gminy Biskupiec

Lp.	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Miejscowość	Numer rejestru	Data wpisu
1.	29-50	26	I	Słupnica	C-045	22 lutego 2012 r.

źródło: WUOZ w Olsztynie

Aleje o wybitnych i wyróżniających się walorach historyczno-przyrodniczo-krajobrazowych

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Kategoria drogi	Odcinek
1.	538N	Radzyń Chełm. – Łasin–Tymawa Wielka– Biellice – Wawrowice - Nowe Miasto Lubawskie – Gralewo – Uzdowo – Rozdroże	droga wojewódzka	Tymawa Wlk. – Biellice

2.	1236N	Wielka Tymawa – Łąkorz – Wawrowice	droga powiatowa	1. Odcinek Wlk. Tymawa – Sumin – Mierzyn (ok. 5 km) 2. Odcinek od lasu do Łąkorza
3.	1299N	granica województwa (Brodnica) – Krotoszyny – Szwarcenowo – droga nr 1333N (Radomno)	droga powiatowa	1. Łąkorek – Łąkorz (ok. 5 km), 2. Jamiełnik – skrzyż. do lasu (ok. 300m) 3. Szwarcenewo – Wonna

źródło: WUOZ w Olsztynie

Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Biskupiec jest załączony na końcu niniejszego opracowania

III.3. KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJI GOSPODARCZYCH

III.3.1. Rolnictwo

Synteza diagnozy uwarunkowań rozwoju rolnictwa wyodrębniła na obszarze gminy tereny o preferencjach do rozwoju dużych gospodarstw o charakterze farmerskim lub mniejszych, specjalistycznych.

Najkorzystniejsze tereny do rozwoju tych form gospodarstw rolnych, to tereny położone w środkowej i zachodniej części gminy w rejonie miejscowości: Piotrowice, Podlasek, Słupnica, Lipinki, Bielice, Sędzice Tymawa Wielka, Czachówki, Łąkorek, Ostrowite. Dotychczas w produkcji rolnej dominowała produkcja roślinna (głównie zboża).

Obecnie funkcjonuje znaczna ilość ferm zwierzęcych oraz powstają nowe zlokalizowane w wielu miejscowościach. W dużych gospodarstwach rolnych istnieje możliwość zagospodarowania nawozu naturalnego z ferm bez uciążliwości dla zabudowy. Z uwagi na niewielką ilość użytków zielonych w strukturze użytków rolnych, dominuje chów trzody i drobiu. Przy lokalizacji nowych ferm zwierzęcych należy przeprowadzić analizę wpływu fermy na ludność zamieszkałą w zabudowie skupionej. Nowa zabudowa fermowa musi być zgodna z wszystkimi obowiązującymi przepisami, dotyczącymi ograniczenia uciążliwości związanych z produkcją zwierzęcą. Należy w nowych obiektach fermowych stosować nowe technologie, związane z właściwą dla danego gatunku wentylacją obiektów, oraz usunięcie substancji takich jak amoniak, siarkowodór, dwutlenek węgla i inne gazy z ich maksymalną redukcją, przez zastosowanie odpowiednich filtrów oraz innych rozwiązań technologicznych.

Postuluje się na obszarach wrażliwych na antropopresję (objętych ochroną przyrody) wprowadzanie rolnictwa opartego na ekologicznych zasadach gospodarowania, które na obszarze tej gminy ma wyjątkowo sprzyjające warunki rozwoju przez brak zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach są poszukiwane na rynkach krajowych i poza granicami kraju.

Walory przyrodniczo krajobrazowe sprzyjają rozwojowi agroturystyki, która na obszarze gminy może stać się dodatkowym czynnikiem stymulującym rozwój gospodarczy obszaru..

Postuluje się przyjęcie następującą politykę przestrzenną w dziedzinie rolnictwa:

- tworzenie preferencji dla dużych gospodarstw rolnych, oraz gospodarstw specjalistycznych hodowlanych o mniejszym areale;
- organizacja skupu, przetwórstwa i sprzedaży artykułów rolniczych w większych miejscowościach przy drogach układu nadrzędnego;
- zrównoważone respektowanie wymogów środowiska w rolnictwie;
- poprawa warunków życia ludności w jednostkach osadniczych poprzez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej oraz społecznej;

- rozwój nowej zabudowy zagrodowej w oparciu o istniejące jednostki osadnicze wyposażone w urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej;
- rozwój produkcji alternatywnej na terenach wiejskich w sąsiedztwie lasów jak: uprawa i zbieranie ziół, zbiory runa leśnego oraz rozwój pszczelarstwa;
- rozwój skupu, dystrybucji i przetwórstwa rolno – spożywczego oraz przechowalnictwa w oparciu o lokalne produkty.

III.3.2. Leśnictwo

Lasy terenu gminy obejmują powierzchnię 6597 ha (dane GUS 2015r) co stanowi 27,4 % powierzchni ogólnej gminy. Wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna oraz zachowania bazy genetycznej ekotypów sosny brzozy i olszy i innych drzew takich jak buk, jawor, cis, których granice zasięgu przebiegają przez gminę.

Zadaniem współczesnego leśnictwa jest znalezienie kompromisu między zasadnym prawem ludzi do wypoczynku w lesie, a ochroną jego ekosystemów i zasobów produkcyjnych.

Ze względu na wielostronne funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym, działalność gospodarcza winna być prowadzona z zachowaniem rozwoju zrównoważonego i zmierzać do:

- zachowania biologicznej różnorodności lasów,
- utrzymania ich produkcyjnej zasobności,
- zachowania w równowadze ekosystemów leśnych,
- ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach,
- wykorzystania lasów dla celów edukacji ekologicznej,
- zwiększenia lesistości na terenach mało przydatnych rolniczo i przyległych do istniejących kompleksów leśnych.

Zadaniem współczesnego leśnictwa jest znalezienie kompromisu między zasadnym prawem ludzi do wypoczynku w lesie, a ochroną jego ekosystemów i zasobów produkcyjnych. Ochrona zasobów leśnych może być realizowana przy spełnieniu następujących zasad polityki przestrzennej:

- zakaz realizacji zakładów przemysłowych składowisk nieczystości i odpadów stałych i płynnych w lasach;
- zakaz realizacji obiektów ferm zwierzęcych drobiarskich i trzody chlewnej w odległości poniżej 400 m od skraju kompleksów leśnych z uwagi na szkodliwe dla drzewostanów związki areozoli generowane przez obiekty fermowe;
- prace melioracyjne w pobliżu zwartych kompleksów leśnych winny być poprzedzone oceną ich wpływu na lasy;
- przy obiektach rekreacyjnych zlokalizowanych w lasach należy wyznaczyć obszar do zagospodarowania i użytkowania zgodnie z zasadami przewidzianymi dla lasów rekreacyjnych;
- należy przewidzieć budowę przepustów dla zwierząt, pod drogami przebiegającymi przez obszary leśne;
- w celu wzbogacenia granicy las - pole i las - woda należy pozostawić pasy ochronne o szerokości 20 – 30 m złożone z roślinności zielnej, krzewów, niskich drzew i luźnego pietra górnego jako strefy ekotonowej.

Zalesienia

Ze względów przyrodniczych do zalesienia powinny być przeznaczone w pierwszej kolejności grunty rolne o małej przydatności rolniczej (oprócz nieużytków bagiennych i użytków łąkarskich), oraz położone na terenach silnie skonfigurowanych. Preferowane są też do zalesienia obszary źródliskowe i wododziałowe

Przy przeznaczaniu terenów pod zalesienie należy kierować się następującymi czynnikami, najlepiej spełnionymi łącznie:

1. niska wartość rolnicza gruntów;
2. położenie w sąsiedztwie kompleksów leśnych;
3. położenie na terenach o zróżnicowanej rzeźbie terenu;
4. położenie na terenach gdzie zaistniało wieloletnie zaniechanie użytkowania rolniczego ca najmniej 5 lat;

Nie należy wprowadzać zalesień w zwarte kompleksy gruntów rolnych, natomiast możliwe jest wprowadzanie zadrzewień śródpolnych. Zadrzewienia śródpolne są to niewielkie skupiska zieleni wysokiej na miedzach gruntów omych lub w zagłębieniach bezodpływowych terenu.

III.3.3. Turystyka

Obszar gminy ma bardzo korzystne warunki do rozwoju zarówno turystyki pobytowej jak i turystyki krajoznawczej w oparciu o miejscowości położone na terenach o wybitnych walorach krajobrazowych z dużą liczbą cennych zabytków stanowiących dodatkową atrakcję turystyczną. Miejscowość z zabytkowym układem urbanistycznym jest miejscem korzystnym do lokalizacji bazy turystycznej z hotelem.

Na terenie gminy wyznaczona jest w planach miejscowych znaczna działek rekreacji indywidualnej. Większość terenów wyznaczonych pod zabudowę jest nie zabudowna. Ten kierunek wykorzystania przestrzeni w niewielkim stopniu zwiększa atrakcyjność turystyczną gminy, a często ją znacznie obniża, ze względu na to, że brzegi jezior są nie dostępne dla turystów poprzez ogrodzenia działek prywatnych. Kierunek tak dużych preferencji dla rozwoju rekreacji indywidualnej jest niekorzystny dla gminy. Znacznie korzystniejszym kierunkiem rozwoju jest funkcja turystyczna w obiektach o wysokim standardzie wyposażenia. Daje to oprócz miejsc pracy znaczne przychody z podatków oraz aktywizację miejscowego handlu, oraz zbyt produktów rolnych wytwarzanych w lokalnych gospodarstwach.

Południowa część gminy posiada korzystne warunki do rozwoju turystyki pobytowej. Kompleksy leśne z licznymi jeziorami, urozmaicona rzeźba terenu sprzyjają rozwojowi turystyki całorocznej o wysokim standardzie wyposażenia. Liczne rezerwy terenu pod nowe zainwestowanie wyraźnie określają kierunek rozwoju turystyki w tej części gminy.

Podstawowe kierunki rozwoju funkcji turystycznej na obszarze gminy oraz standardy zabudowy

Ze względu na wyjątkową wartość przyrodniczą części obszaru gminy powinny dominować formy turystyki o charakterze ogólnodostępnym, całoroczne z wysokim standardem wyposażenia (bogaty zakres usług towarzyszących danym obiektom) oraz w mniejszej skali jak pensjonaty, agroturystyka, turystyka wiejska w oparciu o istniejące jednostki osadnicze. Jest to korzystna forma turystyki z uwagi na możliwości kreowania nowych miejsc pracy przez cały rok.

Wymogi architektoniczne dla nowej zabudowy turystycznej: wysokość budynku do 3 kondygnacji w tym użytkowe poddasze, dla zabudowy rekreacji indywidualnej wymogi architektoniczne jak dla zabudowy mieszkalnej wysokość budynków do 2 kondygnacji, w tym dopuszcza się użytkowe poddasze. Dla całej zabudowy, dachy

dwuspadowe lub wielospadowe kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym. W sąsiedztwie zabudowy zabytkowej dachy kryte dachówką ceramiczną. Wielkość działek rekreacji indywidualnej nie mniejsza niż 1500m².

Nowa zabudowa turystyczna może być realizowana wyłącznie w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych w ramach uzupełnień zabudowy lub jej kontynuacji, co pozwoli na włączenie jej do systemu uzbrojenia miejscowości.

III.3.4. Przemysł i rzemiosło produkcyjno – usługowe

Na terenie gminy wyklucza się lokalizację zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Produkcja przemysłowa na terenie gminy winna się rozwijać, głównie w oparciu o zakłady nastawione na przetwórstwo surowców lokalnych takich jak: produkty rolne, drewno, kruszywo itp. oraz inne nieuciążliwe dla środowiska.

Nowe zakłady produkcyjne powinny być lokalizowane głównie w miejscowościach położonych w środkowej części gminy, które obecnie są ośrodkami koncentracji przedsiębiorczości, tj.: Biskupiec, Fitowo, Krotoszyny, Bielice, Piotrowice, Lipinki Szwarcenowo, Łąkorz, Ostrowite. W pozostałych miejscowościach mogą być realizowane niewielkie zakłady związane z produkcją rolną lub uszlachetnianiem i przetwarzaniem lokalnych surowców i płodów rolnych.

Dalszy rozwój przedsiębiorczości powinien być oparty o następujące kierunki polityki przestrzennej:

- preferowanie rozwoju małych i średnich zakładów bazujących na surowcach lokalnych przy zastosowaniu technologii bezpiecznych dla środowiska przyrodniczego;
- preferowanie przemysłów o swobodnych warunkach lokalizacji i czystej technologii (przemysł elektroniczny, lekki itp)
- preferowanie rozwoju drobnej wytwórczości na terenach wiejskich w celu przełamania ich monofunkcyjności i stworzenia miejsc pracy poza rolnictwem;

Produkcja przemysłowa na terenie gminy, to głównie niewielkie zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego i inne oparte na przetwórstwie surowców lokalnych, w tym kruszywa.

W rejonie dróg układu komunikacyjnego nadrzędnego (droga wojewódzka) oraz przy drogach układu podstawowego na terenie całej gminy prognozuje się powstawanie pasm i nisz (obszarów) aktywizacji gospodarczej. Na obszarach tych dopuszcza się realizację zabudowy wynikającej z rozwoju przedsiębiorczości. . Na obszarach tych dopuszcza się realizację zabudowy wynikającej z rozwoju przedsiębiorczości." Dotyczy to MOP, zajazdów, stacji paliw itp inna działalność może być realizowana wyłącznie w ramach wielofunkcyjnych jednostek osadniczych.

Na obszarze gminy występują udokumentowane złoża kruszywa. Dopuszcza się eksploatację złóż zgodnie z obowiązującym prawem geologicznym oraz przepisami w zakresie ochrony przyrody.

W projektowanej zabudowie przemysłowej ustala się konieczność zapewnienia miejsc parkingowych w obrębie działki przeznaczonej do inwestycji w ilości minimum 1 miejsce na 40m² powierzchni całkowitej obiektów produkcyjnych, obiektów baz i składów nie mniejszej niż 1 miejsce na 2 zatrudnionych. Przy realizacji 6 – 15 miejsc postojowych należy zabezpieczyć 1 miejsce dla osób niepełnosprawnych, przy 16 – 40 miejsc należy zabezpieczyć 2 miejsca z kartami parkingowymi.

III.4. KIERUNKI ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ ORAZ OBSŁUGI LUDNOŚCI

Demografia

Gmina w 2016 roku liczyła 9521 mieszkańców, z czego 49,2% stanowią kobiety, a 50,8% mężczyźni. W latach 2000 - 2016 liczba mieszkańców zmalała o ok. 1,7%. Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 38 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego (40,1) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (40,9). Korzystna sytuacja demograficzna jest także w dziedzinie przyrostu naturalnego, który w Gminie jest dodatni i wynosi 22. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,3 na 1000 mieszkańców gminy, analogiczny wskaźnik dla województwa jest ujemny i wynosi -0,5, a dla kraju -0,7.

Korzystna jest również ekonomiczna struktura wieku gdzie udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (ok. 20%) jest niższy od udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (ok. 15,9%) i sytuacja ta utrzymuje się na tym samym poziomie przez ostatnie 8 lat

Niekorzystna jest sytuacja w zakresie przyjazdów i wyjazdów do pracy, gdzie liczba osób wyjeżdżających do pracy wynosi 463, natomiast przyjeżdżających wynosi 127, co daje saldo - 336. Podobnie wygląda sytuacja w dziedzinie bezrobocia, stopa bezrobocia rejestrowanego, w 2015r wynosiła 18,9% (województwo 16,2%, Polska 9,7%).

Prognoza demograficzna dla gminy opierająca się o prognozę demograficzną dla województwa, po korektach wynikających z dotychczasowego rozwoju gminy oraz uwarunkowań społeczno - gospodarczych pozwala na postawienie następującej hipotezy: Najnowsza prognoza demograficzna opracowana przez GUS na lata 2014 - 2050 przewiduje spadek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Wynika ona z malejącej liczby urodzeń, wzrostu liczby zgonów oraz ujemnego salda migracji dla województwa. Prognoza opracowana jest z etapem na 2035 rok. Wynika z niej, że zmniejszy się liczba ludności w 2035 roku w miastach i na wsi o 1,8% następnie w latach 2035 - 2050 spadek ten ma wynosić 1,2% liczby ludności.

Przyjmując założenia regresu liczby ludności w województwie można postawić hipotezę, że w 2035 roku liczba ludności w gminie wynosiłaby mniej o 170 mieszkańców, czyli ok. 9350 mieszkańców. Gmina ma korzystne, w odróżnieniu od województwa, wskaźniki przyrostu naturalnego, przy ujemnym saldzie migracji. Te wielkości się rekompensują, w związku z tym zakładamy, że liczba ludności do 2035 roku praktycznie pozostanie na obecnym poziomie.

Sieć osadnicza

Sieć osadnicza gminy charakteryzuje się znaczną koncentracją. Główny ośrodek obsługi gminy miejscowość Biskupiec może zwiększyć liczbę mieszkańców do ok. 2000 - 2200. Zwiększenie liczby mieszkańców uwarunkowane jest jednak zwiększeniem liczby miejsc pracy oraz podniesieniem standardu urządzeń obsługi ludności. Miejscowość wyposażona jest w urządzenia usługowe do obsługi mieszkańców całej gminy oraz obsługi rolnictwa i przedsiębiorczości. Ośrodkami pomocniczymi, obsługi mieszkańców gminy pozostaną następujące miejscowości: Bielice, Krotoszyny, Łąkorz, Lipinki, Piotrowice, Szwarcenowo oraz Ostrowite.

Poza wymienionymi ośrodkami w pozostałych miejscowościach będą funkcjonowały podstawowe urządzenia usługowe tzw. elementarne jak np. sklep, świetlica, OSP i inne w zależności od istniejących potrzeb.

Wyposażenie powyżej wymienionych jednostek osadniczych w usługi dla ludności zabezpiecza potrzeby w tym zakresie dla ludności wszystkich miejscowości w gminie. Sieć

szkolną stanowi sześć szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi i dwa niepubliczne przedszkola. W miejscowości Bielice zlokalizowany jest zespół szkół – szkoła podstawowa, gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa oraz LO.

Wzrost liczby ludzi starszych, często samotnych pozbawionych opieki, wskazuje na potrzebę utworzenia odpowiednich placówek opiekuńczych. Przemiany demograficzne świadczą o tym, że część szkół może być nie wykorzystana, a zwiększy się liczba ludzi starszych. Byłe szkoły można przekształcić na domy seniora.

Istniejąca baza szkolna w chwili obecnej zabezpiecza prawidłowy cykl nauczania dzieci w gminie.

Polityka gminy w zakresie obsługi ludności powinna w dalszym ciągu polegać na podnoszeniu standardu istniejących urządzeń usługowych i ich niezbędnej rozbudowy oraz zwiększeniu oferty usług dla ludności.

Analiza powyżej przedstawionych danych świadczy o tym, że gmina pomimo spadku liczby ludności w ciągu ostatnich 15 lat, o ok. 423 mieszkańców, nie jest obszarem wymagającym rewitalizacji. Wszystkie wskaźniki są na poziomie zbliżonym do powiatu i województwa, a niejednokrotnie lepsze.

Podstawowym trybem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest przeprowadzenie przez gminę analiz negatywnych zjawisk, a następnie sformułowanie na podstawie tych analiz propozycji wyznaczenia tych obszarów i przedstawienie jej – wraz z analizami – radzie gminy celem podjęcia decyzji.

Ustawa o rewitalizacji wyznacza kryteria obszaru gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany.

Powyżej wymienione negatywne zjawiska nie występują na obszarze gminy.

W 2014 roku została opracowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gminy. Zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia strategii świadczy o ich dużym zaangażowaniu w rozwój gospodarczy obszaru gminy i tworzeniu jej przyszłości.

III.4.1. Ocena warunków mieszkaniowych, oraz bilans terenu z uzasadnieniem rozwiązań studium

Na podstawie prognozy demograficznej można przypuszczać, iż nastąpi poprawa warunków mieszkaniowych. Jednak należy pamiętać o podnoszeniu jakości warunków mieszkaniowych w istniejących zasobach poprzez poprawę stanu technicznego, podniesienia standardu oraz estetyki miejscowości. Tym bardziej, że ok. 20% mieszkań w gminie wybudowane było przed 1918 rokiem, a następne 40% w latach 1918 – 1944. Podstawą formą budownictwa w gminie powinno być: budownictwo jednorodzinne i małe domy mieszkalne (do 12m wysokości).

Realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej w gminie powinna uwzględniać ogólne zasady: optymalnej koncentracji zabudowy zwiększającej zwartość układu osadniczego oraz zachowania w nowej zabudowie skali i architektury regionu. Należy dążyć do zahamowania rozpraszania zabudowy oraz zachowania istniejącego układu osadniczego. Nowa zabudowa winna powstawać wyłącznie w oparciu o istniejące jednostki osadnicze w ramach ich uzupełnień. Część budynków z racji ochrony konserwatorskiej objęta jest zakazem rozbudowy czy przebudowy, w związku z tym prognozuje się potrzebę budowy nowych budynków w ramach uzupełniania istniejącej zabudowy.

Działalność usługowa oraz przemysłowa w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi

W niniejszym opracowaniu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec, wszystkie wnioski niekolidujące z ochroną przyrody i obowiązującym prawem oraz spełniające ww zasady zagospodarowania zostały uwzględnione.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują 2342,72ha powierzchni gminy co stanowi ok. 14% powierzchni gminy zmniejszonej o powierzchnię lasów i wód (o 7381ha).

Wszystkie jednostki osadnicze (miejscowości statystyczne) zostały zaprojektowane w ramach zwartej zabudowy (definicja w zmienionej ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych)

Nowa zabudowa poza planami miejscowymi projektowana jest głównie, jako zabudowa plombowa uzupełniająca istniejący obszar zabudowy. Ponieważ w gminie jest około 41 jednostek osadniczych, do których brak jest spójnych danych, przyjęto 25 sołectw jako moduł do analizy danych. Poniższa tabela nr 1, przedstawia rezerwy terenu pod nową zabudowę w planach miejscowych i w studium gminy z podziałem na funkcje terenu.

Na podstawie poniższej tabeli nr 1 sporządzony został bilans projektowanej zabudowy według funkcji zabudowy miejscowości określonej w studium gminy. Funkcje zabudowy zostały przedstawione w trzech rodzajach zabudowy omówionych poniżej:

„MUW”- zabudowa wielofunkcyjna – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do ośrodków obsługi gminy (obejmują w nich istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją i przedsiębiorczością są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej.

„MUP” – tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej oraz zakładów produkcyjnych i usługowych – tereny oznaczone tym symbolem dotyczą istniejących gospodarstw rolnych i rolno - leśnych, przemysłu drzewnego (tartaki, stolarnie itp.), oraz magazynów, składów i baz.

„MUT”- tereny zabudowy mieszkalnej, usługowej, rekreacyjnej oraz turystycznej, z dopuszczoną zabudową zagrodową z agroturystyką.

Zakładany stosunkowo duży wzrost zasobów powierzchni użytkowej mieszkaniowej i innych budynków w perspektywie wynika z przyjętego założenia w studium, że większość nowej zabudowy będzie realizowana w istniejących jednostkach osadniczych w ramach uzupełnień czy wymiany budynków w tym stanie.

Nie bez znaczenia jest fakt opracowania przez gminę 72 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Projektowana w planach zabudowa rekreacji indywidualnej o szacowanej powierzchni użytkowej 18 120m² stanowi prawie 40% ogólnego wzrostu powierzchni użytkowej w gminie. W planach zarezerwowane są znaczne tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz usługi.

Tabela nr1. rezerwy terenu pod nową zabudowę w planach miejscowych i w studium gminy z podziałem na funkcje terenu

Lp.	Jednostka osadnicza	Liczba ludności Ogółem (2016r)	Budynki powierzchnia użytkowa w m ² (2016r)					Pow. uż. na 1 mieszkanie	Funkcja zabudowy miejscowości	Projekt. pow. uż. w m ² zabudowy w studium łącznie z projektowaną w planach miejscowych	
			Mieszkalne	Rekreacyjne	Ilość mieszkań	Usług	Gospodarcze i inne			Pow. w studium gminy	w tym plany
1.	Bielice	83	20184,3	-	193	237,0	8158	104,5	MUW	7500	3500
2.	Babalice	767	1938,4	-	20	255	40000,0	96,9	MUP	600	
3.	Biskupiec	1996	39828,2	132,0	444	1052,8	529637,0	89,7	MUW	10000	10000
4.	Czachówki	299	5020,52	-	75	27,8	1369,4	66,9	MUP	300	
5.	Gaj	95	2597,6	85,6	43	-	888,5	60,4	MUP R	280 2280	2280
6.	Krotoszyny	716	18355,0	-	199	400	31084,0	92,2	MUW	4000	4000
7.	Lipinki	697	16872,3	-	175	756,3	30179,0	96,4	MUW	3800	2850
8.	Łąkorek	163	2520,6	43	46	39,4	660,9	54,8	MUR	5000	5000
9.	Łąkorz	781	20618,7	1259,9	217	142	36000	95,0	MUW	1500	900
10.	Mierzyn	155	5936,8	-	41	3171,9	466844	144,7	MUP	370	
11.	Osetno	215	6207,6	1740,2	62	128	979	100,1	MUP R	2800	2600
12.	Ostrowite	476	11103,1	1074,1	135	259	2500	82,2	MUW	660	300
13.	Piotrowice	561	13377	25	130	798	74154,0	102,9	MUW	600	
14.	Piotrowice Małe	106	2048,5	629	18	-	201,1	113,8	R MUP	3970 -	3970
15.	Podlasek	264	4222,8	-	50	370,3	757	84,5	MUP	200	
16.	Podlasek Mały	43	1385,5	-	15	-	95	92,4	MUT MUP	2200	2000
17.	Rywałdzik	184	4918,9	-	57	26	629	86,3	MUP	-	
18.	Sędzice	216	3141,5	-	58	-	1084	54,1	MUP	-	
19.	Słupnica	339	7681,4	-	67	264,7	878	114,6	MUP	-	
20.	Sumin	178	5048,3	-	46	204	559	109,7	MUP	-	
21.	Szwarcenowo	562	11153,9	215,8	125	1191,0	2770	89,2	MUW	2570	2270
22.	Wardęgowo	129	3313,1	-	34	32,5	676	97,4	MUP	-	
23.	Wielka Tymawa	282	6225,2	-	78	-	1413	79,8	MUP	-	
24.	Wielka Wólka	113	1692,6	-	17	-	110	99,5	MUP	-	
25.	Wonna	286	7057,0	-	69	52	1659	102,3	MUP	-	
OGÓLEM.		9759	212448,2	5204,7	2445	1878,7	1835042,0	86,9		49330	39670

Tab. 2. Bilans terenów dotyczący rezerw terenu pod nową zabudowę w podziale na funkcje zabudowy, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej projektowanej zabudowy

Funkcja zabudowy	2016r. pow. użytkowa mieszkań w m ²	Perspektywa wzrost o nowe tereny pow. uż. mieszkań i innych budynków w m ²	Perspektywa projektowana pow. użytkowa mieszkań i innych budynków w m ²
MUW	151 491,0	30 630,0	182 121,0
MUT	5 204,0	16 250,0	21 454,0
MUP	64 104,0	2 450,0	66 554,0
razem	220 799,0	49 330,0	315 229,0

Ogółem projektowana zabudowa funkcji mieszkalnej, usługowej, produkcyjnej i turystycznej, wzrośnie w perspektywie o ok. 30% w stosunku do stanu istniejącego.

Z przedstawionego powyżej bilansu wynika, że najwięcej inwestycji przewiduje się w dziedzinie turystyki i rekreacji oraz rozwoju wielofunkcyjnych ośrodków rozwoju gminy.

Głównym powodem rozwoju mieszkalnictwa i usług oraz turystyki (rekreacji indywidualnej) są założone rezerwy w planach miejscowych. Budżet gminy przy zatwierdzeniu poszczególnych planów miejscowych posiada rezerwy na realizację inwestycji związanych z planami.

Trzykrotny wzrost powierzchni użytkowej zabudowy turystycznej (MUT) to w 80% projektowana zabudowa rekreacji indywidualnej, która realizowana jest przez inwestorów prywatnych.

Zakładany stosunkowo niewielki wzrost zasobów powierzchni użytkowej mieszkaniowej zwłaszcza w małych jednostkach osadniczych, w perspektywie wynika, z przyjętego założenia w studium, że większość nowej zabudowy będzie realizowana w istniejących jednostkach osadniczych w ramach uzupełnień, na istniejących działkach, przy istniejących systemach gospodarki wodno – ściekowej i odpadami stałymi.

III.5. KIERUNKI PRZEKSZTAŁCENI STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY

Diagnoza uwarunkowań rozwoju gminy pozwoliła na wyodrębnienie na jej obszarze dwóch podstawowych obszarów funkcjonalnych, „B”- obszar wielofunkcyjny oraz obszar „Ł”- o dominującej funkcji ochronnej z uwagi na położenie w zasięgu terenów objętych ochroną przyrody, w tym Natura 2000 z ochroną siedlisk oraz ptaków. Obszary funkcjonalne o różnej polityce przestrzennej i zasadach gospodarowania przestrzenią. Różnica wynika głównie z uwarunkowań przyrodniczych, a w związku z tym z predyspozycjami obszaru do rozwoju funkcji gospodarczych oraz ograniczeniami w ich rozwoju.

Zastosowane na rysunku studium gminy symbole literowe oznaczają dominujące funkcje wyodrębnionych terenów, zabudowy skupionej, jednostek osadniczych, które obejmują istniejącą zabudowę oraz projektowany ich rozwój przestrzenny. Stanowi on funkcjonalną całość jednostki osadniczej powiązaną komunikacyjnie oraz systemami infrastruktury technicznej. Istniejące i perspektywiczne obszary zabudowy oznaczone są symbolami: „MUW”, „MUP”, „MUR”, „UTR”, „R”, „EW”, „PE”.

„MUW”- zabudowa wielofunkcyjna – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do ośrodków obsługi gminy (obejmują w nich istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje zabudowy jak: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej oraz produkcyjnej.

„MUP” – tereny zabudowy zagrodowej oraz zakładów produkcyjnych i usługowych – tereny oznaczone tym symbolem dotyczą istniejących gospodarstw rolnych i rolno - leśnych, przemysłu drzewnego (tartaki, stolarnie itp.), oraz magazynów, składów i baz.

Działalność usługowa oraz przemysłowa w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi.

„MUR”- tereny zabudowy mieszkalnej, usługowej i rekreacji indywidualnej oraz turystycznej

„UTR” – teren usług turystycznych i rekreacyjnej indywidualnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkalnej i usługowej

„R” – teren zabudowy rekreacji indywidualnej (głównie wynikający z opracowanych planów miejscowych)

„EW”- obszary lokalizacji elektrowni wiatrowych wynikające z opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji administracyjnych.

„PE” – teren udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego.

Na pozostałych terenach nie objętych projektowanym zainwestowaniem (poza lasami i wodami otwartymi) podstawową funkcją gospodarczą jest rolnictwo. Na terenach tych nowa zabudowa może być realizowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

W rysunku studium zostały wyznaczone zasięgi zwartej zabudowy jednostek osadniczych, które obejmują istniejącą zabudowę, w większości historyczną, z terenami rozwojowymi nowej zabudowy w miejscowościach. **Wyznaczona w studium zwarta zabudowa nie dotyczy terenów, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany w procedurze opracowania były uzgadniane z Organem odpowiedzialnym za ochronę przyrody. Na terenach planów miejscowych, których zasięg jest ustalony i stanowi prawo miejscowe, obowiązują ustalenia planu. W rysunku studium zaznaczone zostały tereny zabudowy w strefie przybrzeżnej jezior, które są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Plany te są różnej wielkości i opracowane zostały w latach od 1999 do chwili obecnej.**

Zwarta zabudowa wyznaczona została zgodnie ostatnią zmianą ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1161), w której: w art. 4 w pkt 29), **ponieważ w obowiązującym prawie brak jest definicji zwartej zabudowy poza ww. ustawą.**

W związku z negatywną opinią organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska dotyczącą przyjęcia definicji zwartej zabudowy jak w wyżej wymienionej ustawie przyjmuje się definicję zwartej zabudowy autora niniejszego opracowania „Zwartej zabudowie – rozumie się przez to zgrupowanie zabudowy, stanowiącej powiązanie funkcjonalne, miejsca pracy i zamieszkania, powiązanej wspólnym systemem infrastruktury technicznej. Zasięg

zwartej zabudowy stanowi obszar, zamkniętego kształtu przestrzennego zabudowy w stosunku do terenów sąsiednich."

W rysunku projektu studium zasięg zabudowy miejscowości obejmuje także tereny rozwojowe wynikające z zatwierdzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które są wyodrębnione (dodatkowym oznaczeniem) w rysunku studium.

Obszar funkcjonalny „B”

Jest to obszar obejmujący środkową i zachodnią część gminy w sąsiedztwie głównego ośrodka obsługi gminy – miejscowości Biskupiec. Na obszarze występuje różnicowana wrażliwość obszaru na antropopresję.

Oprócz Biskupca (1899M) w tej części gminy zlokalizowane są cztery duże miejscowości jak Bielice (767 M), Krotoszyny (716 M), Lipinki (697 M), Piotrowice (561 M). Przez obszar przebiega droga wojewódzka - droga nr 538 (Radzyń Chełm. - Łasin - Nowe Miasto Lubawskie - Uzdowo – Rozdroże). Jest to droga o znaczeniu regionalnym. Droga ta zapewnia połączenie gminy z drogą ekspresową S7 z autostradą A1 oraz z miejscowościami na terenie województwa.

Przez obszar funkcjonalny, a właściwie po jej granicy z pozostałą częścią gminy przebiega linia kolejowa I - rzędna nr 353 Poznań – Toruń – Iława – Olsztyn – Korsze - Skandawa, dwutorowa, zelektryfikowana. W/w linia wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa – Gdańsk oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

Główną funkcją gospodarczą obszaru jest rolnictwo, a właściwie gospodarka żywnościowa. Występują tu korzystne warunki do rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa rolno – spożywczego, które rozwijać się może w oparciu o miejscowość Biskupiec, Bielice, Krotoszyny, Lipinki, Piotrowice oraz inne miejscowości dobrze powiązane z nadrzędnym układem komunikacyjnym. Funkcjami gospodarczymi uzupełniającymi są: turystyka krajoznawcza i pobytowa na bazie agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz przetwórstwo surowców lokalnych jak kruszywo naturalne, oraz związane z zasobami leśnymi tartaki i stolarnie i inne w oparciu o surowiec – drewna.

Zakładane główne kierunki rozwoju funkcji gospodarczych

- w zakresie rolnictwa rozwój wielokierunkowy, duże gospodarstwa farmerskie, rodzinne oraz mniejsze tworzące grupy producenckie, a na terenach wrażliwych na antropopresję na obszarze chronionego krajobrazu oraz zlewni jezior gospodarstwa oparte o ekologiczne zasady gospodarowania z agroturystyką;
- w turystyce także rozwój wielokierunkowy od obiektów turystycznych całorocznych, po zabudowę letniskową i pensjonatową w ramach uzupełnień istniejącej zabudowy wsi oraz terenów z istniejącym zainwestowaniem turystycznym oraz agroturystykę;
- przemysł i przedsiębiorczość, w których dominującą rolę powinno odgrywać przetwórstwo surowców lokalnych. Lokalizacja zakładów w Biskupcu oraz w miejscowościach, które wyposażone są w infrastrukturę techniczną niezbędną do realizacji zakładów.

Na terenie jednostki duże kompleksy dobrych gleb i mniej wrażliwy teren na działalność człowieka oraz odległość od obszarów objętych ochroną przyrody stwarzają korzystne warunki do lokalizacji elektrowni wiatrowych, które nie kolidują z użytkowaniem rolniczym terenu.

Architektura nowej zabudowy mieszkaniowej winna nawiązywać do cech regionalnych, wysokość do 2 kondygnacji, w tym dopuszcza się poddasze użytkowe, dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci około 35 - 45°, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni lub grafitowym.

Struktura funkcjonalno – przestrzenna głównego ośrodka obsługi gminy miejscowości Biskupiec.

Strukturę przestrzenną tego ośrodka kształtuje rozwój układu osadniczego wzdłuż ciągu komunikacyjnego drogi wojewódzkiej Łasin-Nowe Miasto Lubawskie. Układ ten składa się z terenów zurbanizowanych ośrodka gminnego Biskupiec oraz zabudowy miejscowości Fitowo, tworząc względnie zwarty zespół przestrzenny. Naturalną barierą fizjograficzną dla rozwoju przestrzennego Biskupca w kierunku wschodnim jest ciek wodny, rozdzielający Biskupiec od wsi Fitowo. Nie stanowi on jednak istotnej przeszkody dla kształtowania jednolitego organizmu urbanistycznego obejmującego Biskupiec i Fitowo. Wytworzony układ przestrzenny Biskupca ma też swoją genezę w rozwoju historycznym, którego odzwierciedleniem jest alokacja przestrzenna zabudowy, obejmująca teren średniowiecznego miasta lokacyjnego i zainwestowanie powstałe w XIX i XX wieku w kierunku zachodnim, gdzie była zlokalizowana stacja linii kolejowej Biskupiec – Susz.

Opisana wyżej bariera fizjograficzna rozwoju przestrzennego Biskupca oraz historyczne zaszczości tego rozwoju powodują obecnie biegunową alokację przestrzenną b. miasta średniowiecznego, stanowiącego główny element współczesnej struktury zagospodarowania przestrzennego Biskupca, koncentrujący funkcje usługowe tej miejscowości. Jest on również koncentracją funkcji mieszkaniowych, łącząc się od północy i zachodu z terenami dominacji funkcji mieszkaniowych.

Dopełnieniem tej struktury są tereny funkcji wytwórczych, położone w pn części miejscowości oraz teren szkoły i zieleni publicznej na kierunku zachodnim.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ośrodka gminnego Biskupiec próbuje inaczej od opisanych wyżej utrwalonych kierunków układu urbanistycznego kształtować przestrzenny rozwój miejscowości. Ustala bowiem tereny rozwojowe na południe od historycznego ośrodka miejskiego i na południe od zabudowy wsi Fitowo.

Natomiast na zachodnim kierunku rozwoju lokalizuje tylko potencjalne tereny funkcji wytwórczych bez zabudowy mieszkaniowej. W/w potencjalne kierunki rozwoju przestrzennego nie napotykają barier w postaci kompleksów glebowych klasy III-ciej, występujących w otoczeniu Biskupca. Natomiast występują tu zróżnicowane warunki fizjograficzne przydatności terenów pod zabudowę, wymagające uwzględnienia w sposobie i intensywności przyszłego zainwestowania na tych kierunkach.

Niestety opracowane dotychczas plany miejscowe nie obejmują całej miejscowości. Plany miejscowe opracowane na fragmenty terenu stwarzają wrażenie chaosu przestrzennego. Brak jest wykształconych kierunków rozwoju miejscowości. Kierunek do stacji kolejowej Bielice stwarza wrażenie korzystnego do rozwoju funkcji przemysłowej i rzemiosła produkcyjnego oraz usługowego. Jest dobrze skomunikowany z województwem przez drogę wojewódzką, co znacznie zmniejsza ryzyko inwestowania.

Studium zakłada rozwój wielofunkcyjny miejscowości Biskupiec przy zachowaniu ukształtowanych historycznie elementów funkcjonalno – przestrzennych miejscowości.

Kierunki rozwoju i strukturę funkcjonalno przestrzenną miejscowości powinien określić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całej miejscowości, po analizie istniejącego zainwestowania oraz uwarunkowań historycznych. Pozwoli on na lepsze wykorzystanie istniejących obiektów zabytkowych do rozwoju zagospodarowania turystycznego z bazą noclegową (hotele).

Rozwiązania gospodarki wodno - ściekowej

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców obszaru funkcjonalnego realizowane jest z wglębnego ujęcia wody w Biskupcu, wodociągiem grupowym obsługującym poza Biskupcem, Fitowo, Piotrowice, Piotrowice Małe, Słupnica, Podlasek, Podlasek Mały, Wielka Tymawa, Osówko, Babalice. Drugie ujęcie w miejscowości Sędzice – wodociąg obsługujący obiekty zakładu rolnego posiadający warunki do rozbudowy i możliwość wykorzystania zaopatrzenia w wodę sąsiednich miejscowości.

Odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Biskupcu siecią kanalizacji sanitarnej lub do punktu zlewnego na ścieki dowożone z terenu gminy.

Z uwagi na specyfikację terenu konieczne są następujące działania:

W miarę rozwoju miejscowości oraz zainwestowania powinna następować rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Docelowo ścieki będą przetłaczane do istniejącej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Biskupcu.

Do czasu rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej lub na terenach, dla których nie przewiduje się jej budowy ze względu na zbyt małą liczbę potencjalnych użytkowników, warunkowo dopuszcza się, z uwzględnieniem przepisów odrębnych, rozwiązania gospodarki ściekowej w oparciu o realizację przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych powinny być wywożone do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków.

Obszar funkcjonalny „Ł”

Jest to obszar obejmujący południową i wschodnią część gminy. Funkcje gospodarcze podporządkowane tu są ochronie środowiska naturalnego, ponieważ występuje tu wiele form ochrony przyrody. Największa ich koncentracja jest w części południowej, gdzie dominują kompleksy leśne. Zasoby ochrony środowiska na obszarze, to cztery rezerwy przyrody w tym „Jezioro Karaś” chroniony także w ramach konwencji Ramsar oraz objęty ochroną Natura 2000, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk nr PLH280003. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na konieczność ochrony tego obszaru jest położenie na ławskim Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych 210. Występują tu znaczne ograniczenia do rozwoju funkcji gospodarczych, w tym intensywnego rolnictwa.

Na zachodnią i południową części obszaru sięga Brodnicki Park Krajobrazowy z Natura 2000 SOO Siedlisk Ostoja Brodnicka nr PLH040036 ważny z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności. Główne jednostki osadnicze to: Łąkorz (781M) oraz Ostrowite (476 M), mniejsze miejscowości: Osetno (215 M), Łąkorek (163 M), Wardęgowo (129 M). Cechą charakterystyczną tej części obszaru jest występowanie oprócz terenów chronionych złóż kruszywa naturalnego w eksploatacji.

Dominujące funkcje gospodarcze to: leśnictwo i rolnictwo oraz rekreacja indywidualna. Na tym terenie opracowana została znaczna ilość planów miejscowych z funkcją dominującą rekreacji indywidualnej, w sąsiedztwie istniejących jezior, często oderwana przestrzennie od istniejących jednostek osadniczych. Duża ilość dróg publicznych w gminie zabezpiecza potrzeby komunikacji, do projektowanej zabudowy.

Obszar wyróżnia się bardzo cennymi terenami pod względem przyrodniczym, (Brodnicki Park Krajobrazowy) oraz znaczną ilością obowiązujących planów miejscowych. Są to jednak tereny, na których trudno będzie zrealizować systemy gospodarki wodno ściekowej. Dlatego nowa zabudowa powinna być realizowana wyłącznie w oparciu o uzupełnianie istniejących jednostek osadniczych, w ramach zwartej zabudowy lub na terenach obowiązujących planów miejscowych. Wyróżniającą się miejscowością na terenie gminy w Brodnickim Parku Krajobrazowym jest miejscowość Łąkorek położona nad jeziorem

Łąkorz. Oprócz zainwestowania miejscowości z zabytkowym Zespołem pałacowo – parkowym z XIX w., oraz secesyjnym pałacem. Z uwagi na zabytkowy charakter miejscowości oraz położenie nad jeziorem Łąkorz o wyjątkowych wartościach przyrodniczych zasięg zwartej zabudowy obejmuje część zabytkowego folwarku z pałacem bez założeń parkowych. Znajdują się tu cenne drzewa i większość parku położona jest w strefie ochronnej jeziora. Dodatkowo nad jeziorem Łąkorz oprócz zabudowy byłego folwarku zabytkowego zlokalizowane są 4 plany miejscowe. Wskazane jest rozwiązanie przez Samorząd Gminy gospodarki wodno – ściekowej na tym obszarze jako sprawy priorytetowej.

Północno - wschodnią część gminy w obszarze funkcjonalnym „Ł” stanowi teren w większości położony w obszarze ochrony ławskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 210. Polityka przestrzenna na terenie objętym ochroną musi respektować rygory wynikające z konieczności zabezpieczenia wód zbiornika przed zanieczyszczeniem.

Na obszarze ochronnym GZWP 210 postuluje się wprowadzić następujące zakazy:

- a) lokalizowania odpadów wysypisk komunalnych nie zabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych dla środowiska;
- b) lokalizowania wysypisk, składowisk itp. odpadów niebezpiecznych dla środowiska, a zwłaszcza dla wód podziemnych;
- c) lokalizowania baz i składów prowadzących przeładunek i dystrybucję produktów ropopochodnych i innych substancji niebezpiecznych;
- d) przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska;
- e) zrzutu ścieków sanitarnych, technologicznych, przemysłowych do gruntu lub wód powierzchniowych bez oczyszczenia;
- f) lokalizowania wielkich ferm hodowlanych prowadzących bezściółkowy chów zwierząt oraz innych obiektów szczególnie niebezpiecznych dla środowiska (np. rafinerie, zakłady chemiczne).

Postulowane nakazy na obszarze ochronnym GZWP 210:

- a) lokalizacja obiektu potencjalnie niebezpiecznego powinna być poprzedzona oceną oddziaływania na środowisko, a zwłaszcza na wody podziemne;
- b) gospodarstwa rolne, wsie oraz inne obiekty powinny uregulować swą gospodarkę wodno – ściekową zgodnie z podanymi zakazami;
- c) użytkownicy ujęć wód podziemnych powinni wystąpić o ustanowienie stref ochronnych.

Polityka przestrzenna na obszarze funkcjonalnym powinna rozwijać się w następujących kierunkach:

- Rozwój przestrzenny jednostek osadniczych w kierunku podniesienia standardu i wzbogacenia wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną.
- Rozwój rekreacji indywidualnej, zabudowy pensjonatowej, wyłącznie w ramach rozwoju zabudowy istniejących jednostek osadniczych;
- Na terenach o walorach turystycznych rozwój bazy noclegowej całorocznej o wysokim standardzie wyposażenia w dodatkowe urządzenia jak baza do sportów wodnych, boiska sportowe, mini golf, itp.
- W zakresie rolnictwa rozwój gospodarstw opartych o ekologiczne zasady gospodarowania z agroturystyką;
- Rozwój przedsiębiorczości opartej o przetwórstwo surowców lokalnych;
- We wschodniej części obszaru z uwagi na ochronę zbiornika wód podziemnych i niepełnej miejscami izolacji od powierzchni terenu należy spełnić wyżej wymienione zakazy i nakazy przy lokalizowaniu nowych przedsięwzięć.

Rozwiązania gospodarki wodno - ściekowej

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców obszaru funkcjonalnego realizowane jest z dwóch ujęć wody:

- **Szwarcenowo** - wodociąg grupowy obsługujący Szwarcenowo, Wonna, Wielka Wólka, Czachówki, Krotoszyny, Bielice;
- **Łąkorek** - wodociąg grupowy obsługujący poza Łąkorkiem, Sumin, Mierzyn, Lipinki, Łąkorz, Gaj, Ostrowite, Wardęgowo, Rywałdzik, Osetno.
- Odprowadzenie ścieków do oczyszczalni w Biskupcu siecią kanalizacji sanitarnej lub do punktu zlewnego na ścieki dowożone z terenu gminy.
- Do czasu rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej lub na terenach, dla których nie przewiduje się jej budowy ze względu na zbyt małą liczbą potencjalnych użytkowników, warunkowo dopuszcza się, z uwzględnieniem przepisów odrębnych, rozwiązania gospodarki ściekowej w oparciu o realizację przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych powinny być wywożone do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków.

III. 6. PODSTAWOWE STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PRZYJĘTE W STUDIUM GMINY

- A. Wysokość zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej do 2 kondygnacji, z dopuszczeniem użytkowego poddasza, dachy dwuspadowe lub wleospadowe, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym poza strefami konserwatorskimi.**
- B. Wysokość zabudowy turystycznej do 3 kondygnacji z dopuszczeniem użytkowego poddasza, dachy dwuspadowe lub wleospadowe, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym poza strefami konserwatorskimi.**
- C. Wielkość działek w zabudowie mieszkaniowej nie mniej niż 1000m², w zabudowie rekreacyjnej 1500m², w zabudowie usługowej 1000 - 2000m² z możliwością większych w zależności od prowadzonej działalności usługowej,**
- D. Wielkość działek w zabudowie rzemiosła, produkcyjnej, magazynowej, składów i baz w zależności od prowadzonej działalności gospodarczej. Wysokość budynków do 2 kondygnacji.**

Wytyczne do opracowania planów miejscowych:

- 1. Wokół istniejących cmentarzy powinny być wyznaczone obszary ochronne z ograniczeniami dotyczącymi lokalizacji ujęć wody, zabudowy mieszkalnej, oraz obiektów związanych z produkcją i przechowywaniem żywności – zgodnie z przepisami określającymi wymagania, jakim pod względem sanitarnym powinny odpowiadać tereny cmentarzy.**
- 2. Przy ustalaniu sposobu zagospodarowania terenów MUW (zabudowy wielofunkcyjnej) terenów MUP (zabudowy zagrodowej oraz zakładów produkcyjnych i usługowych) należy uwzględnić następujące wytyczne:**
 - w obrębie zwartej zabudowy miejscowości nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, szczególnie zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;

- lokalizacja zakładów mogących powodować znaczące oddziaływanie na środowisko, powinna się odbywać z zachowaniem separacji przestrzennej (oddalenia) lub terenów izolujących (zieleni średnio i wysokopiennej) od zabudowy mieszkalnej, mieszkalno – usługowej i rekreacyjnej;
- w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej i rekreacyjnej można lokalizować wyłącznie obiekty nieuciążliwe dla ludzi i środowiska.
- w zakresie ochrony przed hałasem należy zastosować obowiązujące w tym zakresie przepisy (obecnie Dział V Art. 113 Prawo ochrony środowiska z przepisami szczególnymi)

III.7. KIERUNKI ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

III.7.1. Funkcjonalny układ drogowy w gminie

Na podstawie diagnozy uwarunkowań rozwoju gminy Biskupiec stwierdzono, że układ drogowy gminy tworzy zhierarchizowany system zbudowany z układu nadrzędnego, podstawowego i uzupełniającego.

W układzie nadrzędnym pozostaje droga wojewódzka:

- droga nr 538 (Radzyń Chełm. - Łasin) - Nowe Miasto Lubawskie - Uzdowo – Rozdroże.

Jest to droga o znaczeniu regionalnym. Droga ta zapewnia sprawne połączenie drogi ekspresowej S7 z autostradą A1 oraz z miejscowościami na terenie województwa .

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 29 stycznia 2016r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (tekst jedn.Dz. U. 2016 poz. 124 z późn.zm.) dla dróg wojewódzkich należy zabezpieczyć:

- minimalne linie rozgraniczające szerokości 25 m jak dla klasy dróg G (główna).

Szerokość tych linii może ulec zmianie w wyniku rozpoznania w koncepcji programowo - przestrzennej na etapie przygotowań do kompleksowej modernizacji w/w dróg do parametrów odpowiedniej klasy.

Przewidziane są działania modernizacyjne zmierzające do poprawy bezpieczeństwa i warunków jazdy na drodze wojewódzkiej nr 538.

W układzie podstawowym obsługującym bezpośrednio wydzielone jednostki strukturalne znajdują się następujące drogi powiatowe:

- droga Nr 1236N W. Tymawa - Łąkorz - Wawrowice, droga o nawierzchni bitumicznej,
- droga Nr 1279N Kisielice - Biskupiec Pom. droga o nawierzchni bitumicznej,
- droga Nr 1299N Gr. wojew. (Brodnica) - Krotoszyny - Szwarcenowo - dr. powiatowa Nr 1333N, droga o nawierzchni bitumicznej,
- droga Nr 1313N Iława - Karaś - do dr. nr 1299 (Wonna), droga o nawierzchni bitumicznej.

Drogi te należy projektować w klasie Z (zbiorcza), dla których należy zabezpieczyć linie rozgraniczające szerokości 20 m.

Studium utrzymuje dotychczasową sieć dróg powiatowych. Drogi powiatowe wymagają przebudowy i modernizacji celem dostosowania ich do parametrów technicznych, zgodnych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz stanu nawierzchni do obowiązujących wymagań. Przebudowa i modernizacja tych dróg powinna uwzględniać budowę chodników na terenach zabudowanych oraz ścieżek rowerowych na terenach zabudowanych i poza terenami zabudowanymi.

Pozostałe drogi powiatowe i gminne tworzą w gminie układ uzupełniający. Drogi te wymagają poprawienia stanu technicznego odcinków szczególnie ważnych dla prawidłowego funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców. Drogi powiatowe należy projektować w klasie L (lokalna), natomiast drogi gminne w większości w klasie D (dojazdowa) o szerokości jezdni min. 5,50 m i zabezpieczyć dla nich pas drogowy szerokości min. 15 m. Drogi gminne w gminie Biskupiec tworzą układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący sieć osadniczą (w tym rozproszoną), ośrodki turystyczne oraz zapewniają dojazd do pól i lasów.

Drogi gminne łączące większe miejscowości z siedzibą gminy lub pomiędzy sobą to:

- droga Nr 180007 N Piotrowice - Słupnica, droga w dobrym stanie technicznym,
- droga Nr 180031 N Babalice - Słupnica - dr. wojew. Nr 538, droga w niezadawalającym stanie technicznym,
- droga Nr 180044 N Lipinki - Mierzyn, droga w dobrym stanie technicznym,
- droga Nr 180045 N Lipinki - Rywałdzik, droga w niezadawalającym stanie technicznym,
- droga Nr 180058 N Osetno - Wardęgowo, droga w niezadawalającym stanie technicznym,
- droga Nr 180059 N Ostrowite - stacja PKP - Łąkorek, droga w bardzo złym stanie technicznym,
- droga Nr 180071 N Lipinki - Biskupiec, droga w dobrym stanie technicznym,
- droga Nr 180084 N Krotoszyny - Zawada - Wonna, droga w średnim stanie technicznym,
- droga Nr 180092 N Szwarcenowo - dr. gm. Skarszewo, droga w średnim stanie technicznym,
- droga Nr 180099 N Czachówki - Grabowo, droga w niezadawalającym stanie technicznym,

Ze względu na funkcję jaką pełnią w gminie, drogi te powinny posiadać klasę L i rezerwę terenu w liniach rozgraniczających min. 15,00 m.

Wykonany na potrzeby gminy "Plan rozwoju dróg gminnych gminy Biskupiec" powinien zawierać analizę funkcjonalną dróg gminnych.

Przebieg ten może być rozbudowany poprzez sieć dróg gminnych wyznaczanych w planach miejscowych. Studium nie wyznacza szczegółowego przebiegu dróg, które będą planowane w planach miejscowych.

Drogi gminne powinny być sukcesywnie przebudowywane i modernizowane celem poprawy parametrów technicznych, zgodnych z obowiązującymi przepisami w tym zakresie, poprawę stanu nawierzchni jezdni, budowę chodników na terenach zabudowanych oraz budowę ścieżek rowerowych.

Zlokalizowane na terenie gminy złoża surowców mineralnych Tymawa Wielka II, Tymawa Wielka III i Osetno, w przypadku przystąpienia do ich eksploatacji, komunikacyjnie będą obsługiwane przez drogi publiczne gminne, powiatowe i wojewódzkie.

W związku z tym, że transport związany z eksploatacją surowców mineralnych ma negatywne oddziaływanie na wszystkie kategorie dróg, dopuszczalne naciski pojedynczej osi pojazdu na nawierzchnię jezdni nie mogą przekroczyć faktycznej nośności tych dróg.

Złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody w środowisku.

III.7.2. Kolej (Teren zamknięty)

Kolej na obszarze gminy stanowi teren zamknięty zgodnie z Decyzją Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 roku (Dziennik Urzędowy MIR poz. 25 z 2014r.)

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa I- rzędna nr 353 Poznań – Toruń – Łława – Olsztyn – Korsze - Skandawa, dwutorowa, zelektryfikowana. W/w linia wiąże gminę Biskupiec z linią magistralną nr 9 Warszawa – Gdańsk oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

III.7.3. Szlaki rowerowe

Przez teren gminy przebiegają dwa międzyregionalne szlaki rowerowe:

- szlak rozpoczynający się w Toruniu a kończący w łławie.
- szlak z Łłakorza do Grudziądza.

Oba szlaki zostały oznakowane jedynie tabliczkami. W/w trasy wymagają zagospodarowania w odpowiednią infrastrukturę turystyczną (ławeczki, zadaszenia, kosze na śmieci).

Opracowanie „Koncepcje szlaków turystycznych na terenie gminy Biskupiec” zakłada stworzenie 4 szlaków w formie pętli zaczynających się i kończących w głównych miejscowościach gminy – w Biskupcu i Łłakorzu. Szlaki o różnym stopniu trudności przechodzić będą też przez wiele innych miejscowości.

Proponowane trasy szlaków rowerowych:

- Biskupiec – Bielice – Gaj – Łłakorz – Lipinki – Sędzice – Biskupiec. Długość szlaku: 19km.
- Łłakorz – jez. Łłakorz – Łłakorek – Osetno kol. – Ostrowite – Wardęgowo – Łłakorz. Długość szlaku: 18,5km.
- Biskupiec – Piotrowice – Ameryka – Trupel – Szwarcenowo – Wonna – Buczek – Czachówki – Biskupiec. Długość szlaku: 32,5km.
- Biskupiec – Słupnica – Podlasek Mały – Tymawa Wielka – Osówko – Babalice – Sędzice – Biskupiec. Długość szlaku: 28km.

Dopuszcza się ruch rowerowy na wszystkich drogach publicznych o małym natężeniu ruchu. Zwiększenie ruchu rowerowego i napływ turystów stworzy szanse na wzrost popytu na usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego - świadczone głównie przez firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki trasom rowerowym zwiększy się zapotrzebowanie między innymi na usługi gastronomiczne i noclegowe.

III.7.4. Polityka przestrzenna gminy w zakresie komunikacji:

1. stymulowanie rozwoju przestrzennego gminy poprzez:
 - zapewnienie powiązań z krajowym systemem transportowym,
 - zapewnienie dostępności do celów podróży, umożliwiające mieszkańcom gminy udział w różnych formach aktywności społeczno gospodarczej,
 - zapewnienie wymaganego standardu podróży (czasu i warunków jazdy),
2. stworzenie odpowiednich warunków dowozu i wywozu surowców i produktów,
3. łłagodzenie uciążliwości funkcjonowania transportu.

Podstawowe zagadnienia polityki komunikacyjnej na szczeblu lokalnym wymagają określenia:

- prowadzenia ruchu rowerowego - trasy lokalne w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- lokalizacji parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów - współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,
- sposobu prowadzenia ruchu tranzytowego i docelowego - współpraca z samorządem wojewódzkim,
- modernizacji odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy

Wszystkie podstawowe zadania zarządcy dróg gminnych wynikają z ustawy o drogach publicznych z dnia 25 marca 1985r. – (tekst jednolity Dz.U. z 2016 poz. 1440 z późn.zm.) Rozbudowa i modernizacja układu drogowego zgodnie z parametrami klasyfikacji funkcjonalno-technicznej określonej w Studium będzie zasadniczym kierunkiem polityki przestrzennej w zakresie sprawności układu komunikacyjnego gminy.

Dalszy rozwój gminy w zakresie obsługującego układu komunikacyjnego może się opierać o istniejący układ dróg, niezbędne są jednak działania polegające na ich modernizacji technicznej.

Studium dopuszcza realizację niezbędnych dróg publicznych na całym terenie gminy.

III. 8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

III.8.1. Gospodarka wodno - ściekowa

Dobre warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód wglębnych dają podstawy do programowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę wszystkich jednostek osadniczych i kompleksów turystycznych z wodociągów zbiorowych grupowych. Wykorzystane do tego celu powinny być w maksymalnym stopniu istniejące, wydajne odwierty studzienne i istniejąca infrastruktura techniczna.

1. W celu ochrony środowiska jak również podniesienia standardu życia ludności zamieszkałej oraz istniejącej i projektowanej bazy turystycznej, należy dążyć do objęcia całej ludności gminy siecią wodociagową zbiorczą. **Niezbędna jest modernizacja stacji uzdatniania wody w Szwarcenowie i Łąkorcu.**

2. Na terenach zlewni jezior, wraz z rozwojem zainwestowania, konieczne jest uzupełnienie sieci wodociagowych równoległe z rozbudową systemów kanalizacji sanitarnej.

3. Ze względów ekonomicznych przyjmuje się, że nowoprojektowane oczyszczalnie mogą powstać w miejscowościach lub skupiskach turystycznych, w których obliczeniowa ilość ścieków w perspektywie wyniesie $\geq 50 \text{ m}^3/\text{d}$.

4. Wszystkie nowopowstające obiekty utylizacji ścieków powinny mieć punkt zlewny dla ścieków dowożonych z miejscowości mniejszych lub zabudowy rozproszonej.

5. Na terenach odpornych na antropopresję dopuszcza się stosowanie systemów utylizacji indywidualnej po uprzednich szczegółowych badaniach hydrogeologicznych wskazujących możliwości odprowadzenia ścieków oczyszczonych w grunt.

Na terenie gminy obecnie funkcjonuje 373 szt. (dane GUS na 2015r) zbiorników bezodpływowych, z których ścieki przez uprawnione podmioty wywożone są do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków. Gmina posiada 1 zbiorową mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Biskupcu. Obecna przepustowość oczyszczalni ścieków w Biskupcu wynosi śr. 980 m^3 ścieków/dobę. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Osa w km 77+435.

Na terenie gminy znajduje się 106 km kanalizacji sanitarnej bez przyłączy tj.: 49 km grawitacyjnej i 57 km tłocznej. Obecnie obsługiwanych przez istniejącą aglomerację jest 7340 RLM.

UCHWAŁA NR XX/473/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski) oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski) (Dz.U. Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 października 2016 r. Poz. 4025)

Wyznaczona została się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego aglomeracja Biskupiec (pow. nowomiejski) o równoważnej liczbie mieszkańców 8 536, z czterema oczyszczalniami ścieków w miejscowościach: Biskupiec, Sumin, Osówko

i Ostrowitem, obejmującą swym zasięgiem miejscowości z terenu gminy Biskupiec, pow. nowomiejski: Piotrowice, Czachówki, Słupnica, Biskupiec, Fitowo, Bielice, Lipinki, Łąkorz, Gaj, Łąkorek, Osówko, Mierzyn, Ostrowitem, Szwarcenowo, Sędzice, Krotoszyny, Sumin. Rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej muszą być zgodne z założeniami przyjętymi w ostatnio przyjętej przez Sejmik Województwa Aglomeracji.

W 2016r. gmina Biskupiec podjęła uchwałę o rozszerzaniu obszaru aglomeracji poprzez włączenie dodatkowych miejscowości w związku z planowaną budową kontenerowych oczyszczalni ścieków w Osówko, Ostrowitem i Suminie oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej na odcinku Lipinki-Mierzyn. Obecnie obszar objęty aglomeracją to: Biskupiec, Fitowo, Krotoszyny, Bielice, Czachówki, Szwarcenowo, Lipinki, Sędzice, Łąkorz, Łąkorek, Gaj, Piotrowice, Słupnica, Osówko, Mierzyn, Ostrowitem, Sumin dla równowartej liczby mieszkańców równej 8204 RLM.

Przyjmuje się zasadę skanalizowania docelowo wszystkich większych miejscowości gminy z przesyłem do istniejącej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Biskupcu po jej rozbudowie lub do projektowanych nowych oczyszczalni.

Wszystkie nowopowstające obiekty utylizacji ścieków powinny mieć punkt zlewny dla ścieków dowożonych z miejscowości mniejszych.

III. 8.2. Elektroenergetyka

Na terenie gminy Biskupiec usytuowane są następujące elementy sieci elektroenergetycznej:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna WN 110 kV relacji Łasin PERN-Podlasek, Podlasek-Iława,
- napowietrzne i wewnętrzne stacje transformatorowe 15/0,4 kV,
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne SN 15 kV i nN 0,4 kV.

Istniejący stan sieci oraz jego układ w sposób zadawalający zapewnia odbiorcom dostawę energii elektrycznej. Przyszłe działania inwestycyjne związane z zasilaniem w energię elektryczną gminy Biskupiec będą wynikały z jej rozwoju w tym intensyfikacji zabudowy. Posiadane rezerwy mocy w stacjach 110/15 kV GPZ Jabłonowo, GPZ Nowe Miasto Lubawskie i GPZ Łasin, z których napowietrznymi i kablowymi liniami SN 15 kV zasilana jest gmina Biskupiec powinny być wystarczające w zakresie przyszłego zapotrzebowania gminy na energię elektryczną.

Lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana sposobu zagospodarowania terenu w pasie ograniczonego użytkowania o szerokości po 20 m w obie strony od osi linii WN 110 kV oraz w pasie technicznym o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii napowietrznych SN 15 kV lub przebudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej związana z nowo projektowanym sposobem zagospodarowania niezależnie od poziomu jej napięcia może nastąpić w uzgodnieniu i na warunkach z odpowiednim operatorem sieci.

System oświetlenia ulic

System oświetlenia ulic poszczególnych miejscowości gminy powinien być systematycznie modernizowany w szczególności poprzez zastosowanie nowych energooszczędnych technologii opartych np. na diodach LED.

III.8.3. Telekomunikacja

Ustala się konieczność zabezpieczenia technicznej i przestrzennej dostępności do systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, funkcjonujących na rynku usług komunikacji elektronicznej poprzez możliwości:

- lokalizowania sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
- objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
- rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

Dzięki realizacji projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej” obejmującego m.in. gminę Biskupiec przewiduje się wzrost liczby inwestycji związanych z doprowadzeniem infrastruktury do odbiorców końcowych w tym klientów indywidualnych i przedsiębiorstw. Tym samym ograniczone zostanie zjawisko tzw. „wykluczenia cyfrowego”.

III.8.4. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Obecnie gmina nie posiada na obszarze systemu przesyłowego gazu ziemnego. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego planowana jest realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia Brodnica – Nowe Miasto Lubawskie – Kurzętnik – Iława (w trakcie realizacji – 2013 r.) zgodnie z Planem rozwoju PSG Sp. z o.o. o/Gdańsk. Jest to magistrala gazociągu wysokiego ciśnienia przebiegająca w niewielkiej odległości od gminy. PGNiG w Gdańsku nie przekazało wniosku do projektu studium w tym zakresie. W przypadku uzyskania możliwości włączenia się do projektowanego ww. gazociągu, wskazane jest zaopatrzenie gminy w gaz przewodowy.

III.8.5. Gospodarka ciepła

Gospodarka ciepła na terenie gminy opiera się o kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła, poza niewielką ciepłownią osiedlową w miejscowości Biskupiec. Kotłownie opalane są głównie paliwem stałym (węgiel) oraz coraz częściej projektowanymi kotłowniami na olej opałowy lekki typu Ekoterm.

Istniejące źródła ciepła zaspokajają poszczególnych odbiorców, jednakże stan techniczny tych obiektów w większości nie odpowiada obowiązującym normom, a ich niska sprawność, wysoki poziom emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego czy wysokie koszty eksploatacji sprawiają, że stają się one nieekonomiczne. W związku z tym zachodzi konieczność modernizacji źródeł ciepła, co prowadzi do racjonalizacji wykorzystania energii i ochrony powietrza atmosferycznego. Jest to zgodne z planem gospodarki niskoemisyjnej, która zakłada zaopatrzenie w ciepło ze źródeł niskoemisyjnych konwencjonalnych jak drewno, odpady przetwórstwa drewna, energia elektryczna, gaz, oraz pompy ciepła, panele słoneczne itp.

Nastąpi to poprzez eliminację nierentownych źródeł ciepła w wyniku kompleksowego zastosowania automatyki i najnowszych technologii oczyszczania spalin. Natomiast gazyfikacja gminy stanowi szansę na znaczący udział w gospodarce ciepłej gazu przewodowego jako nośnika energii cieplnej.

III.8.6. Gospodarka odpadami

Gmina Biskupiec – zgodnie z przyjętym podziałem w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego – należy do Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami. Dla tego obszaru zostały wskazane jako regionalne Instalacje przetwarzania odpadów komunalnych m.in. instalacje w Rudnie (prowadzona przez ZUOK Rudno Sp. z o.o.) oraz w Działdowie (którą prowadzi Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna”).

W związku z funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Biskupiec zorganizowała przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na jej terenie. Firmą wyłonioną w przetargu z którą podpisano umowę na rok 2015 była firma ZDU-Komunalka Sp. z o.o. w Biskupcu.

Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego właściciele nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczyć następujące frakcje odpadów komunalnych: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady zielone oraz odpady budowlano-remontowe (z remontu prowadzonego we własnym zakresie). PSZOK znajduje się w Biskupcu na ul. Wybudowanie 18, 13-340 Biskupiec. Przetworzone leki i termometry rtęciowe można, wrzucać do pojemników znajdujących się w Apteczce „Pod Lipami” Biskupiec, Punkcie Aptecznym w Łąkorzu oraz Punkcie Aptecznym w Krotoszynach. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się również w obiektach użyteczności publicznej tj. Urząd Gminy w Biskupcu oraz w placówkach oświatowych i kulturalnych na terenie gminy.

Na terenie Gminy Biskupiec nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową przetargową na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych przekazywane były do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. oraz MOBO Prabuty.

8.7. Gospodarka niskoemisyjna, energia odnawialna

Gmina Biskupiec przygotowała Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Celem tego dokumentu jest wskazanie działań na rzecz zrównoważonego energetycznie i ekologicznie rozwoju i poprawy jakości powietrza gminy.

Jest to dokument strategiczny, opisujący działania niezbędne do osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza, a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii na terenie gminy.

Głównym celem Planu jest obniżenie emisji CO₂ o 20% w stosunku do roku bazowego, tj. 2003 (przyjęto w opracowaniu rok 2003, aby uzyskać porównywalne dane i wyniki.) Zasadnicze cele wprowadzania gospodarki niskoemisyjnej to:

1. budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej, która będzie korzystać z zasobów w sposób racjonalny i oszczędny,
2. ochronę środowiska naturalnego, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zapobieganie ograniczenia bioróżnorodności,
3. wprowadzenie efektywnych, inteligentnych sieci energetycznych,
4. pomaganie społeczeństwu w dokonywaniu świadomych wyborów.

Plan odnosi się do działań na szczeblu lokalnym (gminnym), zarówno inwestycyjnych, jak i nieinwestycyjnych w okresie do 2020 roku. Obejmuje całość obszaru gminy. Podstawowe zdania to niskoemisyjne i efektywne wykorzystanie zasobów energetycznych, oraz wykorzystanie OZE. Daje możliwość współuczestnictwa podmiotów będących producentami i/lub odbiorcami energii, ze szczególnym uwzględnieniem działań w sektorze publicznym.

Na podstawie analizy stanu istniejącego oraz uwarunkowań lokalnych, jako obszary problemowe w gminie Biskupiec, w kontekście realizacji założonych celów gospodarki niskoemisyjnej, można wskazać: energetykę, budownictwo mieszkaniowe i transport.

W ramach prac nad planem gospodarki niskoemisyjnej zidentyfikowano główne antropogeniczne źródła emisji CO₂, określono wielkości emisji wyemitowanego CO₂ wskutek zużycia energii na terenie gminy.

Przy założonych celach Planu, osiągnięcie założonej 20% redukcji emisji CO₂ w obiektach i zasobach Gminy w roku docelowym (2020), wiąże się z redukcją zużycia energii o ok. 22% w stosunku do roku pośredniego (2015), oraz wzrostem wykorzystania energii z OZE ok. 55% w stosunku do roku pośredniego (2015).

Gmina bezpośrednio – poprzez swoje obiekty, urządzenia i pojazdy, odpowiada za stosunkowo małą emisję CO₂ na terenie gminy. Stanowiła ona w 2003r. ok. 6% całkowitej emisji, w roku pośrednim (2015) – 5,5%, a szacuje się, że w roku docelowym będzie wynosiła ona ok. 5% emisji CO₂. Nie mniej, przez szeroki zakres przyjętych działań w kierunku wdrażania oszczędności energetycznej oraz wytwarzania energii przyjaznej środowisku gmina może dawać przykład do naśladowania innym gminom na jej terenie. Przyjęte w studium podstawowe założenie polityki przestrzennej „nie rozpraszania zabudowy” jest spójne z założonym w planie gospodarki niskoemisyjnej zmniejszeniem transportu, na który w tym momencie gmina ma wpływ. Koncentracja zabudowy w ośrodkach daje możliwość jej uzbrojenia w infrastrukturę techniczną.

Obecnie Gmina Biskupiec przystąpiła do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej przez następujące działania;

1. poprawa efektywności energetycznej
 - 1.1. zmniejszenie zużycia energii w budynkach i instalacjach komunalnych,
 - 1.2. zmniejszenie zużycia energii przeznaczonej na oświetlenie,
 - 1.3. racjonalne zużycie wód, materiałów i energii, w tym monitoring zużycia, i uruchomienie programów oszczędzania wody.
2. wykorzystanie OZE
 - 2.1. wprowadzanie rozproszonych OZE w zakresie energii cieplnej i elektrycznej,
 - 2.2. działania pomagające zakładać plantacje roślin energetycznych,
 - 2.3. promowanie stosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych.
3. zrównoważony transport
 - 3.1. poprawa jakości taboru gminnego,
 - 3.2. zwiększanie alternatywnych form transportu publicznego,
 - 3.3. optymalizacja systemów organizacji ruchu,
 - 3.4. zwiększanie długości ścieżek i szlaków rowerowych.

Energia odnawialna (opracowano na podstawie planu gospodarki niskoemisyjnej)

Na terenie gminy znajdują się 3 małe elektrownie wodne o łącznej mocy ok. 150 kW:

1. Mała Elektrownia Wodna w Słupnicy w km 2 + 060 rzeki Młynówka, oddana została do użytku w 2004r. o mocy ok. 70 kW,
2. Mała Elektrownia Wodna w Piotrowicach na rzece Młynówce w km 7+470 o mocy ok. 34 kW,
3. Mała Elektrownia Wodna w msc. Babalice, na rzece Osie w km 69+500 o mocy ok. 45 kW,

Oddają one do sieci energetycznej energię elektryczną, powstałą w wyniku wykorzystania energii wód powierzchniowych w ilości ok. 717,88 MWh/rok.

Na terenie gminy nie ma natomiast instalacji, które oddawałyby energię elektryczną pozyskaną z energii wiatrowej pomimo, że na terenie gminy są opracowane cztery plany miejscowe pod budowę elektrowni wiatrowych. Brak jest także obiektów wykorzystujących energię słoneczną, nawet na budynkach mieszkalnych. Podobnie sytuacja wygląda w wykorzystaniu energii słonecznej czy biomasy. Na obszarze gminy występują

indywidualne instalacje o małej mocy wykorzystujące niektóre formy OZE, tj. kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownia biomasę (głównie drewno i jego pochodne).

Gmina w 3 szkołach podstawowych zainstalowała gruntowe pompy ciepła o łącznej mocy 0,58 MW, co stanowi 23,39% łącznej mocy w zasobach Gminy. W skali roku produkują one ok. 7,2 TJ ciepła.

Kierunki rozwoju energii odnawialnej, to dalsze rozwijanie hodowli roślin energetycznych. Rozwój wykorzystania biogazu w istniejących obiektach fermowych. Na terenie planu pod elektrownie wiatrowe, możliwa jest produkcja energii w oparciu o układy hybrydowe łączące energię wiatrową z energią słoneczną itp.

III.9. PODSTAWOWE ELEMENTY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa ujęte są zadania rządowe i wojewódzkie, finansowane z budżetów: państwa i samorządu wojewódzkiego, jako element realizacji polityki regionalnej. W studium gminy ujęte są zadania zarówno z planu województwa, jak i inne wynikające z zadań Powiatu oraz zadania lokalne, finansowane z budżetu gminy, jako jego ustawowe zadania własne.

III.9.1. Lista zadań wynikająca z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego cele, kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego oraz zasady i działania adresowane są do wszystkich jednostek, które odpowiadają za gospodarowanie przestrzenne regionu. Jego realizacja na poziomie gminy Biskupiec, możliwa będzie głównie poprzez uwzględnianie ustaleń Planu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wśród najważniejszych zadań związanych z realizacją inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Biskupiec i uwzględnionych w Planie Zagospodarowania Województwa Warmińsko-Mazurskiego należy wymienić:

- Modernizację linii kolejowej do odpowiednich prędkości przewozowych – 101-120 km/h na linii Inowrocław-Korsze (zgodnie z Master Planem dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku),
- Modernizację linii 110 kV Iława – Peln (zgodnie z Planem Rozwoju na lata 2014-2019 ENERGA OPERATOR S.A.)
- Sieć Szerokopasmową Polski Wschodniej (zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2039 oraz Strategią Informatyzacji Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2015).

III.9.2. Lista ważniejszych zadań dla realizacji celów publicznych

W zakresie obsługi ludności:

- Utworzenie placówki opiekuńczej dla ludzi starszych (np. Dom Seniora);
- Rozbudowa i podniesienie standardu istniejących obiektów obsługi mieszkańców gminy;
- Budowa urządzeń rekreacyjno – sportowych w miejscowościach (np. siłownie zewnętrzne)
- Inne zadania zgodnie z poniższą tabelą:

.	obręb	Działka nr	Powierzchnia w ha	Przeznaczenie na cel publiczny	uwagi
1	Biskupiec	461/6	0,04	Tereny rekreacyjno sportowe	ANR
2	Biskupiec	461/3	0,23	Tereny rekreacyjno sportowe	ANR
3	Biskupiec	631/1	0,0675	Budownictwo komunalne, parking	ANR
4	Biskupiec	631/3	0,0193	Budownictwo komunalne, parking	ANR
5	Biskupiec	631/4	0,0188	Budownictwo komunalne, parking	ANR
6	Czachówki	54/16	0,0968	Obsługi ludności – obsługi świetlica wiejska	ANR
7	Osówko	3/10	0,2508	Oczyszczalnia kontenerowa	ANR
8	Piotrowice	196/4	0,02	Obsługi ludności – obsługi świetlica wiejska	ANR
9	Sędzice	176/1	0,1222	Świetlica wiejska	ANR
10	Szwarcenowo	7/15	0,2021	Plaża wiejska	ANR
11	Łąkorz	237/7	0,13	Droga	ANR

W zakresie komunikacji:

Podstawowe zadania polityki komunikacyjnej na szczeblu lokalnym:

- prowadzenia ruchu rowerowego - trasy lokalne w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- lokalizacji parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów - współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,
- sposobu prowadzenia ruchu tranzytowego i docelowego - współpraca z samorządem wojewódzkim,
- modernizacji odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy.

Wszystkie podstawowe zadania zarządcy dróg gminnych wynikają z ustawy o drogach publicznych z dnia 25 marca 1985r. - tekst jednolity Dz.U. z 2017 poz. 2222 z późn.zm.) Rozbudowa i modernizacja układu drogowego zgodnie z parametrami klasyfikacji funkcjonalno-technicznej określonej w Studium będzie zasadniczym kierunkiem polityki przestrzennej w zakresie sprawności układu komunikacyjnego gminy.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- Modernizacja stacji uzdatniania wody w Szwarcenowie i w Łąkorcu.
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Biskupcu;
- Budowa kontenerowych oczyszczalni ścieków w Osówko, Ostrowitem i Suminie;
- Sukcesywna rozbudowa kanalizacji sanitarnej w gminie, w tym budowa kanalizacji sanitarnej na odcinku Lipinki-Mierzyn;
- budowa sieci gazowej, zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców gminy;

III.9.3. Polityka w zakresie sporządzania planów miejscowych

Na obszarze gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego należy objąć miejscowości o spodziewanym znacznym ruchu budowlanym.

Miejscowościami tymi są: Biskupiec + Fitowo; Biellice; Szwarcenowo, Krotoszyny, Lipinki, Ostrowite, Łąkorz. Dla innych terenów również mogą być opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, jeżeli będzie to wynikało z potrzeb gminy.

Na obszarze gminy nie projektuje się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²,

III.9.4. Polityka gospodarki nieruchomościami gminy

Prowadzenie prawidłowej gospodarki nieruchomościami jest możliwe, gdyż gmina posiada odpowiednie zasoby gruntów na obszarach przewidzianych do wzmożonego ruchu inwestycyjnego. Są one także niezbędne do realizacji celów publicznych. Samorząd gminy celem powiększenia zasobów komunalnych powinien koncentrować się na:

- nabywaniu gruntów w rejonach, w których będą podjęte uchwały o sporządzaniu planów miejscowych,
- nabywaniu nieruchomości po korzystnych cenach z wolnego rynku,
- korzystaniu z prawa pierwokupu, na terenach objętych działaniami w strategii gminy.

Na obszarze gminy nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości

III.9.5. Polityka przestrzenna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa

System planowania i zagospodarowania przestrzennego w Polsce zawiera prawne mechanizmy umożliwiające uwzględnianie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017r. poz.1073 z późn. zm.), ustawy o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2017r., poz.763 z późn. zm.) Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz.1332 z późn. zm.), Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 519 z późn. zm.) itp. przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa na obszarze gminy Biskupiec.

Jednym z podstawowych celów racjonalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego jest uwzględnienie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa. Istotne znaczenie dla systemu obronności państwa ma podsystem niemilitarny, realizujący w układzie przestrzennym zadania w obszarze gospodarczo-obronnym i ochronnym. Do zagadnień szczególnie istotnych dla obronności i bezpieczeństwa należy zaliczyć rozwiązanie przestrzenne oraz stan techniczny systemów infrastruktury: obronności i bezpieczeństwa państwa, społecznej i ekonomiczno-technicznej, a także systemów sieci osadniczej, produkcji, energetyki i gospodarki wodnej oraz stan kształtowania i ochrony środowiska.

Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa uwzględnione są w następujących zagadnieniach, które obejmuje studium gminy:

- kierunki rozwoju systemów komunikacji;
- kierunki rozwoju w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy;
- obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

- obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujące w gminie

III.9.6. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej działa sieć ochotniczych straży pożarnych w postaci jednostek OSP w miejscowościach: Biskupiec, Krotoszyny, Gaj, Piotrowice, Wonna, Łąkorz, Sumin, Osetno, Lipinki. Rozlokowanie jednostek jest w miarę równomierne i zapewnia odpowiednie zabezpieczenie obszaru gminy.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać zagadnienia przeciwpożarowe przewidując w systemach wodociągowych odpowiednie przekroje sieci a wydajność ujęcia musi być większa od wymaganej wydajności normatywnej 5 dm³/sek. W przypadku nie spełnienia tego warunku należy w danej miejscowości wykonać betonowy zbiornik p. poż., przyjmując, za 11/sek 10 m³ pojemności zbiornika zlokalizowanego w odległości nie większej niż 500 m od najdalszego zabudowania.

Dopuszcza się wykonanie punktów czerpalnych wody przeciwpożarowej na rzekach i zbiornikach naturalnych leżących w pobliżu rozpatrywanych miejscowości.

IV. INTERPRETACJA NIEKTÓRYCH POJĘĆ PRZYJĘTYCH W STUDIUM GMINY

agroturystyka – dodatkowa działalność gospodarcza w dziedzinie turystyki w oparciu o gospodarstwo rolne, zabezpieczająca miejsca noclegowe i wyżywienie;

antropopresja – działalność człowieka powodująca zmiany w środowisku przyrodniczym. Antropopresja ma często skutki negatywne np. zanieczyszczenie wód, powietrza, hałas, zabudowa terenów itp;

interes publiczny – należy przez to rozumieć uogólniony cel dążeń działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związanych z zagospodarowaniem przestrzennym;

inwestycja celu publicznego – należy przez to rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami;

infrastruktura techniczna – należy przez to rozumieć obiekty i urządzenia techniczne służące zaspokajaniu potrzeb bytowych i gospodarczych w danym układzie osadniczym, na które składają się : system komunikacji i transportu (drogi, ulice, itp.) oraz uzbrojenia (wodociągi i kanalizacja, sieci energetyczne i telekomunikacyjne, itp.);

Jednostka osadnicza – oznacza skupisko istniejącej zabudowy posiadające funkcje mieszkania, pracy i wypoczynku, której przypisana jest określona nazwa;

nowa zabudowa może być realizowana w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych – oznacza, że nowa zabudowa powiązana jest z istniejącą jednostką

osadniczą wspólnym systemem uzbrojenia w infrastrukturę techniczną jak zaopatrzenie w wodę, kanalizację sanitarną, energię elektryczną i system komunikacyjny i oddalona od niej na mniej niż 250,00m;

parametrach i wskaźnikach urbanistycznych – należy przez to rozumieć parametry i wskaźniki ustanawiane w dokumentach planistycznych, zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 10 ust. 4, art. 16 ust. 2 i art. 40;

standardach – należy przez to rozumieć zbiory i zakresy wymagań dotyczących opracowań i dokumentów planistycznych oraz zasady stosowania w nich kategorii i parametrów dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

Struktura przestrzenna zabudowy wsi, która stanowi:

- **zabudowa rozproszona** charakteryzująca się małym stopniem skupienia bez wyraźnego obrysu zewnętrznego. Jest to z reguły zabudowa mieszkalno – produkcyjna powiązana bezpośrednio z miejscem pracy tj. rolna, rybacka lub leśna;
- **zabudowa zwarta** rozumie się przez to zgrupowanie zabudowy, stanowiącej powiązanie funkcjonalne, miejsca pracy i zamieszkania, powiązanej wspólnym systemem infrastruktury technicznej. Zasięg zwartej zabudowy stanowi obszar, zamkniętego kształtu przestrzennego zabudowy w stosunku do terenów sąsiednich;
- **obszarze zwartej zabudowy** – rozumie się przez to obszar wyznaczony przez obwiednię prowadzoną w odległości 50 m od zewnętrznych krawędzi skrajnych budynków tworzących zwartą zabudowę lub po zewnętrznych granicach działek, na których położone są te budynki, jeśli ich odległość od tych granic jest mniejsza niż 50m zgrupowanie zabudowy, stanowiącej powiązanie funkcjonalne, miejsca pracy i zamieszkania, powiązanej wspólnym systemem infrastruktury technicznej. Zasięg zwartej zabudowy stanowi obszar, zamkniętego kształtu przestrzennego zabudowy w stosunku do terenów sąsiednich;
- **zabudowa skupiona** charakteryzująca się znacznym stopniem skupienia zabudowy i wyraźnym kształtem obrysu zewnętrznego. Z reguły stanowią ją jednostki osadnicze z ciągłą, zwartą zabudową w większości ukształtowane historycznie na zabytkowym układzie drogowym z częścią usługową, produkcyjną i mieszkalną;

rolnictwo oparte o ekologiczne zasady gospodarowania (zintegrowane) – polega na wykorzystaniu zasad funkcjonowania agrosystemów i krajobrazu rolniczego. Rolnictwo to dopuszcza stosowanie środków chemicznych, ale po uprzednim rozpoznaniu niezbędnych potrzeb i właściwych proporcji. Najważniejszymi cechami rolnictwa ekologicznego są :

- kompleksowy sposób traktowania procesów przyrodniczych, z którymi wiąże się produkcja rolna;
- zamknięty obieg substancji w obrębie gospodarstwa ze zróżnicowaną strukturą produkcyjną;

– duża dbałość o glebę i dobre odżywienie organizmów ją zamieszkujących.

W rolnictwie ekologicznym podstawową zasadą jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, a nie zakaz intensywnej produkcji.

usługi komercyjne – należy przez to rozumieć usługi o charakterze rynkowym, nastawione na osiągnięcie zysku;

usługi nieuciążliwe – należy przez to rozumieć usługi związane z obiektami nie zaliczanymi do szczególnie pogarszających stan środowiska i zdrowia ludzi lub mogących pogorszyć stan środowiska, nie emitujące nieprzyjemnych zapachów, widocznych dymów i oparów, nie wymagające składowania odpadów na otwartej przestrzeni, a także nie generujące hałasu o dużym natężeniu w porze nocnej (np. lokale gastronomiczne z działalnością nocną) oraz nie powodujące innych uciążliwości poza granicami nieruchomości;

usługi oświaty – należy przez to rozumieć w szczególności przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum;

usługi publiczne – def. obejmują dobra publiczne, w odniesieniu, do których niemożliwe jest wykluczenie kogokolwiek z korzystania z nich. Są to dobra, od których oczekujemy określonej jakości - niezależnie od liczby osób z nich korzystających (każdy nowy konsument nie narusza uprawnień pozostałych). W gospodarce przestrzennej przez usługi publiczne należy rozumieć usługi mające na celu realizację celów publicznych, które określone są w art.6 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

V. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Biskupiec

Lp.	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Miejscowość
1.	28-51	1	XIV	Szwarcenowo
2.		2	XV	Szwarcenowo
3.		3	XVI	Szwarcenowo
4.		4	XVII	Szwarcenowo
5.		42	XVIII	Szwarcenowo
6.	29-50	1	I	Plotrowice
7.		2	II	Plotrowice
8.		3	I	Plotrowice Małe (Ameryka)
9.		4	II	Plotrowice Małe (Ameryka)
10.		5	XVII	Plotrowice
11.		6	I	Biskupiec
12.		7	IV	Plotrowice
13.		8	XV	Plotrowice (Zaolzie)
14.		9	XVI	Plotrowice (Zaolzie)
15.		10	III	Plotrowice (Zaolzie)
16.		11	V	Plotrowice
17.		12	VI	Plotrowice
18.		13	VII	Plotrowice
19.		14	VIII	Plotrowice
20.		15	I	Plotrowice Szlacheckie
21.		16	XII	Plotrowice

22.		17	XI	Plotrowice
23.		18	X	Plotrowice
24.		19	XIV	Plotrowice (Plichtowo)
25.		20	XIII	Plotrowice (Plichtowo)
26.		21	III	Słupnica
27.		22	IX	Plotrowice
28.		24	II	Słupnica
29.		25	I	Podlasek
30.*		26	I	Słupnica
31.	29-51	1	I	Szwarcenowo
32.		2	II	Szwarcenowo
33.		3	III	Szwarcenowo
34.		4	IV	Szwarcenowo
35.		5	V	Szwarcenowo
36.		6	VI	Szwarcenowo
37.		7	VII	Szwarcenowo
38.		8	VIII	Szwarcenowo
39.		9	IX	Szwarcenowo
40.		10	X	Szwarcenowo
41.		11	XI	Szwarcenowo
42.		12	XII	Szwarcenowo
43.		13	XIII	Szwarcenowo
44.		14	VII	Wonna
45.		15	VIII	Wonna
46.		16	IX	Wonna
47.		17	X	Wonna
48.		18	XI	Wonna
49.		19	XII	Wonna
50.		20	XIII	Wonna
51.		21	XIV	Wonna
52.		22	XX	Plotrowice
53.		23	XXI	Plotrowice
54.		24	I	Czachówki
55.		25	II	Czachówki
56.		26	III	Czachówki
57.		27	IV	Czachówki
58.		28	V	Czachówki
59.		29	XV	Wonna
60.		30	XVI	Wonna
61.		31	XVII	Wonna
62.**			32	I
63.	29-52	3	II	Wonna
64.		4	III	Wonna
65.		5	IV	Wonna
66.		6	V	Wonna
67.		7	VI	Wonna
68.	30-49	1	I	Wielka Tymawa
69.		10	I	Sumin
70.		11	II	Sumin
71.		12	III	Sumin
72.		13	IV	Sumin
73.		14	V	Sumin
74.		15	VI	Sumin
75.		16	VII	Sumin
76.		17	VIII	Sumin
77.			18	IX

78.		19	X	Sumin
79.		20	XI	Sumin
80.		21	XII	Sumin
81.		22	XIII	Sumin
82.		23	XIV	Sumin
83.		24	XV	Sumin
84.		25	XVI	Sumin
85.		26	I	Sędzice
86.		27	II	Sędzice
87.		28	I	Osówko
88.		29	II	Osówko
89.		30	III	Osówko
90.		31	IV	Osówko
91.		32	V	Osówko
92.		33	II	Wielka Tymawa
93.		34	III	Wielka Tymawa
94.		35	IV	Wielka Tymawa
95.		36	V	Wielka Tymawa
96.		37	VI	Wielka Tymawa
97.		38	VII	Wielka Tymawa
98.		39	VIII	Wielka Tymawa
99.		40	IX	Wielka Tymawa
100.		41	X	Wielka Tymawa
101.		42	XI	Wielka Tymawa
102.		43	XII	Wielka Tymawa
103.		44	XIII	Wielka Tymawa
104.		45	VI	Osówko
105.		46	VII	Osówko
106.		47	VIII	Osówko
107.		48	I	Podlasek
108.		49	II	Podlasek
109.		50	IX	Osówko
110.		51	X	Osówko
111.		52	XI	Osówko
112.		53	VII	Mierzyn
113.		54	VIII	Mierzyn
114.		55	IX	Mierzyn
115.		56	X	Mierzyn
116.		57	XI	Mierzyn
117.		58	XII	Mierzyn
118.		59	XIII	Mierzyn
119.		60	XIV	Mierzyn
120.		61	XV	Mierzyn
121.		62	XVI	Mierzyn
122.		63	XVII	Mierzyn
123.		64	XVIII	Mierzyn
124.		65	XVII	Sumin
125.		66	XVIII	Sumin
126.		67	XIX	Sumin
127.		68	XX	Sumin
128.		69	XXI	Sumin
129.		70	XXII	Sumin
130.		71	XXIII	Sumin
131.		72	XXIV	Sumin
132.	30-50	1	II	Biskupiec
133.		2	IV	Podlasek

134.	3	V	Podlasek
135.	4	VI	Podlasek
136.	5	VII	Podlasek
137.	6	VIII	Podlasek
138.	7	IX	Podlasek
139.	8	X	Podlasek
140.	9	III	Słupnica
141.	10	IV	Słupnica
142.	11	V	Słupnica
143.	12	III	Biskupiec
144.	13	IV	Biskupiec
145.	14	VI	Słupnica
146.	15	VII	Słupnica
147.	16	VIII	Słupnica
148.	17	IX	Słupnica
149.	18	X	Słupnica
150.	19	XI	Słupnica
151.	20	XI	Podlasek
152.	21	XII	Podlasek
153.	22	IV	Sędzice
154.	23	V	Sędzice
155.	24	VI	Sędzice
156.	25	V	Biskupiec
157.	26	VI	Biskupiec
158.	27	XII	Słupnica
159.	28	XIII	Słupnica
160.	29	XIV	Słupnica
161.	30	VII	Biskupiec
162.	31	VIII	Biskupiec
163.	32	IX	Biskupiec
164.	33	I	Fitowo
165.	34	VII	Sędzice (Babalice)
166.	35	VIII	Sędzice (Babalice)
167.	36	IX	Sędzice (Babalice)
168.	37	X	Sędzice (Babalice)
169.	38	XIX	Mierzyn
170.	39	XX	Mierzyn
171.	40	XV	Słupnica
172.	41	XI	Sędzice
173.	42	XII	Sędzice
174.	43	I	Lipinki
175.	44	XXI	Mierzyn
176.	45	II	Lipinki
177.	46	XXII	Mierzyn
178.	47	XXIII	Mierzyn
179.	48	XXIV	Mierzyn
180.	49	III	Lipinki
181.	50	IV	Lipinki
182.	51	V	Lipinki
183.	52	VI	Lipinki
184.	53	VII	Lipinki
185.	54	VIII	Lipinki
186.	55	IX	Lipinki
187.	56	I	Bielice
188.	57	XIII	Sędzice
189.	58	XIV	Sędzice

190.		59	III	Sędzice
191.		60	X	Lipinki
192.		61	XI	Lipinki
193.		62	XXV	Mierzyn
194.**	30-51	1	I	Gaj
195.		2	I	Łąkorz
196.		3	II	Łąkorz
197.		16	I	Krotoszyn (Krotoszyny)
198.		17	II	Krotoszyn (Krotoszyny)
199.		18	III	Krotoszyn (Krotoszyny)
200.		19	II	Bielice
201.		20	III	Bielice
202.		21	IV	Bielice
203.		22	V	Bielice
204.		23	VI	Bielice
205.		31-49	3	I
206.	4		II	Ostrowite
207.	5		III	Ostrowite
208.	6		IV	Ostrowite
209.	7		V	Ostrowite
210.	8		VI	Ostrowite
211.	11		I	Rywałdzik
212.	13		VII	Ostrowite
213.	27		II	Rywałdzik
214.	33		I	Mierzyn
215.	34		II	Mierzyn
216.	35		III	Mierzyn
217.	36		IV	Mierzyn
218.	40		V	Mierzyn
219.	41	VI	Mierzyn	
220.	31-50	1	VIII	Ostrowite
221.		2	III	Rywałdzik
222.		3	IX	Ostrowite
223.		4	II	Osetno
224.		5	III	Osetno
225.		6	X	Ostrowite
226.		7	IV	Osetno
227.		8	XI	Ostrowite
228.		9	XII	Ostrowite
229.		10	II	Łąkorz
230.		11	III	Łąkorz
231.		12	IV	Łąkorz
232.		13	V	Łąkorz
233.		14	VI	Łąkorz
234.		15	VII	Łąkorz
235.		16	VIII	Łąkorz
236.		17	IX	Łąkorz
237.		18	X	Łąkorz
238.**			19	I

*stanowisko wpisane do rejestru zabytków, **stanowisko archiwalne (nie zaznaczono na rysunku studium, źródło: WUOZ w Olsztynie)

